



วารสาร ปีที่ ๓๑ ตุลาคม - ๒๕๒๙

ข้าราชการ

ISSN 0125-0906

งบประมาณใหม่



วารสารข้าราชการ

ปีที่ ๓๑ ฉบับที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๔

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเผยแพร่วิชาการด้านการบริหารงานบุคคล
๒. เพื่อเผยแพร่แนวความคิดในการปฏิบัติราชการ
๓. เพื่อเป็นสื่อกลางระหว่างข้าราชการในอันที่จะเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อราชการ

บริการสมาชิก

วารสารข้าราชการจำหน่ายปลีกเล่มละ ๑๒ บาท สำหรับสมาชิกค่าบำรุงปีละ ๑๓๕ บาท รวมค่าส่ง กรุณาบอกรับและส่งเงินในนาม **ผู้จัดการสวัสดิการสำนักงาน ก.พ.** ถนนพิษณุโลก กท.๑๐๓๐๐ โดยส่งจ่ายธนาคาณัติ/เช็คไปรษณีย์ที่ ป.ท.สำนักทำเนียบ นายกรัฐมนตรี

ต้องการถามปัญหากฎหมายระเบียบ และวินัย ข้าราชการพลเรือน ปัญหาคลัง หรือปัญหาข้อข้องใจอื่นใด รวมทั้งการให้ข้อเสนอแนะและบทความแสดงความคิดเห็น โปรดแจ้งไปยังบรรณาธิการโดยตรง

เจ้าของ สวัสดิการสำนักงาน ก.พ.
ผู้จัดการสวัสดิการ นายปรีชา วิชัยดิษฐ์
ฝ่ายจัดการ นายเกรียงไกร กลินอุบล

ที่ปรึกษา

นายโลวิจ สุจริตกุล
นายสำราญ ทวารายูคัม
นายวิลาศ สิงหวิสัย

บรรณาธิการ

นายอู๊ดล บุญประกอบ
นางทิพาวดี เมฆสุวรรณ

คณะบรรณาธิการ

นายสิมา สีมานันท์
นางเมทินี พงษ์เวช
นางดวงแข เมธาศิริ
นายอดุล จันทรงค์ดี
นางกานดา วัชรากัย
นางสาวทัศนีย์ ดุสิตสุทธิรัตน์
นายนนทิกร กาญจนะจิตรา
นายธานินทร์ ลียากาศ
นางสาวยุพยง เนียวกุล
นางปิยนารถ ปัจฉิมานนท์
นายเกริกเกียรติ เอกพจน์
นางสาวปารณี จันแย้ม

แบบปก

ประชาสัมพันธ์

สถานที่พิมพ์

นายอัคนี หฤทัย
นายธงชัย วาณิชกะ
บริษัท ประชาชน จำกัด
(แผนกการพิมพ์)
๓๕ ซอยพิพัฒน์ ถนนสีลม
บางรัก ๑๐๕๐๐
โทร. ๒๓๔-๒๐๖๒

๒๓๕-๐๓๘๙

ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา

นายนิรันดร์ เหนระกุล
พ.ศ. ๒๕๖๔



ปก : งบประมาณแผ่นดิน
มาจากแผ่นดิน
ย้อนกลับ ไปสู่แผ่นดิน?

สารบัญ

บทบรรณาธิการ	๔
เกี่ยวกับสำนักงบประมาณ	๖
งบประมาณปี ๒๕๓๐	๗
งบประมาณฐานศูนย์และงบประมาณคงที่ - เพ็ญศรี วายวานนท์	๑๕
กว่าจะมาเป็นงบบุคลากร ๕๐ ล้านบาท - วารี คุริยางค์	๒๔
งบประมาณใหม่เพื่อใคร - ชี ๑๒	๓๐
สัมภาษณ์พิเศษ : นายภูษงค์ เฟ่งศรี อธิบดีกรมบัญชีกลาง	๓๓
ผู้มา และจากไปอย่างบริสุทธิ์ - ปัญญา ฤกษ์อุไร	๔๓
ผู้ว่าราชการจังหวัดกับผู้ว่าราชการกรม : ประเด็นของความแตกต่าง - ภัทธี รตนผล	๕๐
หัวโขน - นพพร พานิชสุข	๕๓
ยุทธวิธีของขามูไร - วิโรจน์ ติรคุณโกวิท	๕๕
สุคทองของครูสอบเก่ง - ครูสมชาย	๖๓
ผู้เชี่ยวชาญตำรับเมอร์ฟี - สังกะสี	๗๐
บันทึกถึงสมบาล ... ของงานหน้อยเหอะ - รัตติกาล กัลยา	๗๒
กฎหมายและระเบียบใหม่	๗๔
อุทาหรณ์ก่อนทำผิด - เอกศักดิ์ ตรีภรณ์สวัสดิ์	๘๓
ปัญหาระเบียบข้าราชการพลเรือน	๙๐
ก่อนปิดปก	๙๖

จากบรรณาธิการ

สวัสดิ์ค่ะ

วันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๒๕ กลายเป็นวันประวัติศาสตร์แห่งภาคราชการไปอีกวันหนึ่ง เพราะได้มีการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณประจำปี ๒๕๓๐ ในสภาผู้แทนราษฎร โดยใช้เวลาเกือบ ๑๔ ชั่วโมง และสภาผู้แทนราษฎร ได้ลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ด้วยคะแนนเสียง ๒๐๖ ต่อ ๘๕ เสียง วารสารข้าราชการฉบับนี้จึงขอเสนอเรื่องงบประมาณแผ่นดินเป็นเรื่องหลักของฉบับ

ที่ว่าวันที่ ๑ ตุลาคมของปีนี้ เป็นวันประวัติศาสตร์ก็เพราะโดยปกติการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณจะต้องเสร็จสิ้นเรียบร้อยไปแล้วก่อนเดือนตุลาคม แต่เนื่องจากปีนี้มีการยุบสภาผู้แทนราษฎร และเพิ่งจะมีการตั้งรัฐบาลเสร็จในเดือนสิงหาคม การพิจารณางบประมาณปีนี้จะล่าช้าและเพิ่งเสร็จเพียงวาระที่ ๑ ในสภาผู้แทนราษฎรเท่านั้น

ยอดเงินรายจ่ายปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๓๐ มีจำนวนเงินสูงถึง ๒๒๗,๕๐๐ ล้านบาทสูงกว่ายอดเงินรายจ่ายของปี ๒๕๒๕ ประมาณ ๑.๕ เปอร์เซ็นต์ โดยรัฐบาล ให้ความสำคัญของประเทศในการกำหนดรายจ่ายเพื่อการแก้ปัญหาต่าง ๆ ๕ ประการ คือ ๑) การฟื้นฟูภาวะเศรษฐกิจ ๒) การยกระดับชีวิตประชาชน ๓) การเสริมสร้างความสะดวกสบายในประเทศ ๔) การรักษาเอกราชอธิปไตย และ ๕) การใช้หนี้

ในคำแถลงประกอบคำชี้แจงงบประมาณต่อสภาผู้แทนราษฎร ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีได้กล่าวไว้ตอนหนึ่งว่า "รัฐบาลจะยึดถือความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ตั้ง กำกับดูแลและติดตามการปฏิบัติงานของกระทรวง ทบวง กรม อย่างใกล้ชิด จะควบคุมดูแลการใช้จ่ายเงินของแผ่นดินให้เป็นไปโดยประหยัด เพื่อให้ยังเกิดประโยชน์สูงสุดแก่พี่น้องร่วมชาติโดยส่วนรวมให้จงได้"

เราเห็นว่าเรื่องนโยบายของรัฐบาล ปัญหาสำคัญของชาติและเจตจำนงของหัวหน้ารัฐบาลที่ได้ประกาศออกมาอย่างชัดเจนแล้วนั้น ควรได้รับการยึดถือเป็นหลักสำคัญและเตือนใจคณะรัฐบาลและพวกเราข้าราชการทุกคนในการปฏิบัติหน้าที่ และในการใช้จ่ายเงินงบประมาณ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้าราชการนั้นจะต้องถือเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบ จรรยาบรรณ และวินัย ที่จะต้องสนับสนุนนโยบายต่าง ๆ ของฝ่ายการเมืองที่เป็นรัฐบาลอย่างจริงจังและจริงใจ

ในการอภิปรายเรื่องงบประมาณ ได้มีสมาชิกสภาผู้แทนหลายท่าน ได้กล่าวอย่างหนักแน่นว่าจะติดตามดูแลว่า การใช้งบประมาณนั้นคุ้มค่าหรือไม่ มีงานซ้ำซ้อนสิ้นเปลืองสูญเปล่าอยู่ที่ใด ผลประโยชน์ของการใช้งบประมาณ ได้ตกถึงมือประชาชนในส่วนรวมเพียงใด และยังสามารถร้องให้รัฐบาลรายงานผลการดำเนินงานตามงบประมาณนี้ให้สภาผู้แทนได้ทราบผลภายใน ๖ เดือนอีกด้วย

ดังนั้น หน่วยราชการใดที่เคยหลงใหลใฝ่ฝันว่า สามารถหว่านล้อมผู้คนที่เกี่ยวข้องให้ใช้งบประมาณมาอย่างมากมายนั้น คงจะต้องเปลี่ยนความ "ดีใจ" มาเป็น "หนักใจ" แทน เพราะงบประมาณไม่ใช่ "การได้เงินมาใช้จ่ายอย่างสนุกมือ" แต่แท้จริงงบประมาณหมายถึงงานที่จะต้องแสดงฝีมือ และ ความสามารถ ในการทำงาน และจะต้อง รับผิดชอบ ทั้งทาง วินัย ข้าราชการ ทางแพ่ง และทาง อาญา แผ่นดินด้วยหากมีการใช้งบประมาณไปในทางที่ไม่ถูกต้องและไม่เกิดประโยชน์ต่อแผ่นดิน นอกเหนือจากเงินงบประมาณแผ่นดินแล้วส่วนราชการต่าง ๆ ยังจะต้องรับผิดชอบเงินนอกงบประมาณอีกเป็นจำนวนมาก จึงเป็นความหนักใจที่ข้าราชการทุกคนจะต้องตระหนักและร่วมกันรับผิดชอบดำเนินงานเพื่อให้การใช้จ่ายเงินของราชการเกิดประโยชน์สูงสุดและคุ้มค่าที่สุด

ข้าราชการทุกคนจะต้องช่วยกันคิดล่วงหน้าและวางแผนงานและการใช้งบประมาณต่าง ๆ ไว้อย่างรอบคอบ การดำเนินการต่าง ๆ จะต้องกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายและแผนปฏิบัติการอย่างละเอียด โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะต้องมีการควบคุมและติดตามประเมินผลว่างบประมาณต่าง ๆ ใช้จ่ายไปเพื่อกิจกรรมใด เท่าใด โดยใคร เพื่อประโยชน์อะไรและต่อใครบ้าง ที่สำคัญที่สุดก็คือจะต้องตอบได้ว่าการใช้งบประมาณนั้นได้เป็นไปโดย "มีศักดิ์ สุจริต" "ประหยัด" และ "บังเกิดประโยชน์สูงสุดต่อพี่น้องร่วมชาติโดยส่วนรวม" สมดังคำสัญญาที่ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีได้ให้ไว้แก่สภาผู้แทนราษฎรดังกล่าวข้างต้น

สิ่งที่ผู้บังคับบัญชาทุกระดับในราชการพลเรือนควรกระทำก็คือการสร้าง "จิตสำนึก" ของข้าราชการในสังกัดทุกคนให้ตระหนักถึงคุณค่าของเงินงบประมาณแผ่นดินว่าจำเป็นต้องมีการใช้จ่ายเงินอย่างประหยัดและคุ้มค่า มีสติกำกับอยู่ตลอดเวลาว่า "เงินหลวง" เป็นเงินที่จะต้องใช้จ่ายอย่างระมัดระวังอย่างเกิดคุณค่าที่สุด และมีเงินที่จะใช้จ่ายได้อย่าง "มีฝีมือ" หรืออย่าง "ไม่เป็นไรเพราะไม่ใช่เงินของเรา"

นี่คือความรู้สึกร่วมสมัยในการมีงบประมาณใหม่ ข้าราชการผู้ใดยังไม่มีความรู้สึกสำนึก ก็จะต้องช่วยกันสร้างความรู้สึกนี้ให้เกิดขึ้นในทันที ประเดี๋ยวจะโทษว่า "รู้แล้วทำไมไม่เตือนกันบ้าง"



เกี่ยวกับสำนัก งบประมาณ



เมื่อได้รับการสถาปนาในวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๒ ขึ้นอยู่กับสำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงบประมาณก็พำนักอยู่ในรั้วของทำเนียบรัฐบาลมาโดยตลอด จนเมื่อกลางปี ๒๕๒๕ นี้เอง ที่สำนักงบประมาณ ได้ย้ายมาอยู่ที่ทำการแห่งใหม่ ณ ซอยอารีย์สัมพันธ์ ถนนพระรามที่ ๖ พญาไท กท. ๑๐๔๐๐

ก่อนจะมาเป็นสำนักงบประมาณ หน่วยงานแห่งนี้เป็นเพียงกอง ๆ หนึ่งในกรมบัญชีกลาง เมื่อครั้งรัชกาลที่ ๗ จนเมื่อเกิดการปฏิวัติขึ้นในเดือนตุลาคม ๒๕๐๑ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ หัวหน้าคณะปฏิวัติได้พิจารณาเห็นว่า การงบประมาณนั้นเป็นเครื่องมือสำคัญยิ่งของรัฐบาล ในการที่จะบริหารและพัฒนาประเทศ และควรจัดแยกการจัดทำงบประมาณออกจากหากจาก

การจัดเก็บรายได้และการเบิกจ่ายเงิน จึงได้สถาปนา “สำนักงบประมาณ” ขึ้นโดยมีฐานะเทียบเท่ากรม สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี นับตั้งแต่วันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๒ และได้รับหน้าที่จัดทำงบประมาณแผ่นดินตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๐๓ เป็นต้นมา

จากปีงบประมาณ ๒๕๐๓ ที่เป็นปีแรกนั้น ยอดงบประมาณมีแค่ ๗,๗๐๐ ล้านบาท แต่เมื่อเวลาผ่านไปจนถึงบัดนี้เป็นงบประมาณปีที่ ๒๔ ยอดงบประมาณของปี ๒๕๓๐ นี้จะมียอดสูงถึง ๒๒๗,๕๐๐ ล้านบาท หรือเกือบ ๓๐ เท่าตัว คงจะขอกราบการงบประมาณที่จำแนกตามส่วนราชการ เพื่อให้เพื่อนข้าราชการได้ดูเปรียบเทียบเป็นการเจริญสติปัญญา คั้งนี้ (ตัวเลขงบประมาณของปี ๒๕๓๐ ดังกล่าวจะต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาของคณะกรรมการฯ ของสภาผู้แทนราษฎรอีกครั้งหนึ่ง)



งบประมาณปี ๒๕๓๐



งบประมาณในปีพ.ศ. ๒๕๓๐ นี้ รัฐบาลได้กำหนดเป้าหมายในการดำเนินงานและการใช้จ่ายเงินเพื่อแก้ไขปัญหาของประเทศที่สำคัญ รวม ๕ ประการตามที่ปรากฏในคำแถลงของ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ต่อสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๒๕ ดังนี้

๑. เร่งรัดฟื้นฟูภาวะเศรษฐกิจของประเทศให้ดีขึ้นอย่างรวดเร็ว
๒. ยกระดับชีวิตของประชาชนให้มีคุณภาพสูงขึ้น
๓. เสริมสร้างकुศลความสงบสุขภายในประเทศ
๔. ดำรงไว้ซึ่งเอกราช อธิปไตยและผลประโยชน์ของชาติ
๕. แก้ไขปัญหาหนี้สินของประเทศ

ในตอนสุดท้ายของคำแถลงนโยบายงบประมาณฯ ดังกล่าว ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีก็ได้กล่าวย้ำถึงเจตจำนงอันแน่วแน่ของรัฐบาลไว้ด้วยว่า "...รัฐบาลนี้จะยึดถือคุดความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ตั้ง กำกับकुดูแล และติดตามการปฏิบัติงานของกระทรวงทบวงกรมอย่างใกล้ชิด จะควบคุมकुดูแลการใช้จ่ายเงินของแผ่นดินให้เป็น ไปโดยประหยัดเพื่อ ให้บังเกิดประโยชน์สูงสุดแก่พี่น้องร่วมชาติโดยส่วนรวมให้จง ได้"

สรุปการจัดสรรงบประมาณปี ๒๕๓๐ ให้แก่ส่วนราชการต่าง ๆ เพื่อบริหารกิจการของประเทศได้ดังนี้ (มีตัวเลขของปีงบประมาณ ๒๕๒๙ เพื่อเป็นการเปรียบเทียบด้วย)

งบประมาณรายจ่ายจำแนกตามส่วนราชการ

ประจำปีงบประมาณ ๒๕๒๙ - ๒๕๓๐

(ล้านบาท)

ส่วนราชการ	ปีงบประมาณ	
	๒๕๒๙	๒๕๓๐
งบกลาง		
๑. เงินเบียดบ้านเหินจำบ้านาญ	๔,๙๓๕.๐	๕,๓๐๐.๐
๒. เงินช่วยเหลือข้าราชการและลูกจ้าง	๓,๙๘๐.๐ (๓,๗๗๓.๐)	๔,๒๐๐.๐
๓. เงินเลื่อนขั้น เลื่อนอันดับเงินเดือน และเงินปรับวุฒิข้าราชการ	๒,๔๑๗.๐	๒,๖๐๐.๐
๔. เงินเพิ่มช่วยค่าครองชีพข้าราชการและลูกจ้าง	๓,๐๐๐.๐	๓,๑๐๐.๐

(ล้านบาท)

ส่วนราชการ	ปีงบประมาณ	
	๒๕๒๙	๒๕๓๐
๕. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเสด็จพระราชดำเนินและต้อนรับ ประมุขต่างประเทศ	๒๐.๐	๒๐.๐
๖. เงินราชการลับในการรักษาความมั่นคงของประเทศ	๑๔๕.๐	๑๒๐.๐
๗. ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการรักษาความมั่นคงของประเทศ	๑,๐๒๗.๗ (๑,๐๑๖.๗)	๙๕๓.๙
๘. ค่าทดแทนสำหรับผู้ได้รับอันตรายในการรักษาความมั่นคง ของประเทศ	๑๐.๐	๑๒.๐
๙. เงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น	๑,๘๗๐.๕ (๑,๗๘๕.๖)	๑,๘๘๐.๘
๑๐. เงินสมทบโครงการเงินกู้และความช่วยเหลือจากต่างประเทศ	๔๐.๐	๒๐.๐
๑๑. ค่าใช้จ่ายตามโครงการสร้างงานในชนบท กองทุนพัฒนาชนบท และโครงการพัฒนาจังหวัด	๓,๕๗๐.๐	๒,๘๓๐.๐
๑๒. ค่าใช้จ่ายตามโครงการเร่งรัดฟื้นฟูการขยายตัวทางเศรษฐกิจ	—	๑,๕๐๐.๐
สำนักนายกรัฐมนตรี		
๑. สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี	๒๕๑.๘ (๒๔๘.๘)	๒๖๑.๒
๒. สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี	๕๐.๕	๕๕.๓
๓. สำนักงบประมาณ	๗๒.๓ (๗๑.๗)	๘๓.๖
๔. สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ	๑๖.๗ (๑๖.๔)	๑๖.๗
๕. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	๖๖.๔ (๖๕.๙)	๖๗.๙
๖. สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี	๓๗.๐ (๓๖.๖)	๔๐.๕
๗. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	๑๔.๒	๑๔.๗
๘. สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน	๑๕๙.๕ (๑๕๘.๓)	๑๕๙.๔

(ล้านบาท)

ส่วนราชการ	ปีงบประมาณ	
	๒๕๒๙	๒๕๓๐
๙. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน	๔๗.๒	๕๐.๐
๑๐. สำนักงานสถิติแห่งชาติ	๑๐๗.๕ (๑๐๖.๓)	๑๐๘.๒
๑๑. กรมประชาสัมพันธ์	๓๐๐.๖ (๒๙๘.๑)	๓๐๔.๙
๑๒. สำนักข่าวกรองแห่งชาติ	๗๑.๗ (๗๑.๕)	๗๔.๓
๑๓. กรมวิเทศสหการ	๒๒๔.๙ (๒๑๙.๘)	๑๘๘.๗
๑๔. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ	๖๙.๑	๗๓.๖
๑๕. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และประพฤติมิชอบในวงราชการ	๒๕.๓ (๒๕.๐)	๓๓.๔
๑๖. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด	๖๗.๕ (๖๖.๔)	๖๙.๕
๑๗. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ	๒๘.๗ (๒๘.๔)	๒๑.๙
กระทรวงกลาโหม		
๑. สำนักงานปลัดกระทรวง	๘๖๙.๗ (๘๖๔.๗)	๙๒๒.๔
๒. กองทัพบก	๑๙,๐๔๘.๔ (๑๘,๗๙๘.๔)	๑๘,๗๘๓.๑
๓. กองทัพเรือ	๗,๙๗๓.๓ (๗,๙๒๓.๓)	๗,๙๑๓.๒
๔. กองทัพอากาศ	๘,๔๙๐.๘ (๘,๔๑๐.๘)	๘,๕๑๕.๙
๕. กองบัญชาการทหารสูงสุด	๒,๘๘๔.๐ (๒,๘๖๙.๐)	๓,๐๓๐.๖

(ล้านบาท)

ส่วนราชการ	ปีงบประมาณ	
	๒๕๒๙	๒๕๓๐
กระทรวงการคลัง		
๑. สำนักงานปลัดกระทรวง	๕๑,๐๕๙.๑ (๔๖,๙๕๙.๐)	๕๕,๗๓๗.๒
๒. สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง	๗๘.๔ (๗๗.๘)	๑๓๖.๖
๓. กรมธนารักษ์	๑๑๙.๘ (๑๑๘.๓)	๑๒๖.๕
๔. กรมบัญชีกลาง	๑๙๓.๗ (๑๙๓.๑)	๑๙๖.๖
๕. กรมศุลกากร	๓๕๗.๗ (๓๕๔.๑)	๓๕๔.๐
๖. กรมสรรพสามิต	๒๗๔.๕ (๒๗๒.๗)	๒๙๐.๘
๗. กรมสรรพากร	๕๔๔.๕ (๕๔๒.๕)	๖๑๖.๔
กระทรวงการต่างประเทศ		
๑. สำนักงานปลัดกระทรวง	๑,๐๓๗.๔ (๑,๐๓๒.๔)	๑,๐๖๗.๔
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์		
๑. สำนักงานปลัดกระทรวง	๒๙๗.๒ (๒๘๙.๑)	๒๗๙.๕
๒. กรมชลประทาน	๘,๖๖๖.๖ (๘,๕๖๐.๔)	๘,๕๗๐.๗
๓. กรมตรวจบัญชีสหกรณ์	๙๑.๙ (๙๐.๑)	๘๙.๑
๔. กรมประมง	๖๘๖.๒ (๖๗๖.๓)	๗๒๖.๓
๕. กรมปศุสัตว์	๗๗๒.๒ (๗๗๕.๑)	๗๑๙.๒

(ล้านบาท)

ส่วนราชการ	ปีงบประมาณ	
	๒๕๒๙	๒๕๓๐
๖. กรมป่าไม้	๑,๔๗๗.๒ (๑,๔๕๗.๗)	๑,๔๘๓.๕
๗. กรมพัฒนาที่ดิน	๖๐๒.๐ (๕๙๒.๕)	๖๑๑.๑
๘. กรมวิชาการเกษตร	๘๔๐.๓ (๘๒๗.๓)	๘๖๐.๗
๙. กรมส่งเสริมการเกษตร	๑,๕๐๓.๑ (๑,๔๖๑.๑)	๑,๓๗๒.๗
๑๐. กรมส่งเสริมสหกรณ์	๕๗๒.๖ (๕๖๕.๕)	๕๖๖.๕
๑๑. สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	๕๓๗.๖ (๕๓๔.๒)	๕๘๑.๖
๑๒. สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	๙๗.๐ (๙๔.๗)	๙๕.๐
กระทรวงคมนาคม		
๑. สำนักงานปลัดกระทรวง	๔๗.๘ (๔๗.๖)	๓๗.๙
๒. กรมการขนส่งทางบก	๑๒๙.๘ (๑๒๙.๖)	๑๕๕.๔
๓. กรมการบินพาณิชย์	๒๘๘.๖ (๒๗๖.๓)	๓๐๖.๑
๔. กรมเจ้าท่า	๔๗๑.๑ (๔๕๖.๗)	๕๐๑.๖
๕. กรมทางหลวง	๘,๙๒๘.๒ (๘,๗๒๘.๐)	๘,๖๘๖.๖
๖. กรมไปรษณีย์โทรเลข	๕๑.๒ (๕๑.๑)	๔๗.๗
๗. กรมอุตุนิยมวิทยา	๑๓๐.๐ (๑๒๙.๓)	๑๒๖.๗

(ล้านบาท)

ส่วนราชการ	ปีงบประมาณ	
	๒๕๒๙	๒๕๓๐
๘. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการพาณิชย์นาวี	๗.๓ (๗.๓)	๘.๙
กระทรวงพาณิชย์		
๑. สำนักงานปลัดกระทรวง	๒๓๓.๘ (๒๓๑.๗)	๒๕๙.๐
๒. กรมการค้าต่างประเทศ	๕๘.๑ (๕๗.๖)	๖๑.๕
๓. กรมการค้าภายใน	๔๙.๑ (๔๘.๙)	๕๘.๘
๔. กรมทะเบียนการค้า	๕๑.๐ (๕๐.๘)	๕๖.๗
๕. กรมพาณิชย์สัมพันธ์	๙๐.๙ (๘๘.๙)	๙๗.๘
๖. กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์	๕๕.๐ (๕๓.๔)	๕๔.๗
๗. สำนักงานประกันภัย	๑๕.๙	๑๘.๐
กระทรวงมหาดไทย		
๑. สำนักงานปลัดกระทรวง	๓๐๐.๕ (๒๙๘.๑)	๓๐๔.๓
๒. กรมการปกครอง	๕,๒๐๙.๓ (๕,๑๐๐.๘)	๕,๓๕๓.๓
๓. กรมการพัฒนาชุมชน	๖๒๘.๖ (๖๒๘.๒)	๖๐๕.๒
๔. กรมตำรวจ	๙,๒๘๓.๑ (๙,๑๐๓.๕)	๙๓๓๘.๕
๕. กรมที่ดิน	๖๙๒.๒ (๖๘๗.๒)	๗๖๔.๒
๖. กรมประชาสัมพันธ์	๗๕๔.๕ (๗๔๔.๕)	๗๖๔.๒

(ล้านบาท)

ส่วนราชการ	ปีงบประมาณ	
	๒๕๒๙	๒๕๓๐
๗. กรมโยธาธิการ	๖๙๗.๓ (๖๘๖.๘)	๗๓๓.๓
๘. กรมราชทัณฑ์	๘๔๘.๓ (๘๓๒.๖)	๘๕๖.๘
๙. กรมแรงงาน	๒๔๒.๖ (๒๔๒.๓)	๒๕๐.๓
๑๐. กรมอัยการ	๒๖๓.๒ (๒๖๑.๔)	๒๗๓.๗
๑๑. สำนักผังเมือง	๗๔.๓ (๗๔.๒)	๗๘.๒
๑๒. สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท	๑,๙๒๕.๓ (๑,๘๓๕.๕)	๑,๘๕๐.๔
๑๓. สำนักนโยบายและแผนมหาดไทย	๓๙.๔ (๓๙.๑)	๓๘.๗
๑๔. กรุงเทพมหานคร	๑,๐๙๙.๖ (๑,๐๙๗.๖)	๑,๑๒๒.๑
กระทรวงยุติธรรม		
๑. สำนักงานปลัดกระทรวง	๖๒๓.๒ (๖๑๓.๗)	๖๐๘.๓
๒. กรมบังคับคดี	๒๙.๘	๓๑.๒
๓. สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ	๒๓.๐ (๒๒.๙)	๒๔.๘
กระทรวงศึกษาธิการ		
๑. สำนักงานปลัดกระทรวง	๔๑๔.๖ (๔๑๐.๑)	๔๔๐.๐
๒. กรมการฝึกหัดครู	๖๙๒.๗ (๖๘๘.๗)	๗๓๐.๙
๓. กรมการศาสนา	๒๔๓.๕ (๒๔๑.๖)	๒๖๑.๗

(ล้านบาท)

ส่วนราชการ	ปีงบประมาณ	
	๒๕๒๙	๒๕๓๐
๔. กรมพลศึกษา	๓๑๘.๖ (๓๑๕.๓)	๓๐๗.๔
๕. กรมวิชาการ	๘๕.๓ (๗๘.๔)	๘๐.๘
๖. กรมศิลปากร	๓๐๔.๐ (๒๙๙.๕)	๓๐๙.๖
๗. กรมสามัญศึกษา	๖,๘๖๔.๔ (๖,๘๐๗.๑)	๗,๑๕๒.๔
๘. กรมอาชีวศึกษา	๒,๐๘๔.๙ (๒,๐๒๔.๙)	๒,๐๖๔.๑
๙. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน	๘๓๓.๙ (๘๒๓.๓)	๘๔๒.๘
๑๐. วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา	๗๑๒.๔ (๗๐๒.๔)	๖๙๙.๖
๑๑. กรมการศึกษานอกโรงเรียน	๖๒๙.๕ (๖๐๙.๔)	๖๒๘.๙
๑๒. สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ	๒๘.๘ (๒๘.๔)	๓๕.๔
๑๓. สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ	๒๑,๑๙๒.๓ (๒๑,๐๔๗.๔)	๒๒,๑๖๐.๖
๑๔. สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู	๑๙.๔ (๑๘.๓)	๒๐.๕
กระทรวงสาธารณสุข		
๑. สำนักงานปลัดกระทรวง	๗,๑๐๖.๘ (๖,๙๙๒.๘)	๗,๒๐๔.๙
๒. กรมการแพทย์	๗๔๖.๕ (๗๒๓.๓)	๗๙๖.๐
๓. กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์	๘๗.๒ (๘๔.๙)	๘๗.๑

(ล้านบาท)

ส่วนราชการ	ปีงบประมาณ	
	๒๕๒๙	๒๕๓๐
๔. กรมอนามัย	๗๒๘.๘ (๗๒๕.๙)	๖๙๒.๓
๘. กรมควบคุมโรคติดต่อ	๗๑๙.๓ (๗๐๙.๖)	๗๒๕.๑
๖. สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา	๓๘.๓ (๓๘.๒)	๓๙.๐
กระทรวงอุตสาหกรรม		
๑. สำนักงานปลัดกระทรวง	๑๐๕.๕ (๑๐๔.๖)	๑๓๑.๑
๒. กรมทรัพยากรธรณี	๕๗๓.๐ (๕๖๐.๓)	๕๗๓.๕
๓. กรมโรงงานอุตสาหกรรม	๕๘.๔ (๕๖.๙)	๖๐.๕
๔. กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม	๘๙.๙ (๘๘.๖)	๙๓.๑
๕. สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม	๓๖.๗ (๓๖.๕)	๓๗.๒
กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการพลังงาน		
๑. สำนักงานปลัดกระทรวง	๕๐.๒ (๕๐.๐)	๖๑.๔
๒. กรมวิทยาศาสตร์บริการ	๖๒.๔ (๕๙.๘)	๘๗.๓
๓. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ	๘๙.๔ (๘๘.๕)	๙๘.๑
๔. สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ	๓๗.๙ (๓๗.๒)	๔๖.๒
๕. สำนักงานพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ	๔๕.๖ (๔๕.๕)	๔๔.๗
๖. สำนักงานพลังงานแห่งชาติ	๑,๐๔๘.๓ (๑,๐๓๙.๒)	๙๓๓.๗

(ล้านบาท)

ส่วนราชการ	ปีงบประมาณ	
	๒๕๒๙	๒๕๓๐
ทบวงมหาวิทยาลัย		
๑. สำนักงานปลัดทบวง	๗๓.๘ (๗๓.๕)	๗๕.๔
๒. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	๙๘๒.๓ (๙๗๐.๓)	๙๙๗.๐
๓. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	๓๕๙.๙ (๓๕๕.๒)	๓๖๕.๘
๔. มหาวิทยาลัยขอนแก่น	๔๑๓.๔ (๔๐๘.๕)	๔๑๗.๐
๕. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	๖๓๕.๓ (๖๒๔.๓)	๖๒๙.๙
๖. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	๒๖๗.๓ (๒๖๒.๓)	๒๒๖.๑
๗. มหาวิทยาลัยมหิดล	๑,๐๙๙.๗ (๑,๐๗๑.๖)	๑,๒๔๗.๓
๘. มหาวิทยาลัยรามคำแหง	๑๕๓.๑ (๑๕๒.๑)	๑๕๙.๕
๙. มหาวิทยาลัยศิลปากร	๑๓๙.๙ (๑๓๘.๖)	๑๓๖.๕
๑๐. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	๕๐๗.๘ (๔๙๙.๘)	๕๕๔.๓
๑๑. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	๕๐.๘ (๔๙.๘)	๖๐.๙
๑๒. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	๒๖๙.๕ (๒๖๙.๒)	๓๐๓.๕
๑๓. สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้	๔๓.๓ (๔๓.๐)	๔๔.๐
๑๔. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช	๘๒.๒ (๘๐.๒)	๗๖.๖
๑๕. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง	๑๐๙.๘ (๑๐๘.๓)	๑๒๗.๙

(ล้านบาท)

ส่วนราชการ	ปีงบประมาณ	
	๒๕๒๙	๒๕๓๐
๑๖. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี	๘๓.๗ (๘๒.๕)	๗๕.๖
๑๗. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ	๑๐๑.๙ (๙๙.๖)	๘๙.๗
ส่วนราชการที่ไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง หรือทบวง		
๑. ราชบัณฑิตยสถาน	๘.๒ (๗.๙)	๙.๓
๒. สำนักพระราชวัง	๓๕๑.๐ (๓๓๘.๓)	๓๗๐.๓
๓. สำนักราชเลขาธิการ	๑๖.๑ (๑๖.๐)	๒๔.๘
๔. สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน	๑๑๘.๓ (๑๑๘.๐)	๑๒๔.๗
๕. สำนักเลขาธิการรัฐสภา	๑๙๑.๕ (๑๘๖.๙)	๑๙๑.๑
รัฐวิสาหกิจ		
๑. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	๒๓๓.๓ (๒๓๓.๑)	๓๘๖.๓
๒. การกีฬาแห่งประเทศไทย	๑๑๘.๒ (๑๑๘.๑)	๑๔๓.๔
๓. การรถไฟแห่งประเทศไทย	๗๗.๗	๙๒๒.๙
๔. การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย	๑๙๑.๐	๑๒๔.๗
๕. สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย	๙๒.๕ (๙๒.๔)	๑๑๒.๗
๖. สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	๒๙.๙ (๒๙.๘)	๓๙.๓
๗. การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย	—	๗๙.๙
๘. การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค	—	๑๘.๐
๙. การเคหะแห่งชาติ	—	๒๔๒.๕

(ล้านบาท)

ส่วนราชการ	ปีงบประมาณ	
	๒๕๒๙	๒๕๓๐
๑๐. การปราบปรามคหหลวง	—	๕๗.๕
๑๑. การประปาส่วนภูมิภาค	—	๑๓๓.๓
๑๒. การทางพิเศษแห่งประเทศไทย	—	๕๗.๓
๑๓. องค์การสะพานปลา	—	๐.๕
๑๔. องค์การสวนสัตว์	—	๗.๘
เงินทุนหมุนเวียน		
๑. เงินทุนหมุนเวียนเพื่อการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยี	๑๕.๐	๓๐.๐
๒. เงินทุนหมุนเวียนสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดภูเก็ต	๐.๕	—
๓. เงินทุนหมุนเวียนเพื่อซื้อขายรถจักรยานยนต์ผ่อนส่ง แก่ข้าราชการกรมป่าไม้	๒.๐	—
๔. เงินทุนหมุนเวียนเพื่อคั่นคว่ำวิจัยเกี่ยวกับผลผลิตป่าไม้	๐.๐๒	—
๕. เงินทุนหมุนเวียนเพื่อผลิตเมล็ดพันธุ์พืช ตามโครงการ ผลิตและขยายพันธุ์พืชภายใต้เงินกู้จากญี่ปุ่น	๕๕.๕	๗๐.๕
๖. เงินทุนหมุนเวียนเพื่อผลิตเมล็ดพันธุ์พืช ตามโครงการ ผลิตและขยายพันธุ์พืชภายใต้เงินกู้จากสหรัฐอเมริกา ระยะที่ ๒	๒๐.๗	๑๐.๕
๗. เงินทุนหมุนเวียนเพื่อผลิตเมล็ดพันธุ์พืชและขยายพันธุ์พืช ภายใต้ความช่วยเหลือจากประชาคมเศรษฐกิจยุโรป	๓.๘	๒.๑
๘. เงินทุนหมุนเวียนเพื่อส่งเสริมอาชีพอุตสาหกรรมในครอบครัว และหัตถกรรมไทย	—	๒.๐
๙. เงินทุนหมุนเวียนเพื่อใช้ในการผลิตปศุสัตว์	—	๕.๐
๑๐. เงินทุนหมุนเวียนเพื่อผลิตและขุดปูนมาร์ล	—	๔.๗
๑๑. เงินทุนหมุนเวียนเพื่อผลิตเชื้อไรโซเบียม	—	๑.๐
๑๒. เงินทุนหมุนเวียนเพื่อซื้อขายรถจักรยานยนต์ผ่อนส่งให้แก่ ข้าราชการกรมตำรวจ	—	๒๐.๐
๑๓. เงินทุนหมุนเวียนเพื่อสร้างบ้านให้กับข้าราชการครู สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ	—	๒๐.๐

หมายเหตุ ตัวเลขในวงเล็บ เป็นตัวเลขงบประมาณรายจ่ายหลังการปรับลดแล้ว

งบประมาณ ฐานศูนย์ และ งบประมาณ คงที่

เพ็ญศรี วายวานนท์

ปัญหาที่เผชิญหน้ารัฐบาลและผู้เสียภาษี

ในปัจจุบันค่าใช้จ่ายในราชการเพิ่มขึ้นเป็นทวีคูณเพราะปัญหาสังคมมีมากขึ้นระดับซับซ้อนขึ้น เมื่อการเรียกร้องต้องการบริการของรัฐมีเพิ่มขึ้น รัฐต้องเก็บภาษีมากขึ้นเพื่อไปใช้จ่าย ประเภทภาษีและอัตราภาษีจึงนับวันแต่จะเพิ่มขึ้น ซึ่งประชาชนผู้เสียภาษีส่วนใหญ่จะมีทัศนคติต่อราชการในแง่เป็นกิจการที่มีค่าใช้จ่ายสูงเนื่องจากมีความเปลี่ยนแปลงด้านมหาดคามีประสิทธิภาพและมีการจัดการที่ล้มเหลว

โดยลักษณะโครงสร้างของราชการนั้นเมื่อริเริ่มโครงการขึ้นมาแล้วกิจกรรมนั้นก็คงอยู่สืบต่อไปไม่สิ้นสุด ส่วนมากจะไม่มีการทบทวนจริงจนถึงผลประโยชน์ที่ได้จากโครงการหรือเปรียบเทียบโครงการใหม่กับโครงการเดิมหรือทดลองคิดในแง่การลดค่าใช้จ่ายลง ซึ่งอาจจะส่งผลเป็นการลดอัตราการเก็บภาษีอากรในชั้นปลายแต่ประการใด

ตามธรรมชาติของงานราชการนั้นแรงจูงใจที่จะทำงานให้มีประสิทธิภาพคงมิได้ไม่มากนักเนื่องจากมีข้อจำกัดอยู่หลายประการ ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานโดยไม่มุ่งที่ผลงานแต่เน้นเพียงสิ่งที่เคยทำได้ ยังติดอยู่กับทัศนคติที่คาดคิดเองว่าได้ทำหน้าที่แล้วได้ให้บริการเป็นที่เพียงพอหรือเกินพอแล้วยังไม่ตระหนักถึงความสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายซ้ำยังยากที่จะชักจูงให้ร่วมมือร่วมใจกันประหยัดงบประมาณ เมื่อมีการสร้างโครงการขึ้นใหม่หรือขยายงานเพิ่มขึ้น งานเดิมก็คงไว้และดำเนินต่อไป ด้วยเหตุผลต่าง ๆ ที่บีบบังคับให้ทำต่อโดยมักจะมีได้คำนึงถึงค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้นโดยตลอด แต่กลับได้ผลงานที่ค่อนข้างจะเลื่อนลอยหรือไม่ชัดเจนเสียเป็นจำนวนมาก

หน่วยงานของรัฐหลายแห่งและโครงการจำนวนมากจะมีการกำหนดวัตถุประสงค์ของงานหรือโครงการขึ้นไว้ แต่ก็มักจะกว้างขวางครอบคลุมเป็นนามธรรมเสียจนไม่มีความชัดเจนและมองไม่เห็นทิศทางของการปฏิบัติ ผู้กำหนดนโยบายมิได้มีอำนาจควบคุมโครงการหรือ

ศึกษาวิเคราะห์ติดตามงานที่อยู่ในความรับผิดชอบของคุณ ผู้บริหารระดับสูงมักจะมีคำถามที่เข้า ไปมีส่วนตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการปัจจุบันว่าจะลดขนาดโครงการ หรือกำหนดทิศทางของโครงการเสียใหม่ หรือแม้แต่จะผลักดันหรือจัดการอย่างไรให้หน่วยงานต่าง ๆ และโครงการต่าง ๆ ดำเนินการให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของนโยบายที่กำหนดขึ้นไว้ด้วยซ้ำไป

ในช่วงการตัดสินใจเลือกโครงการ ข้อมูลที่ปรากฏมักจะเป็นการพรรณนาทางเลือกที่ชวนให้น่าทำ แต่เมื่อโครงการต่าง ๆ ที่เลือกไว้ได้ดำเนินการไปแล้ว ผู้กำหนดนโยบายในราชการจะอยู่ในภาวะที่ขาดข้อมูลเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของโครงการทั้งหลายเหล่านั้น ตัวอย่างเช่นโครงการก่อสร้างขนาดใหญ่ที่ใช้ทั้งงบประมาณประจำและงบประมาณเงินกู้ ซึ่งแสดงผลคาดหวังสูง นำเลื่อมใสศรัทธา แต่ผลที่ตกต่อประชาชนจริง ๆ จะน้อยกว่าที่ระบุไว้ในโครงการมาก หรือโครงการวิจัยซึ่งเขียนข้อเสนอโครงการตามหลักวิชาการและได้รับงบประมาณด้วยความไว้วางใจในความเป็นนักวิชาการของผู้เสนอโครงการ แต่โครงการวิจัยดังกล่าวจำนวนมากก็ได้ดำเนินไปตามแผนจนปรากฏผลงานเป็นรายงานการวิจัยแต่อย่างใด เป็นต้น

การที่จะพยายามทบทวนกิจการต่าง ๆ ของทางราชการที่กำลังดำเนินการอยู่ในปัจจุบันนั้น ถ้าจะทำอย่างจริงจังจะต้องใช้เวลาของนักบริหารและนักวิเคราะห์ทั้งงบประมาณในการ

เตรียมการและการพิจารณาข้อมูลต่าง ๆ มาก จึงเป็นการยากที่ผู้กำหนดนโยบายระดับสูงของรัฐจะทบทวนโครงการปัจจุบันโดยละเอียด เพราะเป็นที่หวั่นเกรงกันว่าจะต้องมึนงานเก็บสถิติมากและเป็นภาระหนักในการติดตามพิสูจน์ผลงานที่ทำได้อจริง ความหวั่นวิตกเช่นนี้มีอยู่ เช่นเดียวกับการประเมินผลโครงการของรัฐบาลอย่างเป็นระบบ ซึ่งได้เคยมีความพยายามที่จะทำกันมาแล้ว แต่อาจจะไม่ได้ข้อมูลที่เป็นความจริงจากบรรดาแบบฟอร์มต่าง ๆ ที่ส่งให้ผู้ปฏิบัติกรอกกลับมา อย่างไรก็ตามนี้เป็นงานสำคัญของนักบริหารซึ่งสัมพันธ์โดยตรงกับการกำหนดทิศทางของนโยบาย

วิวัฒนาการและปัญหาของการทำงบประมาณ

ปัญหาพื้นฐานหลายประการที่เป็นอุปสรรคต่อการลดค่าใช้จ่ายจากงบประมาณ ที่ผ่านมาพอสรุปได้ คือ

๑. ความยากลำบากในการยุติโครงการ เพราะหมายถึงการจะต้องยุบเลิกงานที่เคยทำกันมาและยังทำอยู่ รวมถึงการจะต้องเลิกจ้างคนคุ้นเคย เพื่อนร่วมงาน ผู้ได้บังคับบัญชาที่เคยเป็นกำลังทำงานด้วยดี ทำให้เกิดความรู้สึกเห็นอกเห็นใจไม่อยากทำ ทั้งนี้เว้นแต่ในกรณีที่มีเหตุผลชัดแจ้งหนักแน่นว่าจะต้องยุติ

๒. ในความเป็นจริงหน่วยงานต่าง ๆ มีการขยายงานกันตลอดมาเป็นลำดับ และไม่ได้จัดระบบสื่อสารกันไว้ ต่างหน่วยจึง

ต่างทำงานของตนโดยไม่รู้กันและไม่ประสานกัน ทำให้เสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นโดยไม่จำเป็น

๓. ปัญหาอีกลักษณะหนึ่ง คือ มีงานช่วย (ซึ่งเป็นลักษณะเชิงวิชาการ) เกินความต้องการหรือทำงานได้ผลล่าช้าไม่ทันการซ้ำเสียค่าใช้จ่ายสูงเกินสัดส่วนที่ควรจะเป็นเมื่อเปรียบเทียบกับผลงานที่ทำได้

๔. เท่าที่ปรากฏอยู่ทั่วไป ระบบการจัดตำแหน่งและปรับตำแหน่งให้สูงขึ้นของราชการยึดถือขนาดของหน่วยงาน ซึ่งแสดงความรับผิดชอบที่จำนวนงบประมาณและจำนวนคนทำงานเป็นหลักมิใช่ที่ผลงาน

๕. เมื่อหน่วยงานทราบภาวะความจำกัดของเงิน ดังที่มีการตัดทอนงบประมาณเสมอมา ก็ทำให้เกิดความคิดที่จะตั้งงบประมาณให้สูงไว้เพื่อถูกตัดทอน เท่ากับให้ความเห็นมาช่วยของงบประมาณ เมื่อการวิเคราะห์งบประมาณและการประเมินผลงานทำได้ในขอบเขตจำกัด ย่อมมีแนวโน้มให้ได้รับวงเงินค่าใช้จ่ายที่สูงกว่าที่ควรจะเป็น

การท่างบประมาณเป็นการวางแผนทางการเงิน ซึ่งมีวิวัฒนาการเป็นลำดับ พอสรุปได้ดังนี้

๑. **การท่างบประมาณโดยประมาณการ** แยกเป็น ๒ ส่วน คือ งาน และค่าใช้จ่าย งานจะประกอบด้วยหน้าที่ต่างๆ ซึ่งจำแนกไว้เป็นโครงสร้างของงานและของหน่วยงาน หรือเป็นกิจกรรมต่างๆ ส่วนค่าใช้จ่ายจะแยกเป็นประเภท

ต่าง ๆ ซึ่งงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ต้องใช้ทางภาครัฐควบคุมรายจ่ายเป็นงานและเป็นประเภทค่าใช้จ่าย สำหรับธุรกิจจะมีการพิจารณางบประมาณในแง่การลงทุน (Capital Budgeting) คือ ต้นทุน กำไร การเพิ่มผลผลิตภาพ หรือการลดต้นทุน เป็นต้น และได้มีพัฒนาการในการวิเคราะห์ทางการเงิน ในลักษณะการประเมินค่าของโครงการผลตอบแทนการลงทุน ค่าเสียโอกาส จำนวนปีที่จะถึงจุดคุ้มทุน ผลกระทบต่อกระแสเงินสด และค่าปัจจุบันของผลตอบแทน เหล่านี้เป็นการทำงานงบประมาณการลงทุนที่มีการวิเคราะห์หลายแง่มุมชัดเจนขึ้น

๒. **การท่างบประมาณเป็นโครงการ** (Program, Planning and Budgeting) ประมาณปีพ.ศ.๒๕๐๐ เป็นต้นมา ได้มีการคิดวิธีการท่างบประมาณเป็นโครงการ คือ จัดการจ่ายเงินตามโครงการ มิใช่จัดตามหน้าที่หรือกิจกรรม เป็นการกำหนดค่าใช้จ่ายตามผลงานของโครงการ ซึ่งสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ของงานและของหน่วยงานส่วนรวม มิใช่เพียงแต่ระบุทรัพยากรที่ใช้ซึ่งสัมพันธ์กับหน้าที่หรือกิจกรรมเท่านั้น การพิจารณาในรูปโครงการเป็นการกำหนดค่าใช้จ่ายตลอดอายุของโครงการ โดยนัยนี้ทำให้ทราบค่าใช้จ่ายทั้งหมดและป้องกันการของงบประมาณมากเกินไปแบบไม่สิ้นสุดได้ การจัดท่างบประมาณแบบนี้ถือหลักว่าต้องวิเคราะห์ทุกโครงการอย่างชัดเจน ทั้งในแง่การใช้จ่าย การเพิ่มค่าของโครงการและการลดค่าใช้จ่าย

ที่จะใช้ในการทำโครงการนั้น ๆ สรุปได้ว่าทุกโครงการจะต้องเปรียบเทียบวัตถุประสงค์รวมของงานทั้งหมดโดยการใช้จ่ายอย่างได้ผลสูงสุด กล่าวโดยสรุป การทำงานงบประมาณแบบโครงการ เป็นวิธีการที่ยึดถือโครงการเป็นหลักเป็นการพิจารณาในแนวกว้างและในระยะยาว เพราะต้องพิสูจน์คุณค่าการใช้จ่ายเงินในโครงการซึ่งมีวิธีการและมีทางเลือกหลายทาง นับว่าเป็นวิธีการที่ช่วยในการวางแผนด้วย มิใช่เพียงการทำงานงบประมาณแต่อย่างเดียว

วิธีการงบประมาณแบบโครงการนี้ได้เริ่มประยุกต์ใช้ในการทำงานงบประมาณราชการไทย เมื่อปีพ.ศ.๒๕๒๖ เพื่อจัดทำงบประมาณประจำปี ๒๕๒๘

๓. การทำงานงบประมาณโดยการวางแผนวิเคราะห์ และประเมิน เริ่มคิดและใช้กันประมาณ พ.ศ.๒๕๑๐ เป็นต้นมา ได้แก่ การวางแผนและการประเมินผลงานตามเป้าหมายที่วางไว้เรียกว่า การจัดการตามวัตถุประสงค์ (Management by Objectives) การวิเคราะห์ค่าของค่าใช้จ่ายรวม (Overhead Value Analysis) และการทำงานงบประมาณโดยการวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อพยายามประเมินความเป็นไปได้ของประโยชน์พึงได้ในโครงการของหน่วยปฏิบัติการ (Bracket Budgeting) เทคนิควิธีเหล่านี้เป็นวิธีการวางแผนและการทำงานงบประมาณเพื่อใช้การตัดสินใจจัดสรรงบประมาณได้ประโยชน์สูงสุด ซึ่งได้ใช้กันในธุรกิจเอกชนมาก่อน ทั้งอย่างเต็มรูปและ

อย่างประยุกต์บางส่วน

แนวความคิดของการจัดทำงบประมาณฐานศูนย์

การทำงานงบประมาณฐานศูนย์ กล่าวง่าย ๆ หมายถึงการพิจารณางบประมาณโดยเริ่มกันตั้งแต่ต้นหรือจากศูนย์ โดยไม่คำนึงถึงว่าเดิมจะเคยหรือไม่เคยได้รับงบประมาณจำนวนเท่าใดมาก่อน เป็นที่เชื่อกันว่า การทำงานงบประมาณฐานศูนย์และการประเมินผลโครงการจะมีผลต่อการตัดสินใจกำหนดนโยบายในทางที่ดีขึ้น จะสามารถควบคุมโครงการต่าง ๆ ได้ และปรับปรุงประสิทธิภาพและประสิทธิผลดีขึ้น

อันที่จริงในวงการธุรกิจได้ทำกันอยู่ตลอดเวลาในลักษณะการจัดสรรงบประมาณฐานศูนย์ กล่าวคือ ทุกโครงการจะดำเนินการเมื่อจะให้ผลคุ้มค่า มิใช่สักแต่ที่เคยทำมาก่อน จึงเพิ่มงบประมาณให้ทำต่อไป จึงส่งผลให้ธุรกิจสามารถอยู่รอดปรับเปลี่ยนและพัฒนาธุรกิจให้เจริญก้าวหน้าได้มาก สำหรับในวงราชการทำได้ยากกว่าเพราะยังไม่มีแรงจูงใจแก่ผู้กำหนดนโยบายผู้บริหาร ผู้ชำนาญการ ที่จะให้ความสนใจในกระบวนการเหล่านี้มากนัก

การจัดทำงานงบประมาณฐานศูนย์และการประเมินผลโครงการต่าง ๆ เป็นเรื่องประกอบกัน โดยทฤษฎีนั้น งบประมาณฐานศูนย์และการประเมินผลโครงการ ถือว่าทรัพยากรมีจำกัดอยู่เสมอ การจัดทำงบประมาณในแนวคิดดังกล่าวและการประเมินผลโครงการอย่างจริงจังจะเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยผู้กำหนด

นโยบาย ผู้จัดการธุรกิจหรือผู้บริหาร ในการจัดลำดับโครงการและควบคุมค่าใช้จ่ายของธุรกิจหรือของรัฐได้ดี

การจัดทำงบประมาณฐานศูนย์ เป็นการพิจารณาทบทวนโครงการต่าง ๆ ในด้านกิจกรรมที่เคยปฏิบัติ ผลงานที่ปรากฏ ระยะเวลาที่ดำเนินการโครงการนั้น ๆ มาแล้ว เพื่อนำมาจัดลำดับเปรียบเทียบกับงานอื่นหรือโครงการอื่น ๆ ด้วยแนวความคิดหลักที่ว่า หากใช้ทรัพยากรไปในโครงการนี้แล้วจะเสียโอกาสใช้ทรัพยากรในโครงการอื่นไป เพราะฉะนั้น โครงการที่จะได้รับงบประมาณจัดทำต่อไปนั้นจะต้องก่อให้เกิดผลสูงสุด และต้องไม่ผูกพัน อยู่กับเหตุผลที่ว่า “เคยทำโครงการนั้นมา จึงต้องทำต่อไป” ถือเป็นเหมือนว่าทุกโครงการเริ่มต้นเท่ากัน จากการศึกษาที่ไม่ได้งบประมาณด้วยกัน (หรือเริ่มกันที่จุดศูนย์) และจะได้รับจัดสรรงบประมาณตามคุณค่าความสำคัญของโครงการที่จัดเรียงลำดับไว้ ดังนั้น โครงการที่จัดไว้ในลำดับหลัง ๆ จะมีโอกาสถูกยกเลิกไป เนื่องด้วยความจำกัดของรายได้ของรัฐบาล แนวการพิจารณาจึงจะแตกต่างจากเดิม ซึ่งเป็นแบบคงรักษาโครงการเดิมไว้โดยมิได้ทบทวนอย่างตรงไปตรงมา แถมยังใช้วิธีบวกเพิ่มงบประมาณให้โดยอัตโนมัติปีแล้วปีเล่า

การทบทวนข้างต้นทำได้โดยอาศัยข้อมูลจากผู้ปฏิบัติและการร่วมพิจารณาวินิจฉัยของผู้กำหนดนโยบาย ผู้จัดการงบประมาณและผู้ปฏิบัติ ด้วยจุดมุ่งหมายร่วมกัน

คือ ประสิทธิภาพของการใช้ทรัพยากร โครงการที่ปรากฏว่าได้ผลดีเป็นคุณประโยชน์สูงต่อประชาชนผู้รับบริการ จึงได้รับการจัดสรรงบประมาณให้ดำเนินการต่อไป โครงการที่มีคุณประโยชน์น้อยจำเป็นต้องยุติแล้วนำทรัพยากรส่วนนั้นไปใช้ในงานที่จำเป็นจริง ๆ หรือใช้ในงานที่ทำแล้วได้ผลประโยชน์แก่ประชาชนมาก หากแต่ยังขาดแคลนทรัพยากรหรือยังต้องการทรัพยากรต่าง ๆ เพิ่มขึ้นอยู่อีก อย่างไรก็ตามในระบบงานของรัฐ ความคิดในทำนองปรับเปลี่ยนคล่องตัวเช่นนี้ ดูจะเป็นสิ่งใหม่ ยากที่จะรับได้ทันที แต่ก็จำเป็นต้องกระทำเนื่องด้วยเหตุผลหลายประการ เช่น ในด้านข้อจำกัดทางการคลัง การส่งเสริมปรัชญาประสิทธิภาพของบริการของรัฐ และหลักการเตรียมงบประมาณอย่างรับผิดชอบของผู้ปฏิบัติด้วย จึงเป็นการมุ่งที่จะเลิกงานที่สิ้นเปลืองสูญเปล่าด้วยเหตุทรัพยากรจำกัด เป็นการบังคับให้วิเคราะห์การใช้จ่ายและประเมินผลงานอย่างจริงจัง มิฉะนั้นจะไม่มีความตั้งใจให้หน่วยงานราชการปรับปรุงการปฏิบัติงานหรือประหยัดการใช้จ่ายเงินงบประมาณอย่างสมเหตุผลเลย

ในส่วนของฝ่ายนิติบัญญัติโดยผ่านคณะกรรมการงบประมาณ หากได้ลงมาร่วมวิเคราะห์เงินและงานอย่างเห็นของจริงมากขึ้น ก็จะเพิ่มพูนความเข้าใจในการใช้ทรัพยากรของโครงการทั้งหลายของฝ่ายบริหาร จะได้ภาพรวมของงานราชการ รอบรู้ในสาระของงบประมาณมากขึ้น ตลอดจนรู้สึกในแง่มุม

ต่าง ๆ ในการจัดทำงบประมาณ และสามารถ
ใช้งบประมาณเป็นกลไกควบคุมฝ่ายบริหาร
ได้สมภาคภูมิขึ้นด้วย

ในด้านการประเมินผลงานโครงการ
ต่าง ๆ จะมีข้อมูลมากขึ้น เอื้ออำนวยต่อการ
วางระบบการติดตามตรวจสอบ (Monitoring
System) ความก้าวหน้าของงานและการรับรู้
การบรรลุถึงจุดประสงค์ของงานว่ามีมากน้อย
เพียงใด ตลอดจนการปรับเปลี่ยนนโยบาย
และการปฏิบัติได้ทันที่ ไม่ให้เสียหาย
เกินแก้ไข ทั้งนี้ เมื่อได้มีการทำความเข้าใจ
ในวัตถุประสงค์ของงานและมาตรการวัด
ความสำเร็จของงานแล้ว

โดยสรุป การทำงานประมาณฐานศูนย์
เป็นการเตรียมวางแผนการเงินก่อนการเตรียม
งบประมาณประจำปี และส่งเสริมให้ผู้บริหาร
ต้องอยู่ด้วยผลงาน จะต้องลดหรือลดงานที่มี
ลำดับความสำคัญต่ำ ซึ่งมีข้อมูลแสดงชัด
เป็นการเน้นความสำคัญให้ผู้กำหนดนโยบาย
ทำหน้าที่อย่างมีความหมายมากขึ้น กล่าวคือ
นโยบายหลัก นโยบายปฏิบัติ และการดำเนิน
งานตามนโยบายจะสอดคล้องกัน ไม่เกิดภาวะ
คับข้องใจว่าไม่สัมพันธ์กันแต่ก็แก้ไขอะไร
ไม่ได้

วิธีการทำงานประมาณฐานศูนย์

ในทางปฏิบัติ วิธีการทำงานประมาณ
ฐานศูนย์นั้น จะเป็นเครื่องมือที่ให้ความกระจ่าง
ในการตัดสินใจโครงการและจัดสรรงบประมาณ
ดังกล่าวแล้ว สำหรับงานที่ต้องการข้อมูล

โดยละเอียดก็จำเป็นต้องทำการศึกษาวิเคราะห์
อย่างถี่ถ้วนทุกแง่มุม อย่างไรก็ตาม หน่วย
งานต่าง ๆ ไม่ว่าจะป็นงานของรัฐหรือธุรกิจ
เอกชน จำเป็นต้องปรับวิธีปฏิบัติให้เป็นไปได้
และมีให้ยากเกินไปจนเป็นอุปสรรคในทาง
ปฏิบัติ กล่าวคือ ปรับใช้แนวคิดของการ
ทำงานประมาณฐานศูนย์ โดยกำหนดวิธีการ
ให้ได้ข้อมูล การวิเคราะห์และการวินิจฉัย
ตามความเหมาะสมกับงานด้วย

วิธีการจัดทำประมาณฐานศูนย์ ประกอบด้วย

๑. การพิจารณาโครงสร้างงานทั้งหมด
ของหน่วย ซึ่งแสดงระบบการประสานงาน
ระหว่างกันด้วย

๒. การทบทวนกิจกรรมของโครงการ
เป็นรายปี

๓. การพิจารณายอดเงินของโครงการ
ต่าง ๆ และความเคลื่อนไหวของค่าใช้จ่าย

๔. การพิจารณางานประจำ โดย
ละเอียดทุก ๕ ปี

๕. การประเมินผลงานของโครงการ
และการใช้ทรัพยากรทั้งในงานที่ปฏิบัติโดย
ตรง (line) และงานช่วยที่ส่งเสริมปฏิบัติการ
(staff activities)

๖. การพิจารณาทางเลือกที่จะทำงาน
นั้น ๆ โดยลดค่าใช้จ่ายลงจำนวนหนึ่ง เช่น
ร้อยละ ๑๐ ร้อยละ ๒๐ สำหรับโครงการที่
มีลำดับความสำคัญต่ำ

๗. การจัดลำดับโครงการปัจจุบันทั้ง
หมด เพื่อการตัดสินใจจัดสรรงบประมาณ

ให้แต่ละโครงการหรือหน่วยปฏิบัติ โดยใช้
 วิจารณ์แผนที่มีทิศทางกว้างไกลและด้วย
 ความเข้าใจในความรับผิดชอบของหน่วยงาน
 โดยส่วนรวม

การพิจารณาจัดสรรงบประมาณโดย
 การทบทวนโครงการต่าง ๆ ที่ทำอยู่ใน
 ปัจจุบันนั้น จะต้องสร้างสำนึกของผู้บริหาร
 ให้คำนึงถึงผลงานด้วยสัจจะ จัดลำดับความ
 สำคัญของงานตามที่จำเป็นต่อส่วนรวมที่สุด
 และตามความมุ่งหมายของทุกฝ่าย คือ ประ-
 สติภาพและประสิทธิผลของการใช้ทรัพ-
 ยากรส่วนรวม ถ้าทำได้เช่นนี้จะมีส่วนช่วยกัน
 ปรับปรุงระบบราชการให้วิ่งไล่ทันกับระบบ
 การทำงานของธุรกิจเอกชน และตามทันกับ
 การแก้ปัญหาอบด้านที่แวดล้อมระบบ
 ราชการอยู่ การกล่าวว่ ถึงเวลาแล้วที่จะ
 ต้องเริ่มปรับปรุงแก้ไขระบบบริหารราชการ
 ก็ยังไม่ถูกต้องนัก เนื่องจากล่วงเลยเวลาที่ควร
 จะเริ่มมานานแล้ว การแก้ไข ณ จุดหนึ่ง
 ที่สำคัญ คือ กลไกการจัดสรรงบประมาณ
 ถึงแม้ว่าราชการจะไม่ต้องคำนึงกันมากนักถึง
 การอยู่รอดและประสิทธิภาพในการแข่งขันกัน
 อย่างธุรกิจก็ตาม หากละเลยความถูกต้อง
 ขอบธรรมกันจนเกินไปก็必将พบกับความอยู่
 ไม่รอดได้เช่นกัน

งบประมาณคงที่ (Zero-growth Budget) กับค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับกำลังคน

สืบเนื่องจากฐานะทางการคลังของ
 รัฐบาลที่ประสบปัญหามาตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๒๒

และรัฐบาลได้พยายามใช้มาตรการต่าง ๆ
 แก้ไขปัญหานี้เป็นลำดับมา จนถึงปี พ.ศ.
 ๒๕๒๕ นี้ มาตรการวินัยทางการคลังอย่าง
 หนึ่ง คือ การจำกัดการขยายตัวของงบ
 ประมาณ โดยการกำหนดวงเงินงบประมาณ
 ปี ๒๕๒๕ ให้คงที่ ซึ่งตามตัวเลขสรุปรวมมี
 อัตราการเพิ่มเพียงร้อยละ ๔.๓ นับเป็นอัตรา
 การเพิ่มที่ต่ำสุดเป็นประวัติการณ์ เมื่อพิจารณา
 ในความเป็นจริง รายจ่ายของรัฐในงบ
 ประมาณ* จะมีรายจ่ายบางประเภทลดลง
 บางประเภทจำเป็นต้องเพิ่มขึ้นบ้างอย่างจำกัด
 และจะมีรายจ่ายบางประเภทที่จะเพิ่มขึ้น
 สถานเดียว คือ งบประมาณประเภทเงินเดือน
 และค่าจ้างและที่ติดตามกันมา คือ บำเหน็จ
 บำนาญ และสวัสดิการอื่น ๆ นั้นย่อมหมาย
 ความว่า ค่าใช้จ่ายประจำส่วนนี้เข้าไปกิน
 ของค่าใช้จ่ายเพื่อการพัฒนาบริการของรัฐ
 ภายในงบประมาณคงที่นั้น จึงเป็นเรื่องน่าคิด
 ว่าหากเรายังเพิกเฉยต่อผลงานของข้าราชการ
 อีกต่อไปแล้ว งบประมาณของรัฐในอนาคต
 ไกลนี้จะเหลืออะไรที่เป็นสาระสำหรับพัฒนา
 ประเทศกันบ้าง

อย่างไรก็ดี การส่งเสริมประสิทธิภาพ
 จะทำได้โดยการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ซึ่ง

*รายจ่ายในงบประมาณ คือ รายจ่ายตามเอกสารงบ
 ประมาณ ซึ่งประมาณการใช้จ่ายของรัฐบาลกลางไว้ประมาณ
 ร้อยละ ๕๐ ของจำนวนที่จัดสรรจริงเมื่อสิ้นปีงบประมาณ กับ
 บางส่วนที่เป็นงบผูกพันจากงบประมาณปีก่อน ๆ มิได้รวม
 การใช้จ่ายของรัฐบาลท้องถิ่น ของรัฐวิสาหกิจ และเงินกองทุน
 ของรัฐบาล ซึ่งรัฐบาลกลางต้องรับภาระอุดหนุนอยู่

แวดลอมข้าราชการให้บรรเทาเบาบางเสียก่อน อาทิ ปัญหาผู้บังคับบัญชามุ่งแต่ถนอมรักษาน้ำใจจนไม่ได้ผลงาน ปัญหาการบริหารแบบ "มีส่วนร่วม" ของคนในระบบราชการ เพื่อพิทักษ์ผลประโยชน์ของผู้มีส่วนร่วมซึ่งอยู่ในระบบเอง ปัญหาการผ่อนปรนการบังคับบัญชา (จนสวนทางกับภาระกิจของหน่วยงาน) โดยเห็นใจว่าเงินเดือนต่ำไม่พอยังชีพแม้จะต้องละเลยความยุติธรรมแก่ประชาชนผู้รับบริการ (ซึ่งเสียภาษีมาเป็นเงินเดือนและเงินสวัสดิการทั้งหลายทั้งปวง) ปัญหาการสร้างทำเป็นไม่เข้าใจในสิทธิโดยชอบธรรมของผู้เสียภาษีที่จะได้รับบริการพื้นฐานของรัฐ การแก้ไขทั้งหมดนี้จะต้องกระทำ

อย่างมีแผน มีการประสานงานและใช้วิชาการ และหลักคุณธรรมควรเล็งวิธีการเก่า ๆ แบบการต่อรองผลประโยชน์ในการขยายหน่วยงานหรือแบบเกรงว่าจะกระทบกระเทือนหลายฝ่ายจึงสมควรคงสภาพเดิมไว้เกือบทุกเรื่อง หรือเปลี่ยนแปลงที่ปลอดภัยเพียงบางเรื่องเท่านั้นเสียที เพราะจะเป็นการบริหารแบบ "ย้ายอยู่กับที่" ซึ่งต้องใช้งบประมาณ "คงที่" กันตลอดไป ดังนั้นหากจะแก้ปัญหาลำต้นไปพร้อมกับการจัดสรรงบประมาณให้ตามผลงานที่จะยังประโยชน์ด้านบริการของรัฐต่อประชาชนกันอย่างจริงจังในวันนี้ ก็คงจะยังไม่สายเกินไปนักสำหรับระบบบริหารราชการของประเทศเรา ●

เอกสารอ้างอิง

คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ เอกสารการสัมมนาทางวิชาการวิเคราะห์งบประมาณแผ่นดิน ๒๕๒๙. กรกฎาคม ๒๕๒๙

Cheek, Logan M. "Cost Effectiveness Comes to the Personnel Function." *Harvard Business Review*, May/June 1973.

Cheek, Logan M., *Zero-Base Budgeting Comes of Age* (New York : Amacom, 1977).

Pyhrr, Peter A., "Zero-Base Budgeting." *Harvard Business Review*, Nov./Dec. 1970.

Wholey, Joseph S., *Zero-Base Budgeting and Program Evaluation* (Massachusetts : Lexington Books, 1979).

Worthley, John A. and Ludwin, William G., eds. *Zero-Base Budgeting in State and Local Government* (New York : Praeger Publishers, 1979).

กว่าจะมาเป็นงบบๆ ยานจุใจมहु้มเกราะ ๕๐ ล้านบาท



วาริ ดุริยางค์

เคสมัย ที่ท่านคิดจะซื้อเครื่องคิดเลขเล็ก ๆ ซักอัน เอาไว้พกติดกระเป๋าवलลภคณอาหารให้ สะควกเวลาซื้อของ ทำไปทำมาถูคคนขายศควค โฆษณาชวนเชื่อจนต้องซื้อเครื่องขนาดใหญเป็น ๒ เท่าของที่คิด ที่ทำได้สารพัด ยกกำลังสองวงครุท กลัษคชเป็นส่วน มีหน่วยความจำ ฯลฯ เสร้จแล้ว ก็ใช้ยู่แต่वलลภคณอาหาร แดมจะพกไปไหนก็ไม่ สะควก ในที่สุดก็ต้องซื้อเครื่องคิดเลขอีกอันอัน เล็ก ๆ ที่มีแค่वलลภคณอาหารไว้ติดกระเป่า



หรือ เหตุการณ์อะไรทำนองนี้ละ เคสมัยท่าน หากเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับเรา ๆ ท่าน ๆ ก็ยังไม่เท่าไร เพราะมันเป็นเรื่องเคือคร้อนเฉพาะตัว แล้วก็เป็นเงินไม่มาก ไม่หนักหนาสาหัสสัก เว้นแต่ท่าน ที่แต่แรกกะจะซื้อจักรยานให้ถูคชายช้ไปโรงเรียน ไป ๆ มา ๆ โคนพ่อถูคชายกล่อมจนเหลือ ไปซื้อโตโยต้า ศตารเล็กสี่แดงแป้ให้คันนึ่งก็หนักหนอย แต่ใจก็ตาม ไม่เคือคร้อนชาวบ้าน

แล้วเราจะรู้ได้อย่างไรกันล่งว่างประมาณ รายจ่ายของรัฐแต่ละปีที่เป็นร้อย ๆ พัน ๆ ล้าน นั้นนะ จะมีที่รายการที่เป็นอย่างที่ว่า คือประเภท ไม่ได้ตั้งใจแต่อยู่ติ ๆ มันก็แหงขึ้นมาเอง แดม ผลที่ออกมาก็ไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ วันคิสิ้นคัก ก็ต้องเพิ่มรายการขึ้นมา หรือจะมีอีกก็โครงการที่ ยู่ติ ๆ ก็ใหญ่โตขึ้นอย่างไม่รู้ตัว จนต้องมีโครงการสนับสนุนขึ้นมามากมาย โคยที่เรื่องวัตถุประสงค์ไม่ต้องพูดถึง แล้วยังโกรศด้วยนะถ้าหาก จะถาม

น่าเสียคายนะท่าน เงินตั้งเขอะตั้งเยะ ท่านผู้ บริหารและใครก็ตามที่เกี่ยวข้องถ้าจะกรุณาระวัง ๆ กันหนอย ก็จะเป็นพระคุณแก่ชาติและประชาชน จะ ได้มีเงินเหลือไว้ทำอะไร ๆ ที่จำเป็นและเป็นประโยชน์ จริง ๆ มากขึ้น อย่าให้เป็นอย่างตัวอย่างที่กำลังจะเด่า ต่อไปนี้เลย

หมายเหตุ เหตุการณ์นี้ไม่ได้เกิดในประเทศ ไทยรวมเลือคเนื้อชาติเชื้อไทย แต่โหงใช้เงินบาทก็ ไม่ทราบได้



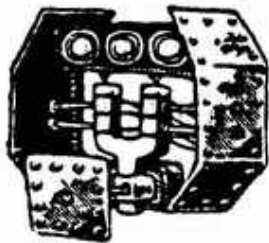
๑. กองทัพบกxonนุ้คิงบฯ
จัดสร้างอาวุธจุใจมธรรมคฯ ๆ
นำหนักเบา
ต้นทุนหน่วยละ ๑.๕๐ บาท



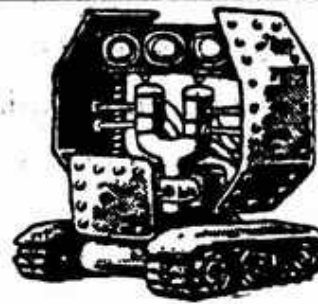
๒. ผลจากการทดสอบภาคสนามระบุว่า
ต้องให้มีกำลังยิงที่แรงขึ้น
ต้นทุนเป็นหน่วยละ ๒๐ บาท



๓. กองทัพเรือเสนอว่าให้ตัดไฟ
สำหรับไซริงกูโอมตอนกลางคืน
ต้นทุนเพิ่มเป็นหน่วยละ ๑๗,๔๑๖ บาท



๔. หน่วยชำนาญการพิเศษแนะนำว่า
ควรจะมีเกราะหุ้ม ต้นทุนพุ่งเป็น
๔,๕๐๗,๔๗๔ บาท



๕. แหม! พอมันเจ๋งขนาดนี้แล้ว
ให้เคลื่อนที่ได้แล้วละ
ต้นทุนปาเข้าไป ๕๐ ล้านบาท



๖. กองทัพบกขออนุมัติงบประมาณ
อาวุธป้องกันธรรมชาติ เพื่อดูแลความปลอดภัย
ของฐานกูโอมหุ้มเกราะ
ต้นทุน ๕.๕๐ บาท

ระวังจะเป็นยั้งจิ้งเนื้อ เตือคร่อนชาวบ้าน!

: ภาพจาก Common Cause Magazine

July/August 1983



งบประมาณใหม่เพื่อใคร

พ. ๑๒

สมตั้งคำถามเอาไว้ไว้ไว้ ๆ ยังงั้นแหละครับ ร่างงบประมาณใหม่ที่ขณะเขียนเรื่องนี้กำลังอยู่ในระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการวิสามัญของสภาผู้แทนราษฎรนั้นออกมาเพื่อใคร

ถ้าจะตอบให้ใกล้เคียงกันก็ต้องบอกว่า งบประมาณจำนวน ๒๑๘.๐๐๐.๐๐๐.๐๐๐ บาท ที่ตั้งขึ้นมาด้วยความตั้งใจที่จะ ใช้จ่ายเงินแผ่นดินเพื่อประชาชนจริง ๆ

นั่นเป็นเรื่องที่พูดกันไป แต่ทางปฏิบัติแล้ว พวกเราข้าราชการทั้งหลายทั้งปวงนี้แหละที่เป็นคนใช้จ่ายงบประมาณซึ่งบางครั้งออกจะเป็นการใช้จ่ายตามอำเภอใจมากไปหน่อยด้วยซ้ำไป

ระเบียบวิธีการและกฎหมายที่กำหนดไว้นั้นมี แต่เชื่อเถอะครับว่าทุกอย่างไม่พ้นฝีมือข้าราชการไทยไปได้

ผมมีตัวอย่างง่าย ๆ เกี่ยวกับการใช้จ่ายงบประมาณที่ไม่ว่าใครก็ควบคุมไปไม่ถึง อย่างเช่น หน่วยราชการแห่งหนึ่งขอตั้งงบประมาณเพื่อก่อสร้างตึก ๕ ชั้นในวงเงินงบประมาณ สมมติว่าซักร้อยล้านบาท สำนักงบประมาณพิจารณาแล้วเห็นชอบด้วยจัดบรรจุไว้ในแผนงานของหน่วยราชการนั้นพร้อมกับกำหนดขอยกเงินให้ตามที่ต้องการ

พอถึงการพิจารณาของสภาของกรรมการ อาจจะมีส.ขอแปรญัตติตัดยอดนี้ลงสัก ๑๐ เปอร์เซ็นต์เหลืองบประมาณเพียง ๕๐ ล้าน ทุกอย่างก็โอเค.ตามนี้

สส. ที่ตัด ได้สำเร็จก็ดีใจว่าเออ.....อาตมานี้ช่วยรักษามลประโยชน์ของแผ่นดิน ได้ไม่เบา ก็นั่งดีใจอยู่นั้นแหละไม่ได้ไปคิดตามคู่มือร่างงบประมาณจำนวน ๕๐ ล้านบาทที่ให้ไปเขาเอาไปทำยังงั้นบ้าง

พอ ได้เงินมาแล้วลงมือก่อสร้างไปได้สักเล็กน้อย หน่วยราชการเจ้าของเรื่องก็เดินแผนสองขั้นที่ด้วยการทำบันทึกเสนอเหตุผลร้อยแปด ไปยังผู้เกี่ยวข้องว่า ตึก ๕ ชั้นที่วางสเปคไว้เดิมนั้นอาจจะใหญ่โตเกินความจำเป็น ประกอบกับภาวะทางเศรษฐกิจและสถานการณ์ทางการเงินการคลังของประเทศ ไม่ดีหรืออะไรสุดแต่จะสรรหามาได้ เห็นควรสร้างตึกเพียงแค่ ๕ ชั้นก็พอ ทั้งนี้โดยขอใช้งบประมาณที่อนุมัติมาแล้ว พอได้รับการอนุมัติในประเด็นนี้ก็แฮปปี้กันทั้งหัวหน้าส่วนราชการเจ้าของโครงการ ทั้งพ่อค้าผู้รับเหมา

ส่วนคนใหญ่คนโตในสำนักงบประมาณจะแฮปปี้ด้วยหรือไม่ไม่ขอฮินฮัน

ลองคิดดูนะครับ เดิมขอสร้างตึก ๕ ชั้น ใช้งบประมาณ ๑๐๐ ล้าน ตกชั้นละ ๑๐ กว่าล้านบาท ถูกสส.ตัดเหลือ ๕๐ ล้าน เท่ากับชั้นละ ๑๐ ล้านบาทถ้วน ๆ พอได้ตัวเงินมาจริง ๕๐ ล้าน สร้างแค่ ๕ ชั้น ตกเข้าไปชั้นละ ๑๘ ล้าน ไม่แฮปปี้วันนี้แล้วจะแฮปปี้วันไหน

หรือในกรณีที่ผู้เกี่ยวข้องยังมีความละเอียดอยู่บ้าง เมื่อลดขนาดของตึกลงมาอาจจะลดจำนวนเงินลงบ้างก็มีงบประมาณเหลือพอที่จะใช้จ่ายในงานด้านอื่น ๆ ของกรมหรือหน่วยราชการนั้นเป็นการใช้จ่ายอย่างถูกต้องมีหลักฐานทุกประการ

แต่การให้นำซึ่งงบประมาณเหลือจ่ายก่อนนี้มันถูกต้องเป็นธรรมแล้วหรือเมื่อเทียบกับหน่วยราชการอื่นที่เขาทำอะไรตรงไปตรงมา

ว่ากันจริง ๆ แล้วบ้านเมืองของเราที่บ่นกันว่าชาวจอนตั้งแต่รัฐบาลลงมาถึงชาวจอนนั้น ถ้าหากช่วยกันคิดช่วยกันทำช่วยกันประหยัดแล้ว สถานการณ์ต่าง ๆ ก็คงจะดีกว่านี้

อย่างเช่นงบประมาณจำพวกค่าเบียร์ประชุมกรรมการ โบนัสกรรมการนี้ คิดเป็นรายคนแล้วอาจจะไม่มากเท่าไร แต่หากรวมกันทั้งประเทศทุกคณะทุกยุคของกรรมการแล้วมันก็เป็นเงินก้อนโตไม่เบา

ข้าราชการที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการ ไปประชุมเรื่องนั้นเรื่องนี้ก็มีเงินเคียนกินอยู่แล้วจะต้องมาจ้กเบียร์ประชุมให้กันทำไมอีก

คนที่ไปติดต่อบริษัทใหญ่ผู้ใหญ่ว่าหน่วยไหนมักจะได้รับคำตอบว่าท่านคิดประชุมการคิดประชุมของท่านก็คือการปฏิบัติราชการอย่างหนึ่ง แล้วจะต้องเบิกรเบียร์ประชุมทำไม

ไม่จ้กก็เอาเสียให้พอเลยเป็นใจ ใครเซ็นหนังสือฉบับหนึ่งก็คิดเงินให้ด้วยเลยที่ว่าค่าเซ็นฉบับละเท่าไร.....ก็เป็นการปฏิบัติราชการเหมือนกันนี่

ผมเองทำมาหาเลี้ยงชีพด้วยการเขียนหนังสือยังกำหนดตัวเองเอาไว้เลยว่า ถ้าเขียนให้เพื่อนฝูงไปจัดพิมพ์จำหน่ายเป็นธุรกิจก็ต้องจ่ายค่าเรื่องกัน

แต่ถ้าเป็นหนังสือของทางราชการอย่างเช่นวารสารข้าราชการของสำนักงาน กพ. อย่างนี้ไม่ต้องมาตั้งงบประมาณเบิกจ่ายค่าเรื่องให้ผม.... ไม่เอาหรอกครับ

เรื่องงบประมาณนี้ยิ่งตอนใกล้สิ้นปีงบประมาณแต่ละปียิ่งมีเรื่องให้สมเพชเวทนากันเยอะทีเดียวครับ

สิ่งที่น่าระอาเป็นที่สุดก็คือการตั้งงบประมาณส่งข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ที่กำลังจะครบเกษียณอายุราชการไปปฏิบัติงานเมืองนอก เป็นบำเหน็จให้ท่าน

ราว ๆ สักเดือนกรกฎาคม สิงหาคม ข้าม ไปถึงเดือนกันยายน ช่วงนี้จะมีผู้ใหญ่ไปเมืองนอกกันชุกเพราะมีงบประมาณเหลือ

ดูงานเสร็จแล้วกลับมานั่งทำงานเดือนสองเดือนหรือบางรายก็ไม่ครบเดือน อ้าวออกไปรับบำนาญเสียแล้ว

พอดีคราวจำเป็นที่จะระดมความรู้หรือประสบการณ์เกี่ยวกับงานในเมืองนอกเพื่อมาเปรียบเทียบปรับปรุงงานกันบ้าง ท่านผู้เชี่ยวชาญดูงานมาจนทะเลาะไปรุ่งออกไปนอนเล็งงกลางที่นั่นซะแล้วจะตามไปกวนก็เกรงใจท่าน.....เฮ้! ก็ต้องจัดสรรงบประมาณส่งคนใหม่ไปดูงานอีก

อีกเรื่องหนึ่งที่ทำกันจนเป็นประเพณี นาน ๆ ทีก็โดนปุ่ตออกมาเป็นข่าวสักครั้ง ก็คือการเร่งใช้งบประมาณให้มันหมด ๆ ไปก่อนสิ้นปีโดยไม่คำนึงถึงว่า เนื่องจากมันจะคุ้มค่างับเม็ดเงินหรือไม่กลัวอย่างเคียวว่างงบประมาณจะเหลือต้องส่งคืน แล้วจะหาว่าไม่มีฝีมือในการบริหารเงินและปีหน้าจะทำให้ได้งบประมาณไม่เต็มเม็ดเต็มหน่วย

ที่เป็นข่าวไปเมื่อเร็ว ๆ นี้ก็เรื่องการหาสถิติของกรมการปกครอง สำนักงานกพ.เองจะทำแบบนี้ด้วยหรือเปล่าก็ไม่รู้ เพราะผมไม่ได้แวะไปที่นั่นนานแล้ว

รวมความแล้วเรื่องงบประมาณแผ่นดินนี้ คนที่จะเป็นหูเป็นตาแทนประชาชน ได้ดีที่สุดไม่ใช่พวกผมหรือพวกสส. นักการเมือง

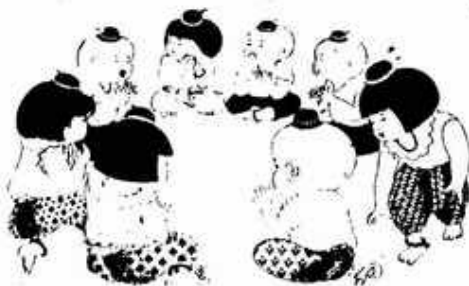
แต่เป็นพวกเราข้าราชการประจำทั้งหลายที่ยังมีมโนธรรม มีความละเอียดรอบาปที่จะต้องช่วยกันสอดส่องดูแลเป็นพิเศษ

เพราะงบประมาณหมวดเงินเดือน ค่าตอบแทน เบี้ยเลี้ยงและค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่ต้องจัดสรรให้กับข้าราชการทั่วประเทศรวมกันแล้วตกเข้าไปนับแสนล้านบาท

เกือบจะถึงครึ่งของงบประมาณแผ่นดินแต่ละปีเข้าไปแล้วกระมัง ●



"มองดูชนเผ่า ผู้คนอยู่กันดี ไร้แก๊งค์ ไร้แก๊งค์ ไร้แก๊งค์"



“เด็ก” จะไปวิ่งเล่นคนเดียว เล่นคนเดียวคนเดียว
เล่นคนเดียวคนเดียวคนเดียว
พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ฝ่ายกรมจัด
ตั้งงบประมาณขอมูลที่ผิดในใบอนุญาโต
และสวัสดิการประกันความเสียหาย
ในการหาร ขันมือพ่อแม่

“ท่าน” เตรียมไว้พร้อมแล้วหรือยัง ?

รัก และ ห่วงใย จาก
เมืองไทยประกันชีวิต



บริษัท เมืองไทยประกันชีวิต จำกัด

250 ถนนสีหราชวิชัย แขวงบางนา เขตคลองเตย กรุงเทพฯ 10310 โทร. 2761025-7



สัมภาษณ์พิเศษ

☆☆☆

(นายภูษงค์ เฟ่งศรี)

อธิบดีกรมบัญชีกลาง

☆☆☆☆☆



พูดกันถึงเรื่องเงิน ๆ ทอง ๆ ของแผ่นดิน ที่พอพ้นจากกระบวนการทางด้านการจัดสรรงบประมาณแผ่นดินแล้ว หน่วยงานที่ใคร ๆ ก็ต้องคิดถึง ต้องติดต่อต้องวางฎีกาขอเบิกเงินมาใช้ในหน่วยงานก็คือ **พระคลังมหาสมบัติ**

ซึ่งปัจจุบันมีชื่อเรียกขานกันอย่างเป็นทางการว่า **กระทรวงการคลัง** กรมที่กุมเงินแผ่นดินเอาไว้ก็คือ **กรมบัญชีกลาง**

พอพูดถึงเรื่องเงิน ใด ๆ ก็คิดถึงกรมบัญชีกลาง มิใช่หรือ

ผู้สันทัดกรณีนักชดคอบางท่านกล่าวเชิงล้อเล่นว่า บางทีพอพูดถึงเงินแผ่นดินแล้ว บางคนเขาก็คิดถึงสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน หรือบางคนก็คิดถึงสำนักงาน **ป.ป.ป.**

(อันนั้นเป็นเรื่องของความรู้สึกนึกคิด และประสบการณ์ในชีวิตของแต่ละคน)

ใครบางคนเคยวาดภาพหรือให้นิยามถึงบุคลิกลักษณะของคนทำงานด้านการเงิน

และการบัญชีของแผ่นดินเอาไว้บางแง่มุมว่า **ต้องเป็นคนที่มึนงงดีด้วย เข้มงวด เป็นนักคั่งรอง (เพื่อรักษาประโยชน์ของแผ่นดิน) รับเงินเข้าท้องพระคลังให้เร็วที่สุด (โดยไม่ต้องถามถึงที่มาและเหตุผล) และจ่ายเงินจากท้องพระคลังให้ช้าที่สุด (โดยไม่ต้องซักไซ้กันจนถึงคำตอบหรือเหตุผลข้อสุดท้าย)**

วารสารข้าราชการคงไม่ตัดสินทัศนคติของใครตรงบรรทัดนี้

ย่อหน้าที่แล้วทั้งย่อหน้านั้นเป็นผลมาจากการทำวารสารเล่มนี้ **ซึ่งเรามีความรู้สึกที่ลึกและเร็วมาก** สำหรับความพยายามที่จะขอสัมภาษณ์เพื่อสื่อความคิดกับนักบริหารระดับสูง ผู้จัดเจนอยู่ในแวดวงของเงินแผ่นดิน และให้บังเอิญที่กระทรวงการคลังมีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารระดับกรมกันในลักษณะที่เรียกได้ว่าวูบไหว

คือไหวแบบวูบ ๆ

เราจึงติดต่อขอเข้าพบเพื่อสัมภาษณ์ **ท่านอธิบดีภูษงค์ เฟ่งศรี อธิบดีกรมบัญชีกลาง**

ผู้เดินทางมาจากตำแหน่งรองปลัดกระทรวงการคลัง

ยุพียง เนียวกุล หนึ่งในคณะบรรณาธิการวารสารข้าราชการผู้หัวเทปบันทึกเสียงและสะพายกล้องไปถึงกรมบัญชีกลางในตอนสายวันหนึ่งกลับมาเล่าให้ฟังถึงความรู้สึกอันสวยงามและความประทับใจกับอัยยาศัยของท่านอธิบดีกรมบัญชีกลางคนล่าสุด

ซึ่งสัมผัสได้แม้ในโอกาสแรกพบ และลอบภาพในนิยามเก่าได้หมดสิ้น

จึงบันทึกทั้งเสียงและท่าทีของท่านกลับมา เริ่มกันตั้งแต่ประวัติความเป็นมา การเดินทางยาวนานบนถนนสายราชการ ความรู้สึกที่มีต่อการเข้ามานั่งเก้าอี้ตัวนี้ ความหวังของวันพรุ่งนี้ และอื่น ๆ อีกหลายประโยค

แล้วออกเทปให้อ่านกันด้วยความทรงจำในส่วนที่ดีงาม

ข้อที่น่าเสียดายก็คือ ภาพของท่านอธิบดีกรมบัญชีกลางที่วารสารข้าราชการบรรจุถ่ายมานั้น ตอนถ่ายก็ได้อยู่หรือก แต่มาเสียเอาตอนที่มาตัดฟิล์มล้างนี่เอง

การอ่านบทสัมภาษณ์พิเศษนี้จึงต้องใช้จินตภาพส่วนตัวบ้างตามสมควร

ที่นั่งอยู่ตรงหน้าท่านผู้อ่านตอนนี้ก็คือ สุภาพบุรุษวัยห้าสิบแปดท่าทางภูมิฐานและสุภาพทรงภูมิวุฒิ ท่วงท่ามีเมตตาและจริงจัง ประกายตายังแจ่มใสเมื่อฟังคำถามแรกผ่านเทปบันทึกเสียง

และเริ่มต้นฟื้นความหลัง

- ขอเรียนถามท่านเกี่ยวกับประวัติส่วนตัวและชีวิตการรับราชการที่ผ่านมา

“ผมเกิดเมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๔๗๑ เริ่มเข้าเรียนที่โรงเรียนวัดบวรนิเวศ จนถึงมัธยมศึกษาปีที่ ๖ แล้วเข้าเรียนต่อที่โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเมื่อปี ๒๔๘๗ ซึ่งระหว่างนั้นก็เกิดสงครามมหาเอเชียบูรพา หรือสงครามโลกครั้งที่ ๒ นั้นเอง ผมไปเป็นเสรีไทยอยู่เกือบ ๒ ปี โดยอยู่ในรูปของทหารสังกัดกรมสารวัตรทหารของมณฑลทหารบกที่กรุงเทพฯ นี้ พอเสร็จสงครามก็ได้ยศสิบโท เมื่อปลดจากเสรีไทยก็กลับไปศึกษาต่อที่โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาจนครบปีที่ ๒ จากนั้นก็เข้าศึกษาต่อที่คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตามที่ตั้งใจเอาไว้เดิมจนได้ปริญญาตรีทางการบัญชีในปี ๒๔๙๔

ผมนั้นมีจุดมุ่งหมายที่จะไปเรียนต่อต่างประเทศ แต่ก็รู้ว่าภาษาอังกฤษยังไม่ดีนักเลยสมัครไปทำงานอยู่กับสถานเอกอัครราชทูตอเมริกัน เป็นเสมียนบัญชี หรือที่เขาเรียก Accounting Clerk ประจำอยู่องค์การที่ทำหน้าที่เหมือนองค์การยูเอชเอ ประมาณ ๒ ปี ซึ่งได้มีภาษาแล้วก็ไปทำงานที่โรงงานยาสูบของกระทรวงการคลัง ในตำแหน่งผู้ตรวจสอบภายในเพื่อหาทุนจากโรงงานยาสูบไปเรียนต่ออเมริกา

พอทำงานที่โรงงานยาสูบได้ปีกว่า ๆ ก็ใช้เงินโรงงานยาสูบไปเรียนต่อที่ University of Michigan จนจบปริญญาโททางบริหารธุรกิจ ในระหว่างที่จวนจะจบนั้น กระทรวงการคลังก็ได้รับความช่วยเหลือจากสหรัฐอเมริกา โดยส่งผู้เชี่ยวชาญด้านการปรับปรุงระบบ

บัญชีรัฐบาลและการงบประมาณ ผู้เชี่ยวชาญ เขาต้องการได้คนที่จะมาทำงานร่วมกับเขา ที่มีความรู้ในด้านการบัญชี การเงิน ทางกระทรวงการคลังก็สืบดูว่ามีบุคลากรที่มีคุณสมบัติเช่นนั้นกำลังเรียนอยู่ที่สหรัฐอเมริกาหรือไม่ และก็ได้พบว่าผมเป็นคนหนึ่งที่มีคุณสมบัติตรงตามที่เขาต้องการ และอยู่ในกระทรวงการคลังด้วยจึงทาบถามผมว่าจะยินดีที่จะมาทำงานร่วมโครงการกับผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนี้หรือไม่ ตอนนั้นผมก็โกล้งจะจบแล้ว ผมก็ตั้งใจที่พอไปเรียนแล้วกลับมาก็สามารถทำประโยชน์ได้โดยตรง ผมก็ตอบรับ ทางกระทรวงการคลังเลยขอโรงงานยาสูบขอให้ผมไปฝึกงานกับหน่วยงานที่เขาจะส่งผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงเรื่องระบบการจัดทำงบประมาณการบัญชีของกระทรวงการคลัง ตอนนั้นเรื่องการจัดทำงบประมาณยังสังกัดอยู่ในกระทรวงการคลังเป็นกองหนึ่งของกรมบัญชีกลางนั่นเอง เรียกว่ากองงบประมาณ

เมื่อผมเรียนจบปริญญาโท กระทรวงการคลังส่งผมไปอบรมกับ Public Administration Service (PAS) ฝึกอยู่ ๖ เดือน เขาให้ศึกษาเพิ่มเติมในทางระบบบัญชีรัฐบาล จากนั้นเขาก็ให้ผมทำ Study คือ Library Research พอจบการฝึกงานกับสถาบันนี้ทางโรงงานยาสูบได้ส่งผมไปศึกษางานด้านการควบคุมต้นทุนการผลิตบุหรี่กับบริษัท American Tobacco Company ที่เมือง Durham รัฐ North Carolina ฝึกอยู่ที่นั่น ๓-๔ เดือนได้ จากนั้นก็เดินทางกลับกรุงเทพฯ

เมื่อถึงกรุงเทพฯ ก็ไปรายงานตัวที่โรงงานยาสูบ ก็มีหนังสือกระทรวงการคลังไปรออยู่ที่โรงงานยาสูบ ขอเยี่ยมตัวมาเลย มาทำงานร่วมกับผู้เชี่ยวชาญ PAS ซึ่งมีอยู่ ๕-๖ คน ชั้นแรกก็ร่วมสำรวจประกอบไปกับเขา ทำหน้าที่แปลเอกสาร คำอธิบายชี้แจงแก่ข้าราชการกรมบัญชีกลาง และให้เราศึกษาพร้อมกันไปด้วยว่างานเป็นอย่างไร ในเวลาเดียวกันเขาก็เขียนเป็นรายงานขึ้นมา แล้วเราก็ตรวจดูว่าถูกต้องหรือไม่ เมื่อรายงานถูกต้อง เขาก็มาวิเคราะห์เสนอแนะว่าควรจะปรับปรุงอย่างไรทั้งด้านการบัญชี และการงบประมาณ เราได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเขาอยู่ตลอดเวลา ในที่สุดเขาก็เขียนข้อเสนอแนะต่าง ๆ เรื่องการจัดทำงบประมาณ การบริหารงบประมาณ การจัดทำบัญชีราชการ ว่าควรปรับปรุงอะไร อย่างไร และเอกสารเกี่ยวกับการบัญชีควรปรับปรุงอย่างไร เราก็ร่วมจัดทำข้อเสนอแนะกับเขาเป็นภาษาอังกฤษก่อนเสร็จแล้วก็แปลเป็นภาษาไทย เพื่อให้ผู้รับ



ผิดชอบของกระทรวงการคลังพิจารณาว่าจะ
รับข้อเสนอแนะของเขาหรือไม่

เมื่อกระทรวงการคลังรับข้อเสนอแนะ
แล้ว เราก็ทำงานเป็นฝ่ายไทยเต็มที่ โดยเขียน
ร่างกฎหมายใหม่ ร่างพระราชบัญญัติการ
งบประมาณ ร่างระเบียบการบัญชีใหม่ คู่มือ
การบัญชี และฎีกาที่ใช้อยู่ในปัจจุบันก็เป็น
ส่วนหนึ่งที่ได้เริ่มร่างมาตั้งแต่สมัยนั้น ที่กล่าว
มานี้ไม่ใช่ผมคนเดียวที่ไปทำงานร่วมกับผู้
เชี่ยวชาญ PAS แต่มีผู้อื่นอีกหลายคน เช่น
คุณประสงค์ สุขุม และคุณพนัส สิมะเสถียร
ปลัดกระทรวงการคลังในปัจจุบัน ระบบงบประมาณ
หรือระบบบัญชีที่ใช้อยู่ก็ได้รับการ
ปรับปรุงตั้งแต่สมัยนั้นเป็นต้นมา ประมาณ
ปี พ.ศ. ๒๕๐๐ ราว ปี ๒๕๐๒ ก็เริ่มก่อตั้ง
สำนักงานงบประมาณแล้ว”

- ในช่วงนั้นก็อาจถือได้ว่าเป็นช่วงของการ
ปฏิรูประบบบัญชี และการงบประมาณของรัฐ

“ถูกต้องแล้ว ช่วงนั้นเป็นช่วงของการ
เปลี่ยนแปลงที่สำคัญ

เมื่อถูกยืมตัวมานาน ๆ เข้า ทางกรม
บัญชีกลางคงจะเห็นประโยชน์จากการใช้
ผมจึงตามความสมัครใจว่าจะเป็นพนักงาน
ยาสูบหรือข้าราชการ ผมทำงานนี้มาพักใหญ่
ก็รู้สึกสนุก ตอนนั้นยังหนุ่มแน่นไม่ได้คิดอะไร
ก็คิดแต่เพียงว่า ทำงานสนุกอยู่ที่ไหนก็เหมือน
กัน แต่อยู่ราชการนี่เงินเดือนมันลดลง ต้องมาเริ่ม
จากประจำแผนก สำหรับตำแหน่งที่ผมอยู่ที่โรงงาน
ยาสูบนั้นเป็นผู้ตรวจสอบภายในเงินเดือนสูงกว่าและ
เขาก็มีโบนัสให้ด้วย สมัยนั้นเขามีทั้งโบนัสปกติและ

พิเศษ แต่ก็ตัดสินใจถือว่าทำงานนี้มันสนุกตรงกับที่
ไปเรียนไปฝึกงานมามากกว่า ก็เลยมาเป็นข้าราชการ

การเป็นข้าราชการนี้ก็เริ่มต้นจากเจ้า
หน้าที่ประจำแผนกวิชาการ กองวิเคราะห์งบประมาณ
ส่วนการงบประมาณ (๑ ตุลาคม ๒๕๐๑) ตอนหลังเมื่อตั้งสำนักงานงบประมาณในปี ๒๕๐๒ ผมก็เลยต้องตามมาอยู่ที่สำนักงาน
ประมาณ (๑๕ ก.พ. ๒๕๐๒) ปี ๒๕๐๕ ก็เป็น
หัวหน้ากองงบประมาณฝ่ายสาธารณูปการ
รับผิดชอบในการวิเคราะห์งบประมาณด้าน
สาธารณูปการของส่วนราชการทั้งหมด ปี
๒๕๐๖ ก็ได้เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงาน
งบประมาณอยู่สัก ๒-๓ ปี ตอนนั้น ดร.ป๋วย
ก็อยู่สำนักงานงบประมาณแล้ว เห็นว่าส่วนวางแผน
ที่จัดตั้งกันนั้น มีทั้งด้านการศึกษา เศรษฐกิจ
และสังคม มีสภากาการศึกษาแล้ว แต่ยังไม่
แข็งขันเหมือนสหภาพพัฒนาฯ ก็เพื่อที่จะให้การ
จัดทำงบประมาณได้รับการปรับปรุงสอดคล้อง
กับการวางแผนยิ่งขึ้น จึงสมควรที่จะ
ไปปรับปรุงเสริมสร้างให้สภากาการศึกษา
เข้มแข็งทัดเทียมกัน เพื่อให้ทำหน้าที่ครบถ้วน
ท่านก็ได้ชวนผมให้ไปทำงานที่นั่นตอนนั้น
เลขาธิการสภากาการศึกษา ก็คือ ดร.กำแหง
พลางกูร ผมคิดว่ามันก็มีข้อดีเหมือนกัน ทำหาย
ความรู้สึกตอนนั้นไม่ค่อยอยากไปจากสำนัก
งบประมาณ เพราะเราก็เหมือนผู้ร่วมก่อตั้ง
ขึ้นมา แต่เมื่อเห็นว่าราชการต้องการ ก็คิดว่า
ทำที่ไหนก็เหมือนกัน และที่ไปสภากาศึกษานั้น
นั้นก็ก้าวหน้าขึ้นโดยไปรับตำแหน่งรองเลขาธิการ
ที่นั่น (๑ ตุลาคม ๒๕๐๘)



อยู่ที่สภาการศึกษา ก็ช่วยอาจารย์
กำหนด ซึ่งท่านหนักไปทางวิชาการ ส่วน
ผมก็ช่วยทางด้านบริหาร และท่านก็ให้เกียรติ
ไว้วางใจให้ผมทำงานได้เต็มที่”

- ท่านได้ฝากผลงานอะไรไว้ข้างที่สภา
การศึกษา

“ผลงานก็อย่างที่เห็น คือ ผมว่าการ
วางแผนนี้ขึ้นอยู่กับข้อมูลการวิจัยการวิเคราะห์
การวิจัยนี้สำคัญ เพราะฉะนั้นจึงมุ่งไปในเรื่อง
ที่ว่าต้องมีสถานที่ของตนเองก่อน มีบรรยากาศ
ในการทำงาน มีนักวิชาการด้านการศึกษา
โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านบริหารการศึกษา
และนักวิชาการเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์การ
ศึกษาด้วย เพราะฉะนั้นผมก็เริ่มสร้างจน
ปรากฏผลมีสภาการศึกษาที่มั่นคง เป็นหน่วย
งานทางวิชาการ วิจัยทางด้านการศึกษา
ต่าง ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลมาใช้ในการวางแผน
การศึกษา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการวางแผน
พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม”

- ในกาเข้าไปช่วยงานของสภาการศึกษา
นั้น ท่านเล็งเห็นความสำคัญของงานวิจัย และ

งานข้อมูลที่จะเป็นส่วนเสริมความเจริญก้าวหน้า
ให้กับหน่วยงาน ไม่ว่าหน่วยงานนั้นจะมีลักษณะ
ใด

“สำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะหน่วยงาน
วางแผน เรื่องวิจัยเป็นเรื่องสำคัญ เพราะมัน
มีวิจัยทั้งเรื่องหลักสูตรซึ่งถือว่าเป็นจุดสุดท้าย
ของการดำเนินการตามแผนเพื่อวัตถุประสงค์
ของแผน การวางแผนโดยหลักทั่วไปนั้นต้อง
การข้อมูล ที่จะได้ข้อมูลมา และในเวลาเดียว
กันข้อมูลบางอย่างมันไม่ได้เป็นตัวเลข บาง
อย่างมันเป็นผลออกมาและมองไม่เห็น เป็น
เรื่องนามธรรม เป็นเรื่องของคุณค่าเดิม จาก
การที่ผมเป็นหัวหน้ากองสาธารณูปการ วิ-
เคราะห์การตั้งงบประมาณเพื่อแก้ปัญหา
การศึกษา ผมก็พบว่าการตัดสินใจของนัก
การศึกษาสมัยนั้น ใช้จากความรู้สึก การ
บอกเล่าไม่ได้เอาผลจากการสำรวจข้อมูล
การวิจัยมาวิเคราะห์ เพราะฉะนั้นผมก็รู้ข้อ
บกพร่องจึงได้พยายามไปสร้าง และแก้ไข
ข้อบกพร่องจุดนี้ จนบัดนี้ก็มีการใช้ข้อมูล
ในการวางแผนกันอย่างกว้างขวาง จะเห็นได้
ว่าปัจจุบันการวางแผนการศึกษาเขาใช้ข้อมูลผล
การวิจัยกันเป็นพื้นฐาน ไม่ได้ใช้ว่าทะเลศปี ว่าใคร
พูดเก่งก็เป็นไปตามแผนของตน แต่เดี๋ยวนี้ถึงพูด
เก่งก็ต้องมีข้อมูลมาสนับสนุน

พอท่านเลขาธิการป่วย และเสียชีวิต
ผมก็มีความรู้สึกว่าจะต้องขึ้นไปดำรง
ตำแหน่งเลขาธิการสภาการศึกษา นั้นเห็น
จะเป็นเรื่องที่ไม่เหมาะสม ผมคิดว่าผมจะทำ
ประโยชน์ให้แก่สภาการศึกษา เพียงเท่านั้น
เอง เพราะเมื่อขึ้นมาเป็นเลขาธิการสภาการ

ศึกษานั้น ต้องเป็นคนมีพื้นฐานโดยตรง ได้ รับการฝึกอบรม มีประสบการณ์ในทางการ ศึกษาวิชาการ อย่างผมเข้าไปในนั้นก็ในฐานะ นักบริหาร ซึ่งมีประสบการณ์ทางด้านการเงิน การคลังมากกว่า ผมจึงคิดว่าผมควรจะกลับมา อยู่ในวงการเงินการคลังที่เราถนัด จึงหาทางขอย้าย กลับมาที่กระทรวงการคลัง ระหว่างนั้นยัง ไม่มีตำแหน่ง โอนมา ทางกระทรวงการคลังจึงขออิมตัวมาช่วย ปรับปรุงธนาคารอาคารสงเคราะห์ก่อน

ธนาคารอาคารสงเคราะห์เมื่อก่อนซึ่งเป็นธนาคารจริง แต่ไม่ได้มีกิจกรรมหรือ กำหนดหน้าที่ให้ทำงานเป็นธนาคารเลย เพราะ ฉะนั้น ผมก็ได้มาช่วยงานที่ตรงกับความรู้ ความสามารถ ผมก็มาช่วยออกกฤษฎีกาใหม่ กำหนดหน้าที่ใหม่ กำหนดงานการใหม่ ปรับปรุงสำนักงาน หากคนที่ทำงานด้าน การธนาคารมาเปิดดำเนินการเป็นรูปธนาคารมี การรับฝากเงิน ผมก็ได้ฝากเงินเป็นคนที่สอง ต่อมาจากกรรมการผู้จัดการใหญ่ ชื่อคุณ ตูย์ เหล่าสุนทร ซึ่งเดิมเป็นเลขาธิการคณะ รัฐมนตรีมาก่อน เดิมธนาคารนี้ทำแต่เพียง จัดสรรที่ดินจัดสรรบ้านขาย ก็เริ่มเป็นธนาคาร เป็นปีกแผ่นจนทุกวันนี้

พอพระราชบัญญัติเกี่ยวกับคุณสมบัติ ของกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจออก มา ผมก็อยู่ช่วยงานที่นั่นไม่ได้ เพราะข้าราชการ เขาไม่ให้ไปเป็นกรรมการรัฐวิสาหกิจ ท่านรัฐมนตรีกระทรวงการคลังก็ถามว่า ให้ เลือกเอาว่าจะเอาอย่างไร ใจผมยังรักราชการ อยู่ ก็เลยขอกลับเข้ากระทรวงการคลัง ก็โอน จากสำนักนายกรัฐมนตรีมาอยู่กระทรวง

การคลัง เป็นผู้ตรวจราชการกระทรวงชั้น ๒ ซี ๙ (๒๑ พฤษภาคม ๒๕๑๘) และเป็น ผู้ตรวจราชการกระทรวง ชั้น ๑ ซี ๑๐ ต่อมา (๑๕ มกราคม ๒๕๒๐) อยู่มาจนมาเป็น รองปลัดกระทรวงการคลัง (๑ ตุลาคม ๒๕๒๓) จนมาถึงเมื่อ ๑ ตุลาคม ๒๕๒๙ นี้ ผมก็โอนมา ดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมบัญชีกลาง”

- อาจกล่าวได้ว่าท่านเป็นลูกหม้อของกรม บัญชีกลางมาแต่แรกเริ่ม และจากความรู้ความ สามารถท่านก็ได้ไปช่วยเหลือราชการในหน่วย ต่าง ๆ และได้ย้อนกลับมาสู่กรมบัญชีกลางอีก ครั้งหนึ่ง วารสารข้าราชการจึงขอเรียนถามเกี่ยวกับนโยบายในการบริหารการเงินในฐานะที่ท่าน มารับหน้าที่ เกือบจะเรียกได้ว่าเป็นแม่บ้านใหญ่ ของประเทศ ควบคุมเงินทองของประเทศเกือบ ทั้งหมด ท่านมีแนวนโยบายอย่างไร

“เราก็แยกหน้าที่ใหญ่ ๆ ของการบริหาร การเงินในฐานะอธิบดีกรมบัญชีกลางได้ ๒ ประการด้วยกันคือ หน้าที่ในการดูแลการ ใช้จ่ายเงินของแผ่นดินให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ และมติคณะรัฐมนตรี พวกหนึ่ง อีก พวกหนึ่งก็ต้องคอยดูแลให้ราชการมีเงินที่ ใช้จ่ายทั้งงบประมาณและเงินนอกงบประมาณ ในลักษณะที่คล่องตัว คำว่าคล่องตัวนี้มีได้ หมายความว่า เราจะเก็บเงินไว้มากเกินไป แต่ต้องบริหารเงินสดที่มีไว้ใช้จ่ายให้อยู่ใน ปริมาณที่เหมาะสม ไม่ให้เกิดเป็นภาระต่อรัฐ พูดง่าย ๆ เงินของคลังมีทั้งรับ ทั้งจ่าย เงิน ด้านรายรับคล้ายคลึงกับธุรกิจทั่ว ๆ ไป คือมี เป็นฤดูกาลเหมือนกัน เงินแผ่นดินที่จะเข้าสู่ คลังนั้น เข้ามาตามฤดูกาล ส่วนใหญ่รายรับมา

จากภาษีอากร แต่รายจ่ายส่วนใหญ่จะเป็นรายจ่ายสม่าเสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเงินเดือน ค่าน้ำค่าไฟพวกนี้ ถือว่าเป็นส่วนใหญ่ของรายจ่าย เพราะฉะนั้นก็มีช่วงเวลาตามฤดูกาลที่ทั้งรับทั้งจ่ายไม่สัมพันธ์กัน รายจ่ายนี้จ่ายสม่าเสมอตลอดปีเป็นส่วนใหญ่ ที่ไม่สม่าเสมอก็มีบ้าง แต่เป็นรายจ่ายตามโครงการก่อสร้างหรือเพื่อการลงทุน ซึ่งก็ไม่ใช่ฤดูกาล แต่จ่ายตามผลงานหรือแผนงานของโครงการต่าง ๆ เหล่านั้น ซึ่งก็มีเปอร์เซ็นต์น้อยกว่ารายจ่ายสม่าเสมอ



ในระหว่างที่รายรับยังไม่เข้ามา แต่มีรายจ่ายสม่าเสมอนี้ ก็เหมือนกับธุรกิจทั่วไป คือจำเป็นจะต้องไปเบิกเงินบัญชีไว้ชั่วคราว ของเราก็ทำเช่นกัน การเบิกเงินเกินบัญชีระหว่างที่เขาขังขายของไม่ได้ สำหรับธุรกิจธรรมดา ซึ่งรู้แน่ ๆ ว่าจะต้องมีรายได้เข้ามา เราเองก็เหมือนกัน มีวิธีกู้ยืมเงินชั่วคราวมาให้มีเงินไว้จ่ายสำหรับส่วนที่ขาด จึงต้องมีการวางแผนการเงินให้การกู้ยืมเงินในระหว่างนั้นน้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้ เหมือนกับการไปเบิกเงินแผ่นดินเกินบัญชีถ้าวางแผนไม่ดีก็ต้องจ่ายดอกเบี้ยเกินจากที่ควรจะ

จ่ายมันโตก็ฉันทันนั้น ราชการเราก็ไปกู้เงินชั่วคราวมาอย่างนี้ วางแผนเงินคงคลังไม่ดี ก็จะทำให้เสียค่าใช้จ่ายในเรื่องดอกเบี้ยสูงเกินความจำเป็น นี่เป็นการกู้ชั่วคราว พอภาษีเข้ามาตามฤดูกาลก็ใช้คืนหมดไป

นอกจากนั้นแล้วในพระราชบัญญัติงบประมาณเองให้อำนาจคลังที่จะกุมมาเพื่อแก้ดุลของงบประมาณนั้น ซึ่งส่วนใหญ่ก็จะเป็นการลงทุน การลงทุนนั้นจะกุมเมื่อไหร่ เมื่อใดนั้นไม่ใช่ปัญหาอย่างที่ผมเล่าให้ฟังเมื่อสักครู่นี้ กุมมาเพื่อให้พอดีกับการใช้จ่ายในการลงทุนนั้น ต้องดู ๒ ประการ คือกุมมาแล้วยังไม่ใช้ก็เสียดอกเบี้ยไปเปล่า ๆ ในเวลาเดียวกันก็ต้องดูตลาดการเงินด้วย บางทีเราอาจจะต้องกุมมาก่อนที่จะใช้ก็ได้ เพราะตลาดการเงินมันอำนวยที่จะกุม เมื่อดอกเบี้ยไม่สูงนัก และที่สำคัญที่สุดคือต้องการกุม อันนี้ต้องให้ประสานกับนโยบายการเงินของธนาคารชาติเขา และอยู่ที่ว่าในตลาดเขาเงินตั้งอยู่มากมายแล้วเรายังไปกู้อีกเพื่อแก้ดุลงบประมาณ มันก็ยิ่งทำให้เงินฝืด และขัดกับนโยบายการเงิน อันนี้เราก็ต้องดูอีกไม่ใช่จะประหยัดค่าใช้จ่ายด้านดอกเบี้ยอย่างเดียว แต่ต้องดูฐานะของตลาดด้วย และเราต้องดูจากความต้องการของผู้ซื้อพันธบัตร ความจำเป็นต้องการใช้พันธบัตร ดังนั้นนโยบายการบริหารการคลังจะต้องสอดคล้องกับฐานะสภาพการเงินของตลาดการเงินด้วย เราต้องดูแลอย่างนั้น”

- ในสถานะเศรษฐกิจของประเทศที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ท่านมีความรู้สึกหนักใจอะไรบ้างหรือไม่ที่ต้องมารับภาระหน้าที่นี้

“ด้วยความสัจจริงแล้ว ไม่หนักใจเลย เพราะ เภอฐสภาพฐานะทางการเงินในปัจจุบันอาจจะเป็น ว่าผมโชคดีก็ได้ที่การเงินมีสภาพค่อตัว เพราะ ฉะนั้นในการที่จะหาแหล่งเงินมาใช้จ่าย ฎุเงิน ชั่ว ครึ่งชั่วคราวเพื่อลงทุนในระยะนี้จะเสียค่าใช้จ่ายน้อย ลง เพราะอัตราดอกเบี้ยลดลง ยิ่งทำให้สบายใจขึ้น แต่ในเวลาเดียวกันเราต้องคิดหาทางแบบนักรูทกิจ ทั่ว ๆ ไป คือพยายามลดค่าใช้จ่ายด้านดอกเบี้ยให้ มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ หัง ๆ ที่ดอกเบี้ยลดไป แล้ว เราก็ต้องหาทางประหยัดให้มากที่สุด เช่นธุรกิจ ก็จะหาทำไรให้มากที่สุด ประหยัดค่าใช้จ่ายด้าน ดอกเบี้ยให้เหลือน้อยที่สุด ได้เท่าไรก็เท่ากับเราได้ ประหยัดเงินที่ประชาชนเสียภาษีด้วย”

- ท่านมีแนวความคิดอย่างไรในการทำงาน ร่วมกับส่วนราชการอื่น ๆ ที่จะต้องเข้ามาพึ่ง บริการของกรมบัญชีกลาง ทำอย่างไรจึงจะเกิด ประสิทธิภาพในการบริหารการเงินของส่วน ราชการต่าง ๆ

“เรื่องการเงินการคลังนั้น จะมีประสิทธิภาพ เต็มที่ตามวัตถุประสงค์ของการเงินการคลังของแผ่นดิน ถ้าส่วนราชการเข้าใจถึงความรับผิดชอบของส่วน ราชการในการดูแลการใช้จ่ายเงินของแผ่นดินให้ได้ ประโยชน์สูงสุด ตามแผนดำเนินงานตลอดจนถือ ว่าความรับผิดชอบในการดูแลนี้เป็นส่วนหนึ่ง ของความรับผิดชอบอื่น ๆ นอกจากความ รับผิดชอบที่ต้องทำงานให้เสร็จ ให้เป็นไป ตามนโยบายของรัฐบาล ตามความต้องการ ของประชาชนที่มาใช้บริการจากส่วนราชการ ต่าง ๆ แล้ว ให้ความสำคัญต่อความรับผิดชอบ ด้านการเงินเท่าเทียมกับความรับผิดชอบด้าน อื่น ๆ แล้ว ประสิทธิภาพและการทำงานร่วม กันกับกรมบัญชีกลางจะเกิดมีมากขึ้น ผมหรือ อธิบดีคนอื่น ๆ เราถือว่าเราแบ่งความรับผิดชอบ

ชอบกัน เป็นตอน ๆ ส่วนราชการอื่น ๆ ก็มี ความรับผิดชอบระดับหนึ่ง ส่วนเราก็มีความ รับผิดชอบอีกระดับหนึ่ง ถ้าแต่ละฝ่ายช่วย กันดูแล ก็จะมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ข้อสำคัญ ที่สุดก็คือ ทางกรมบัญชีกลางนั้น นอกจากจะ ดูแลการใช้จ่ายเงินซึ่งเป็นภาษีอากรของประ- ชาชนให้คุ้มค่าที่สุด คือถ้าจ่ายบาทก็ให้ได้ ประโยชน์อย่างน้อยก็บาทหนึ่ง ยิ่งได้มากเท่าไร ก็ยิ่งดี เราก็มียหน้าที่ซึ่งฝ่ายทหารเรียกว่าฝ่าย สนับสนุนในทางการเงิน ทั้งระเบียบและอื่น ๆ ให้สอดคล้อง สนับสนุนงานเขาให้สำเร็จลุล่วง ไป อย่าไปเป็นอุปสรรคให้งานเขาล่าช้า นี่เป็น เรื่องที่ผมตั้งใจจะเดินไปในรูปนั้น”

- ท่านมีแผนที่จะออกไปกระจายขยาย แนวความคิดดังกล่าวแก่ส่วนราชการต่าง ๆ บ้าง หรือไม่

“เวลานี้ก็ทำอยู่ในระดับการประชุมแก้ ปัญหา คือเมื่อมีปัญหาแล้วก็เชิญส่วน ราชการที่มีปัญหาเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงิน การบริหารเงินที่ได้รับมาตามงบประมาณ หรือนอกงบประมาณนั้น มาปรึกษาหารือ ร่วมกันแก้ปัญหา ก็จะมีทั้งสำนักงานประมาณ สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินมาร่วมกัน ในการ แก้ปัญหานั้นก็ถือว่าเป็นการฝึกอบรมไปใน ตัว แต่ก็เป็นระดับผู้ที่รับผิดชอบโดยตรงเกี่ยว กับการคลังเท่านั้น บางกรณีก็อาจจะโชคดี ที่ผู้บังคับบัญชาระดับสูงสุดหรือรองลงมา สนใจก็มาร่วมประชุมด้วย แต่การที่จะมา จัดการอบรมเองนั้นก็อาจจะทำไม่สะดวก เพราะนักบริหารส่วนใหญ่จะไม่มีเวลาว่าง จะทำได้ก็โดยการสอดแทรกเข้าไปในหลัก

สุตรนักรบริหารที่สำนักงาน ก.พ.จัดหรือ สมาคมข้าราชการพลเรือน หรือการสัมมนา ร่วมระหว่างภาคเอกชนกับภาครัฐบาล หรือ สมาคมอาชีพต่าง ๆ”

- ขอเรียนถามเกี่ยวกับตำแหน่งอื่น ๆ ของ ท่านในราชการและรัฐวิสาหกิจอื่น ๆ

“ก็มีจำนวนตามที่กฎหมายกำหนดเอาไว้คือไม่เกิน ๓ แห่ง คือเป็นรองประธาน ธนาคารกรุงไทย เป็นกรรมการของการไฟฟ้า นครหลวงโดยตำแหน่ง อันที่ ๓ เป็นกรรมการของการปิโตรเลียม กรรมการของรัฐนั้นก็ เป็นกรรมการของสภาการศึกษาแห่งชาติ ในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิ เป็น อ.ก.พ.ตำแหน่ง และอัตราเงินเดือนคณะที่ ๑ นอกนั้นแล้วก็เป็น ครั้งเป็นคราว”

ขอเรียนถามเกี่ยวกับหลักการปฏิบัติงาน ที่ท่านยึดถือมาโดยตลอด

“ผมรู้สึกที่ผมโชคดีอยู่อย่างว่า แม้จะมีโอกาสได้ทำงาน เมื่อยังอยู่ในวัยเรียน เช่น ตอนที่ปลดจากเสรีไทย ซึ่งเขาจะช่วยหางาน ให้ทำโดยไม่ต้องสอบคัดเลือก หรือสอบแข่งขัน แต่ใครอยากจะกลับไปเรียนก็ไปเรียนได้ แต่ผมยังคิดอยากจะทำเรียนให้จบ ผมจึงกลับไป เรียนที่โรงเรียนเตรียมอุดมตามแผนเดิม เพราะ ฉะนั้นในระหว่างวัยที่เรียน ก็เรียนเต็มที่ เมื่อ จบการศึกษาปริญญาโทกลับมาที่โชคดีที่ได้ ทำงานที่ตรงกับที่ได้เรียนได้ฝึกอบรมมา และ เริ่มคิดได้ว่าได้ทำงานที่กรมบัญชีกลางนี้ ผู้ บังคับบัญชาเป็นผู้ที่รอบรู้ มีความสามารถ ใจกว้างพอที่จะรับฟังความเห็นของผู้ใต้บังคับ บัญชา แล้วก็สั่งสอนในสิ่งที่เราทำไม่ถูกต้อง

ร่างหนังสือก็ดี ปฏิบัติตนไม่เข้าระเบียบวินัย ของราชการก็ดี เขาก็สั่งสอน และในเวลา เดียวกัน การทำงานคู่กับฝรั่งทำให้เราต้อง แข่งกับเขา ต้องศึกษาเพิ่มเติมจากที่เราเรียน มาแล้ว ที่สำคัญคือมันสนุกกับงานอยู่เรื่อย เขา มอบอะไรมาก็ทำ โดยไม่ใช่ทำแบบเครื่องจักร ทำไปคิดไปศึกษาไป



อีกประการหนึ่งที่สำคัญ ที่ได้รับการ อบรมสั่งสอนจากลุง จากพ่อผมคือ “อย่าขู่อ” งานอะไรที่ผ่านเราไปต้องแน่ใจว่าถูก แล้วถูกต้อง มีเหตุผล ถ้าเขาไม่เห็นด้วยเราต้องชี้แจงว่า เรามี เหตุผลอะไร มีข้อมูลอะไร นี่ก็ถือมาตลอด และโชคดี ที่ได้รับมอบหมายงานที่ทำให้ไม่มีเวลาว่าง เลย โอกาสที่เขาเรียกกันว่าโคตรม ก็ไม่ค่อย จะมี และไม่คิดจะทำด้วย เพราะมีงานรอต้อง ทำให้เสร็จ”

- หลักการปกครองบังคับบัญชาของท่าน กำหนดเอาไว้ในใจอย่างไรบ้าง

“เท่าที่ผ่านมาผมก็ไม่เคยกำหนดหลัก การอะไรเกี่ยวกับการปกครองคน แต่มาใน ระยะเวลาหลังนี้มีคนมาถามกันมากกว่า ผมทำอย่าง

ไร ทำให้ผมต้องนึกย้อนทบทวนว่าที่ผ่านมาผมทำอย่างไรเกี่ยวกับการปกครองบังคับบัญชา แต่พอมาคิดรวบรวมแล้วก็ได้ความว่า ๑ คือ ผู้บังคับบัญชาว่าเป็นเพื่อนร่วมงาน ๒ เมื่อเราเป็นผู้บังคับบัญชาเขาแล้วเราก็มีหน้าที่ที่จะเอาใจใส่สวัสดิการ สภาพการทำงาน กระตุ้นให้เขาทำงานให้สำเร็จลุล่วงโดยไม่ชู้ยแล้วก็มีหน้าที่ที่จะฝึกอบรมสั่งสอนถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ของงานด้วย เพื่อว่าในโอกาสต่อไปข้างหน้าเขาจะได้มีความก้าวหน้า รักรงานสนุกกับงานอย่างที่เราได้พบมา

แต่ในเวลาเดียวกันนั้น นอกจากจะถือว่าเป็นเพื่อนร่วมงานแล้ว ในแต่ละระดับที่เลื่อนผู้บังคับบัญชาขึ้นมาขึ้น เราก็จำเป็นที่จะต้องเป็นนายเขาให้ได้ การที่จะเป็นนายเขาให้ได้ไม่จำเป็นต้องไปแสดงตัวว่าฉันเป็นนายนะ แต่มันเป็นโดยอัตโนมัติ ถ้าเราไม่ชู้ยเสียอย่างทำงานไปมีหลักมีเกณฑ์มีเหตุผล แสดงให้เขาเห็นได้ว่าเรามีคุณภาพ มีคุณสมบัติพอโดยผลงาน บางทีเราก็ต้องทำตัวเป็นผู้บังคับบัญชายามที่เขาทำอะไรไม่ถูกไม่ต้องก็ต้องตักเตือนกัน แต่ก็ไม่ได้ทำให้คนนั้นต้องเสียอกเสียใจ เสียหน้าต่อหน้าธารกำนัล ไม่ใช่ไปเกรี้ยวกราดเขา ดูว่าเขา จำได้ว่าไม่เคย มีแต่เตือนกันทางอ้อมบ้าง

และที่สำคัญที่สุด คือไม่รู้ไปจับความคตินี้มาจากไหน ตั้งแต่ระดับประจำแผนกขึ้นมาคิดว่าที่เราจะเป็นนายที่ตีไค้นั้น เราต้องเป็นลูกน้องที่ดีมาก่อน ลูกน้องที่ดีไม่ได้หมายความว่า

เราต้องไปประจบสอพลอนาย ลูกน้องที่ดีหมายความว่า เขามอบอะไรให้ทำ เราก็ตำอย่างสุดความสามารถ การทำงานอย่าไปทำงานเพื่อบุคคล ทำงานเพื่อให้งานนั้นสำเร็จลุล่วงไปอย่างดี และในเวลาเดียวกันก็ทำงานร่วมกับผู้อื่นให้ได้ ต้องทำตนให้ผู้บังคับบัญชาเขาไว้ใจ”

- ท่านได้ทำงานเกี่ยวกับการพัฒนาปรับปรุงองค์กรมาตลอด ถ้าหากมีข้าราชการที่ต้องรับภาระหน้าที่เช่นนี้บ้าง ท่านคิดว่าจะมีข้อคิด คำแนะนำในการพัฒนาปรับปรุงองค์กรบ้างหรือไม่

“จากประสบการณ์ของผม มันต้องเริ่มจากผู้รับผิดชอบในงานนั้นเสียก่อน เป็นความสำคัญ เป็นความต้องการในระบบหรือหน่วยงานภายใต้ความรับผิดชอบของตนเองเสียก่อน ควรจะได้รับการพิจารณาทบทวนสำรวจความจำเป็น ความเป็นไปได้เสียก่อนและจะต้องได้รับความเห็นชอบ สนับสนุนจากระดับสูงด้วย ไม่เช่นนั้นแล้วมักจะไม่ค่อยประสบความสำเร็จ”

- ท่านมีความคิดเช่นไร เกี่ยวกับการปรับปรุงระบบราชการ

“เรื่องการปรับปรุงระบบราชการนี้เป็นอีกเรื่องหนึ่ง ไม่ใช่เรื่องเล็ก ๆ อย่างในองค์กรหรือหน่วยงานเรื่องนี้เป็นเรื่องของระบบใหญ่ที่มีส่วนกระทบกับอะไรหลาย ๆ อย่างที่ไม่อาจจะคิดปรับปรุงแก้ไขให้สำเร็จได้ในระยะเวลาอันสั้น จะต้องทำแบบค่อยเป็นค่อยไป จะหวังเห็นผลทันตาขึ้นไม่ได้”

ผู้มาและจากไป อย่างบริสุทธิ์

ปัญญา ฤกษ์อุไร

ในวันสุดท้ายที่ท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย พลเอกสิทธิ จิรโรจน์ ใ้รับตราข้าราชการกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๒๕ นั้น ผมไม่ทราบเพราะอยู่ต่างจังหวัด ถ้าหากทราบล่วงหน้าก็คงจะต้องไปคอยส่งท่านที่กระทรวงเหมือนกัน เพราะมีความคุ้นเคยกับท่านพอสมควร นอกจากนี้จะคุ้นเคยกันเป็นส่วนตัวแล้ว ผมยังรักนับถือท่านเป็นอย่างมาก



ถ้าจะว่าไปแล้วในบรรดารัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในอดีตจนถึงปัจจุบัน ฤ

เหมือนผมจะรักและนับถือท่านมากกว่าใคร ๆ ทั้งหมด

ท่านเป็นคนที่ประชาชนทั่วไปยอมรับถึงความกล้าหาญเด็ดเดี่ยวของท่าน ที่กล้าประกาศตัวต่อต้านอบายมุขทุกรูปแบบอย่างไม่มีรัฐมนตรีท่านใดเคยกล้าทำมาก่อน ความเอาจริงเอาจังของพลเอกสิทธิ จิรโรจน์ ทำให้อบายมุขต่าง ๆ ลดลงอย่างทันตาเห็นทีเดียว เป็นผลให้ปัญหาอาชญากรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นลดลง ทำให้ประชาชนอุ่นใจในทรัพย์สินมากยิ่งขึ้น

สมัยที่ผมเป็นผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทยอยู่ ได้มีโอกาสไปตรวจราชการต่างจังหวัดด้วยกัน ท่านมักจะปรารภถึงความพุ่มเฟิยต่าง ๆ ที่ไม่จำเป็นและมักจะสอนให้ข้าราชการประหยัดและใช้จ่ายในสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ตนเองและครอบครัว ตลอดจนหมั่นอบรมข้าราชการให้ดำเนินชีวิตไปในทางที่สุจริต ละเว้นจากอบายมุขทั้งปวง ข้าราชการผู้ใดที่ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบท่านก็ส่งเสริมให้เจริญก้าวหน้ายิ่ง ๆ ขึ้นไป ส่วนข้าราชการคนใดประพฤติชั่วไม่อยู่ในทำนองคลองธรรมก็จะได้รับโทษตามสมควรแก่กรณี ท่านให้ความสำคัญธรรมแก่ข้าราชการทุกคนตลอดเวลา ๕ ปี ๒ เดือน

วันที่ท่านลาจากไปจากกระทรวงมหาดไทยนั้น มีข้าราชการกระทรวงมหาดไทยทั้งหมดผู้ชายจำนวนมากที่ไปรอส่งท่านที่หน้ากระทรวงมหาดไทย ร้องไห้หน้าตาอาบหน้าอยู่หลายคน เขาเหล่านั้นร้องไห้เพราะเสียดาย

ที่ท่านต้องจากไป และมีความอาลัยรักท่าน เป็นส่วนตัวแทบทุกคน บางคนไม่ถึงกับร้องไห้ แต่ก็ยื่นน้ำตาคลอและเสร์สร้อย พระพุทธองค์ เคยตรัสว่าการจากไปของผู้ที่เรารักมักเป็นทุกข์ ถ้าจะว่าถึงในแง่ของข้าราชการกระทรวงมหาดไทยก็จะเป็นทุกข์จริง เป็นทุกข์ในแง่ที่ว่าคนดี ๆ ต้องจากไป

ท่านได้กล่าวอำลาด้วยประโยคสั้น ๆ ว่า “ผมขออำลาแล้ว ลากิจจริง ๆ จะไม่กลับมาอีก ครั้นนี้ขอลาจริง”

นายชำนาญ พงษา อธิบดีกรมแรงงาน ได้มอบช่อดอกไม้คัทลียาสีขาวช่อใหญ่ให้กับ พลเอกสิทธิ จิตรโรจน์ พร้อมกับกล่าวว่าท่าน เป็นผู้ซึ่งได้มาอย่างบริสุทธิ์ และจากไปอย่าง บริสุทธิ์ ต่อหน้าข้าราชการกระทรวงมหาดไทย ประมาณ ๑,๔๐๐ คนเศษ ซึ่งยื่นข้าแหวตั้งแต่ รั้วกระทรวงมหาดไทยด้านตะวันตก จนถึงรั้ว กระทรวงมหาดไทยด้านตะวันออก รวมทั้ง สนามหน้ากระทรวงมหาดไทยก็ไม่มีที่ว่าง ข้าราชการหญิงหลายคนร้องไห้สะอึกสะอื้น ยกมือเช็ดน้ำตาบรรยายกาศตอนนั้นเงียบสงัด และวังเวง เหลือประมาณ

ท่านได้เดินไปไหว้พระรูปของกรม พระยาดำรงราชานุภาพ พระบิดาของข้าราชการฝ่ายปกครอง แล้วอธิษฐานให้สิ่ง ศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายจงคุ้มครองกระทรวงมหาดไทยและข้าราชการกระทรวงมหาดไทย ให้รอดพ้นจากความมุงร้ายทั้งปวง จากนั้น ท่านก็ได้เดินไปไหว้ศาลพระกาฬซึ่งตั้งอยู่ ทางมุมตะวันตกด้านหน้ากระทรวงมหาดไทย



ท่านเปิดเผยความในใจว่า “เมื่อคืนนี้ตื่น ตั้งแต่ตี ๓ แล้ว ก็ไม่ได้หลับเลยเกิดความรู้สึกว่ เรายังทำอะไรไม่สมบูรณ์ในการที่จะพ้น ไปจาก กระทรวงมหาดไทย คิดว่าถ้าไม่ได้มากราบลา สิ่งศักดิ์สิทธิ์ ซึ่ง ได้คุ้มครองผมมาเป็นเวลา ๕ ปี กว่าด้วยความเรียบร้อย ก็คงไม่สบายใจนัก นอกจากนั้นยังไม่ได้พบปะข้าราชการเพื่ออำลา เขา เพราะฉะนั้นก็คิดว่าวันนี้ควรมาสักหน่อย เพื่อทำสิ่งต่าง ๆ ให้สมบูรณ์ เมื่อ ได้มาทำอะไร ให้สมบูรณ์แล้ว ถึงแม้จะพ้นตำแหน่ง ไปก็มีความสบายใจ คนที่เขายู่ข้างหลังก็จะ ได้ คลายความห่วงใยลงบ้าง”

เมื่อเห็นท่านพูดอย่างนี้แล้วผมก็อดจะ คิดถึงนิราศลอนดอน ของหม่อมราชไพฑูย ตอนหนึ่งที่ว่า

“ถึงยามค่ำยาม้องจะร้องไห้ ห่วงอาลัย คร่ำครวญหวลละห้อย

พอดตกก็กน้ำค้างลงพร้งพร้อย หนาวหยก ย้อยเย็นฉ่ำที่อัมพร”

ท่านเคยกล่าวให้ข้าราชการฟังอยู่เสมอ ว่า ตลอดเวลาที่ท่านเป็นรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงมหาดไทยนั้น ท่านพยายามดำเนิน



การแก้ไขในสิ่งที่ไม่ถูกต้องอยู่ตลอดเวลา ท่านบอกว่า

“ในสมัยที่ผมทำอยู่ ตลอดเวลาผมยอมรับว่าการปราบปรามการพนันมันหมดไปไม่ได้ ที่แรกมันก็อยู่ประจำที่ พอหนัก ๆ เข้าก็ย้ายที่ เคยอยู่ในเมืองก็ย้าย ไปอยู่นอกเมือง เคยอยู่บนถนนใหญ่ก็ย้ายไปอยู่ในสวน อย่างนี้เป็นต้น อบายนุชในเรื่องต่าง ๆ จึงเป็นเรื่องที่เลืกยาก และปราบปรามยาก มันเป็นลักษณะของคนที่ชอบเล่นอย่างหนึ่ง กับคนที่หากินกับอบายนุชต่าง ๆ อีกอย่างหนึ่ง เพราะฉะนั้นก็มีคนเป็นห่วงผมเองก็มีความรู้สึกตรงกัน”

สิ่งที่ผมมองลึกไปกว่านั้นก็คือ หน้าที่ของรัฐมนตรีมีไปจะรักษาเสถียรภาพของรัฐบาลเท่านั้น แต่จะต้องมองให้ลึก คือต้องรักษาเสถียรภาพของประเทศชาติ ของบ้านเมือง และของประชาชนด้วย ผมพูดได้อย่างเต็มปากว่าในหลาย ๆ เรื่อง ผมท้อใจแต่ที่ทำมาได้ก็ด้วยใจผมสู้เท่านั้น ด้วยความจริงใจ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ ผมสู้มาได้โดยตลอด แต่บางครั้งผมยอมรับว่าผมท้อใจและเหนื่อยใจ

วันนี้เป็นวันคุยกันก็แล้วกัน คุณอยาก จะถามผมอยู่เรื่อย วันนี้ก็ไม่ต้องให้ข่าว

ในการทำงานนี้ ผมใช้หลักเสนาศึกษาที่ผมมีความชำนาญ มีประสบการณ์มาตลอด ผ่านความรู้ในเรื่องนี้ทั้งทางเมืองไทยและเมืองนอก ผมพยายามหยิบเอามาแต่ในหลักที่สำคัญมีการประมาณสถานการณ์ แล้วในขั้นสุดท้ายก็มีการตัดสินใจและตกลงใจ คุณจะเห็นได้ที่ผมทำอะไรหลาย ๆ อย่าง อันเกิดจากการประมาณสถานการณ์ของผม นับตั้งแต่มีการยุบสภาแล้วและจะต้องมีการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๒๕ ผมก็เริ่มประมาณสถานการณ์ของผมมาโดยตลอด มันจะราบรื่นหรือมันจะสับสน มันจะลงตัวหรือไม่ลงตัวบ้านเมืองจะไปทางไหน ?

ผมทำเป็นขั้นตอนโดยลำดับ ว่าจริง ๆ แล้วผมอ้อล้าแต่ว่าคำอ้อล้าของผมไม่เคยหลุดออกมาจากปาก เพราะผมมองสถานการณ์แล้วแน่นอนเหลือเกินว่าผมกลับมาไม่ได้ในกระทรวงมหาดไทย เพราะผมถูกกันทุกด้าน ซึ่งในเรื่องนี้ใครจะปฏิเสธไม่ได้ น่าเสียดายคุณสมภัทร สุนทรเวช แห่งพรรคประชากรไทย ซึ่งมีความจริงใจที่จะร่วมรัฐบาลเสมอมา การให้ความเห็นในคณะรัฐมนตรีเป็นไปด้วยเหตุผล เมื่อรัฐบาลมีปัญหาพรรคประชากรไทยได้มาอธิบายให้ประชาชนทราบเช่นเดียวกับผม ซึ่งได้ทำหน้าที่นี้มาตลอดระยะเวลาที่เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย”

ท่านรัฐมนตรีสิทธิ จิตรโรจน์ มิใช่เพียงแต่เป็นนักการทหารและนักการปกครองเท่านั้น แต่ยังเป็นนักเขียนนักประพันธ์ที่มีสำนวนไพเราะ ลีลาการประพันธ์ของท่านเต็มไปด้วย

เหตุและผล มีปรัชญาชีวิต และคติธรรมแทรก อยู่ทุกตอนก็ว่าได้ หนังสือที่ท่านเขียนอ่านแล้ว ได้ประโยชน์มากมายคุ้มค่า น่าเสียดายที่ท่าน เขียนหนังสือน้อยไป ระยะเวลา ๕ ปี ๒ เดือน ท่านเขียนหนังสือเอาไว้เพียง ๒ เล่มเท่านั้น เล่มแรกท่านให้ชื่อหนังสือว่า “ฉันมาจากการ แต่งตั้ง” เมื่อหนังสือฉบับนี้ออกมา วงการ หนังสือก็ฮือฮากันพักใหญ่ หนังสือของท่าน ขายดีเป็นเทน้ำเทท่า รายได้ทั้งหมดท่านนำ เข้ามูลนิธิเป็นประโยชน์สาธารณะ



นักคอลัมนิสต์หลายคนเขียนบทความล้อเลียนท่าน เป็นต้นว่า “นักมนุษยวิทยาหลายคน เช่น ซาล ดาร์วิน บอกว่ามนุษย์เรามีบรรพบุรุษวิวัฒนาการมาจากลิง แต่ท่านรัฐมนตรี สิทธิ จิรโรจน์ มีความเห็นที่แตกต่างไปจาก ซาล ดาร์วิน คือท่านบอกว่าฉันมาจากการ แต่งตั้ง” ดังนี้ เป็นต้น แต่ท่านก็ไม่ได้ถือสา หากความเป็นอย่างไร เพราะท่านรู้ว่าเขาล้อ ท่านมากกว่าจะคิดจริงจังอะไร หนังสืออีก เรื่องหนึ่งที่ท่านเพิ่งเขียนออกไปตอนที่ท่าน ใกล้จะพ้นจากตำแหน่ง คือเรื่อง “ลิตคนเดียว เกี่ยวกับการเลือกตั้ง ๒๕” หนังสือเล่มนี้ถ้าอ่าน ไปพิจารณาไปก็จะพบคติชีวิตหลายอย่างหลาย

ประการ ซึ่งรวมอยู่ในหนังสือเล่มนี้ เป็นคติที่ สอนใจคนได้เป็นอย่างดี เช่นตอนหนึ่งว่า “เป็น ของธรรมชาติความรู้สึกขุนเคืองต้องเก็บเอาไว้ภายใน บางครั้งรู้สึกเจ็บอยู่ในอกก็ยอมจะมีบ้าง เพราะว่ามิได้เข้ามานั่งเก้าอี้รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงมหาดไทยอยู่เฉย ๆ แต่ว่าได้เข้ามาทำ งานเพื่อชาติและประชาชนถึงเวลาเกือบ ๕ ปี หรือ ใครจะปฏิเสธว่าผม ไม่ได้ทำอะไรเลย”

“ในการทำงานเราไม่สามารถจะตัดสินใจ ให้เขาได้ทันความปรารถนาทุกประการของทุกคนได้ แต่ถ้าไม่ห่อหุ้มที่จะคิดแก้ปัญหา เราก็คงสามารถค่อย ๆ หาทางออกไปสู่ความปรารถนา ที่ควรจะยอมรับกันได้”

และอีกตอนหนึ่งว่า “ในการทำงานร่วมกัน เราจำต้องอยู่ร่วมกับคนที่เรารักเขา ได้อย่าง สนิทใจ และกับบางคนที่เราไม่อาจจะรักใคร่สนิทสนมได้ แต่เราก็ต้องพร้อมที่จะรักด้วยการ ทำใจให้ได้ และด้วยการแค้นเมตตา ทุกคนจะ ไม่มีอะไรเหมือนกันได้เลย เราต้องพยายามหันเห เข้ามาสู่ในแนวทางที่จะเดินร่วมทางกันไปให้ได้ หากเป็นมาครั้งทางแล้ว ส่วนอีกครั้งทาง เราก็คงพยายาม ไม่ยาก”

ในเรื่องกิเลสของมนุษย์ ท่านได้กล่าวไว้ในหนังสือเล่มนี้ว่า “ความจริงมนุษย์นั้นย่อมมี กิเลสอยู่ด้วยกันทุกคน เพียงแต่ว่าจะมากหรือน้อย เท่านั้น แต่ก็ยังมีคนบางคนคิดว่าตนไม่มีกิเลส เลย และมองคนอื่นว่ามีกิเลส เพราะฉะนั้นสิ่งที่จะต้องช่วยกันสำนึก ให้มากในขณะนี้และต่อไปนี้ก็คือว่า ควรคิดกันว่าเรามีกิเลสชีวิตและกิเลสการเมืองกันบ้างหรือเปล่า เท่านั้น”

เมื่อท่านพ้นจากตำแหน่งไปแล้ว รุ่งขึ้นอีก ๒-๓ วัน ก็ได้มีคอลัมน์นิสต์และหนังสือพิมพ์รายวันหลายฉบับ เช่น หนังสือพิมพ์สยามรัฐ เดลินิวส์ มติชน เป็นต้น ได้เขียนบทความสดุดีท่านเป็นอันมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหนังสือพิมพ์มติชน ไม่ค่อยจะเขียนใครมากนัก แต่มาคราวนี้ได้เขียนบทนำในหน้า ๖ ประจำวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๒๙ ดังนี้

“มติชน บุรุษผู้กล้าหาญ นาม - สิทธิ จิโรจน์ ภาพของข้าราชการกระทรวงมหาดไทย กว่า ๑,๔๐๐ คน ยืนเรียงแถวอยู่ตลอด ๒ รายทางเพื่อแสดงความคารวะอย่างอาภรณ์ต่อการอำลาจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ของ พลเอกสิทธิ จิโรจน์, ภาพของการมอบช่อกัทธยาสีขาว-ขาวบริสุทธิ์ช่อใหญ่จากอธิบดีกรมหนึ่งเหล่านี้ ไม่เพียงเร้าแรงให้น้ำจาก ๒ เบ้าตาของผู้จากไป หยาดรินออกมาเท่านั้น หากแต่ที่สำคัญอย่างที่สุด นี่คือรูปธรรมอันแจ่มชัดยิ่งของบำเหน็จแห่งการมุ่งมั่นกระทำความดีของคนได้อย่างต่อเนื่องและมั่นคง

พลเอกสิทธิ จิโรจน์ สำเร็จจากโรงเรียนนายร้อยทหารบก ใต้เต้าจากสถานะแห่งนักเรียนนายร้อยกระทั่งได้ครองยศพลเอก ดำรงตำแหน่งทางทหารตั้งแต่ผู้บังคับกองร้อยจนได้เป็นเจ้ากรมยุทธการทหารบก, ผู้ช่วยเสนาธิการทหารบกฝ่ายยุทธการ, เจ้ากรมยุทธศึกษาทหารบก, รองเสนาธิการทหารบก, ผู้ช่วยผู้บัญชาการทหารบก, เสนาธิการทหารบก, รองผู้บัญชาการทหารบกและเกษียณอายุจากราชการในตำแหน่งปลัด

กระทรวงกลาโหมอันเป็นตำแหน่งสูงสุดสำหรับข้าราชการประจำ

กล่าวในแง่ของข้าราชการประจำ, พลเอกสิทธิ จิโรจน์ เป็นข้าราชการประจำที่ประสบความสำเร็จในชีวิตราชการในขั้นที่สรุปได้ว่างดงามและยอดเยี่ยม และเมื่อมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย อันเป็นตำแหน่งทางการเมือง, เป็นข้าราชการการเมืองด้วยระยะเวลาเพียง ๕ ปีเศษ ของการดำรงตำแหน่งอันสำคัญยิ่งนี้ พลเอกสิทธิ จิโรจน์ ก็สามารถเป็นที่ยอมรับ, นับถือได้โดยสนิทในทั้งในหมู่ของข้าราชการประจำและรวมถึงกระทั่งแม้ในปริมณฑลทางการเมืองด้วย

อันการยอมรับนับถือต่อพลเอกสิทธิ จิโรจน์ นั้นเกิดขึ้นและดำรงอยู่แม้กระทั่งในหมู่ผู้ที่มีทรรศนะต่างในทางการเมือง กล่าวโดยส่วนรวม, ทุกฝ่ายสามารถยอมรับได้อย่างสนิทใจในความเป็นคนซื่อสัตย์, มั่นคง, เทียงธรรมและกล้าหาญอย่างเต็มเปี่ยมต่อหลักการและความเชื่อของตนเองของพลเอกสิทธิ จิโรจน์ และด้วยคุณธรรมนี้จึงทำให้พลเอกสิทธิ จิโรจน์ ดำรงความโดดเด่นไม่ว่าจะเป็นข้าราชการประจำหรือข้าราชการการเมืองก็ตาม

การที่บุคคลอย่างพลเอกสิทธิ จิโรจน์ ได้รับความยอมรับทั้งระหว่างเป็นข้าราชการประจำและเมื่อดำรงตำแหน่งทางการเมืองนั้น นอกจากสภาพเช่นนี้เป็นเสมือนบำเหน็จรางวัลของการทำความดีของคนดีแล้ว ในอีกด้านหนึ่งยังเป็นบท

พิสูจน์อีกบทหนึ่งด้วยว่าโอกาสของคนดีและความดียังมีเนื้อที่อยู่ในสังคมของเรา ขอแค่เพียงมีความมุ่งมั่น, และยืนหยัดในหลักการความเชื่อของคนอย่างเที่ยงแท้ และเสมอต้นเสมอปลายเท่านั้น

จากนี้จึงเห็นได้ว่าความดีและภาวะแห่งการเป็นคนดีนั้นทางหนึ่งจะต้องเกิดขึ้นและดำรงอยู่ในตนเองก่อนเป็นเบื้องต้น และอีกทางหนึ่งสิ่งเหล่านี้จะสามารถพิสูจน์ได้ก็แต่ในท่ามกลางการปฏิบัติและผ่านการตรวจสอบจากการปฏิบัติเท่านั้น

พลเอกสิทธิ จิรโรจน์ทั้งในฐานะของปลัดกระทรวงกลาโหมและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ได้พิสูจน์ถึงธาตุแห่งความ

เป็นทองแท้ของตนเองแล้ว ในท่ามกลางมรสุมของชีวิตและมรสุมทางการเมือง สิ่งเหล่านี้จะเป็นเพียงกรรมสิทธิ์ของพลเอกสิทธิ จิรโรจน์เท่านั้น หากสังคมและคนอื่นมิได้ศึกษา, สืบทอด, พัฒนาและนำไปปฏิบัติด้วยความเคารพด้วยความจริงใจและจริงจัง และนี่คือของฝากไม่จำเพาะแต่สำหรับข้าราชการกระทรวงมหาดไทยเท่านั้น หากแต่ควรจะอยู่ในความสำนึกของคนไทยทุกคนด้วย

ผมขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสากลโลก จงดลบันดาลให้พลเอกสิทธิ จิรโรจน์ มีชีวิตยืนยาว มีสุขภาพดี มีพละทานมัยดี และเป็นปูชนียบุคคลของพวกเราในกระทรวงมหาดไทย ต่อไปชั่วกาลนานเทอญ ●

อภินันทนาการ

จาก

บริษัท เทพวิวัฒน์ จำกัด

บริษัท แอนเนกซ์ จำกัด

คุณวาสนา เทพหัสดิน ฦ.อยุธยา

(กรรมการผู้จัดการ)

ผู้ว่าราชการจังหวัด กับผู้ว่าราชการ กทม. : ประเด็นของ ความแตกต่าง



หลังการเลือกตั้งผู้ว่าราชการ กทม. ได้มีเสียงเรียกร้องและหือขยภกรณัของ กทม.เป็นตัวย่างในการประกาศนโยบายให้มีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัดเช่นเดียวกับ กทม.

เราไม่อาจคาดเดาได้ว่า ผู้ที่เรียกร้องดังกล่าวมีความเข้าใจในระบบบริหารราชการแผ่นดินคลาดเคลื่อน หรือมีเจตนาารมณัที่จะให้มีการปฏิรูป เปลี่ยนแปลงโครงสร้างของราชการบริหารแผ่นดินอย่างขนานใหญ่กันแน่?

เพื่อความแจ่มกระจ่างของทุกฝ่าย โดยเฉพาะประชาชนทั่วไป เราน่าจะได้ทำความเข้าใจในรูปแบบและลักษณะของการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

กล่าวโดยทั่วไป ทุกประเทศจะยึดรูปแบบ หลักการจัดระเบียบการปกครองอยู่ ๓ หลัก คือ

๑. **หลักการรวมอำนาจปกครอง** ที่เรียกกันว่าราชการบริหารส่วนกลาง ซึ่งประกอบด้วยกระทรวง ทบวง กรม ต่าง ๆ

๒. **หลักการแบ่งอำนาจปกครอง** คือ ราชการบริหารส่วนภูมิภาคอันประกอบด้วยจังหวัด อำเภอรวมตลอดถึง ตำบล หมู่บ้าน โดยอนุโลม

๓. **หลักการกระจายอำนาจปกครอง** คือ ราชการบริหารส่วนท้องถิ่น ที่ปัจจุบันประเทศไทยมีอยู่ ๕ รูปแบบ ละม้ายคล้ายคลึงกัน ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล สุขาภิบาล เมืองพัทยา และกรุงเทพมหานคร (กทม.)

เราจะพบว่าทุกประเทศจะต้องใช้หลักการรวมอำนาจปกครองเป็นสำคัญ นั่นคือจะต้องมีราชการบริหารส่วนกลาง หรือรัฐบาลกลาง ส่วนจะใช้หลักการแบ่งอำนาจปกครองหรือหลักการกระจายอำนาจปกครองประกอบอีกแต่เพียงหลักเดียว หรือทั้งสองหลักก็สุดแต่รูปแบบแห่งรัฐ ระบอบการปกครอง ประวัติศาสตร์และขีดความเจริญเป็นสำคัญ สำหรับการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินของประเทศไทยนั้น แม้จะใช้ทั้ง ๓ หลัก ดังกล่าว แต่ก็เน้นหนักไปในทางหลักการรวมอำนาจมากกว่าการกระจายอำนาจ

ประเด็นที่จะต้องทำความเข้าใจให้ตรงแท้ตรงนี้ก็คือ มีความผิดแผกแตกต่างอย่าง

ชัดเจน ระหว่างราชการบริหารส่วนภูมิภาค กับ ราชการบริหารส่วนท้องถิ่น กล่าวคือ ราชการบริหารส่วนภูมิภาคนั้นจัดตั้งขึ้นภายใต้ปรัชญาพื้นฐานที่ว่า ราชการบริหารส่วนกลางนั้น จะต้องมิ แชน ขา หรือตัวแทนลงไปปกครองทั่วราชอาณาจักร ด้วยเหตุผลสำคัญ ๓ ประการ คือ ความเป็นเอกภาพแห่งรัฐซึ่งเป็นรัฐเดี่ยว ความต่อเนื่องของนโยบายแห่งรัฐ และความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ ดังนั้น จังหวัดและอำเภอ จึงประกอบด้วยผู้แทนของกระทรวง ทบวง กรม ต่าง ๆ ที่ลงไปปฏิบัติหน้าที่แทนส่วนกลาง และบางส่วนราชการก็ลงลึกไปถึงตำบล หมู่บ้าน ซึ่งเป็นหน่วยย่อยของจังหวัดและอำเภอ ทั้งนี้ โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นหัวหน้าปกครองบังคับบัญชา ผู้แทนของกระทรวง ทบวง กรม เหล่านี้ ผู้ว่าราชการจังหวัด จึงเป็นข้าราชการพลเรือนที่มาจาก การแต่งตั้ง จังหวัดและอำเภอจึงเป็นเสมือน สาขา หรือหน่วยย่อยของ กระทรวง ทบวง กรม ที่ได้รับการแบ่งอำนาจบางส่วนบางเรื่อง ไปปฏิบัติในพื้นที่ รวมทั้งรับนโยบายจากรัฐบาลโดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวกับความมั่นคงของชาติไปปฏิบัติให้เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ส่วนราชการบริหารส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นผลมาจากการใช้หลักการกระจายอำนาจนั้น เป็นการโอนอำนาจในการปกครอง การบริหารจากส่วนกลางบางอย่าง แต่ไม่ใช่ทั้งหมด ไปให้ประชาชนในท้องถิ่นจัดทำกันเอง

ซึ่งภารกิจหลัก ๆ เป็นงานด้านสาธารณูปโภค งานรักษาความสะอาด เช่น การกำจัดขยะมูลฝอย การระบายน้ำ งานอนามัย และงานการศึกษา เป็นต้น แต่จะไม่รวมถึง งานด้านความมั่นคง งานด้านการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม และงานอื่น ๆ บางงานของกระทรวง ทบวง กรม

หลักการและลักษณะสำคัญของการกระจายอำนาจปกครองประการหนึ่งที่จะขาดเสียมิได้ก็คือ จะต้องมีการเลือกตั้งสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นทั้งหมดหรือบางส่วน

ด้วยหลักการสำคัญข้อนี้เองที่ทำให้กรุงเทพมหานคร (กทม.) ต้องมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเขตและผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เพราะ กทม. เป็นรูปแบบหนึ่งของราชการบริหารส่วนท้องถิ่นเช่นเดียวกับเทศบาล หรือ เมืองพัทยา ส่วนจังหวัดอื่น ๆ ตามระเบียบบริหารราชการแผ่นดินนั้น เป็น ราชการบริหารส่วนภูมิภาค ผู้ว่าราชการจังหวัดจึงต้องมาจากการแต่งตั้งโดยส่วนกลาง

คราวนี้ก็มาถึงประเด็นที่ทำให้ไขว้เขวกันมาก กล่าวคือ การเรียกชื่อผู้บริหารท้องถิ่นของ กทม. ว่า "ผู้ว่าราชการ" กรุงเทพมหานคร เช่นเดียวกับผู้ว่าราชการจังหวัดอื่น ๆ

ซึ่งเป็นราชการบริหารส่วนภูมิภาค ได้เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดความเข้าใจว่า เมื่อให้เลือกผู้ว่าราชการ กทม.ได้ ก็ควรให้เลือกผู้ว่าราชการจังหวัดอื่น ๆ ได้ด้วย

ชื่อนั้นสำคัญไฉนก็จริง แต่ผลพวงของการเรียกชื่อดังกล่าว ทั้ง ๆ ที่มีความแตกต่างกันในรูปแบบการปกครอง นอกจากจะกลายเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เข้าใจกันไขว้เขวดังกล่าวแล้ว ยังได้ถูกใช้เป็นข้ออ้างในการเรียก

ร้องให้มีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัดอีกด้วย

เว้นไว้เสียแต่ว่า ผู้ที่ร่ำร้องให้มีการเลือกตั้งนั้น มีเจตนาที่ประสงค์จะให้มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการปกครองของประเทศกันอย่างขนานใหญ่โดยให้ทุกจังหวัดแปรรูปเป็นการปกครองท้องถิ่น ผู้ว่าราชการจังหวัดมาจากการเลือกตั้ง และมีหน้าที่ในการเก็บขยะมูลฝอยตามชายป่าชายเขาเป็นหลัก



สร้างหลักประกัน และความมั่นคงในชีวิต ด้วยกรรมธรรม์ประกันชีวิต
ของบริษัท ซี.ยู.แอล.

- แบบเอนกประสงค์
- แบบตลอดชีพ
- แบบสะสมทรัพย์
- แบบประกันหมู่

บริษัท ไซนายูเนี่ยนไลฟ์อินชัวร์นส์ จำกัด

(ซี.ยู.แอล. ประกันชีวิต)

132 อาคารสินธร ชั้น 11 ถนนวิฑู แขวงลุมพินี

เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10500

โทร. 2500440-9

“หัวโขน”

* นพพร พานิชสุข



หลายคนคงรู้จักหรือเคยดู “โขน” มาบ้าง ไม่มากก็น้อย อาจกล่าวได้ว่าคงไม่มีใครที่ไม่รู้จักโขน เพราะเป็นการละเล่นของไทยมาเก่า ก่อนที่แพร่หลายกันโดยทั่วไป ด้วยเหตุนี้ “โขน” จึงเป็นการละเล่นของไทยที่รู้จักกันอย่างดีเกือบทุกคนก็ว่าได้ ในขณะที่เดียวกันก็ยังมีผู้นิยมนำเอาโขนมาเปรียบเทียบกับตำแหน่งต่าง ๆ ของคนที่ว่า “สวมหัวโขน” เพราะการแสดงโขนนั้น ผู้แสดงต่างสวมหัวโขนเพื่อรับบทบาทในการแสดงที่แตกต่างกันออกไป เมื่อออกมาปรากฏอยู่หน้าโรงให้ประชาชนได้ดูและชม ต่างก็เดินและแสดงไปตามจังหวะและบทบาทที่กำหนดไว้ แต่เมื่อกลับเข้าสู่หลังโรงก็เป็นตัวของตัวเอง เพราะได้ถอดหัวโขนออกแล้วนั่นเอง

เช่นเดียวกัน เราได้มีการอุปมาอุปมัย การดำรงตำแหน่งของบุคคลในตำแหน่งต่าง ๆ

ไม่ว่าวงราชการ วงการเมือง วงธุรกิจ ฯลฯ ในขณะที่อยู่ในตำแหน่งเปรียบเสมือนการสวมหัวโขนเดินไปตามครรลองของบทบาทที่เขายกย่องและสมมุติไว้ ทำให้บางครั้งบุคคลต่าง ๆ เหล่านี้ต่างหลงลืมตนเองไปชั่วระยะหรือขณะหนึ่ง เพราะมัวแต่เพลิดเพลินกับตำแหน่งที่เพียงสมมุติขึ้นเท่านั้น ให้ผิดแผกแตกต่างไปจากนิสัยที่แท้จริงโดยเฉพาะอารมณ์ที่แปรเปลี่ยนไป คำพูด น้ำเสียง กิริยาท่าทางและบุคลิกที่แปรเปลี่ยนไปจากธรรมชาติที่แท้จริง อาทิเช่น เป็นคนหลงตัวเอง บ้าอำนาจ หูดจาใหญ่โตโอ้อวดตัวเอง มีอคติต่อผู้อื่น ใช้อารมณ์ตนเองตัดสินใจ ไม่ยอมรับความคิดเห็นผู้อื่น หลงมัวเมาอำนาจ เจ้ายศเจ้าอย่าง เชื้อมั่นตนเองมากเกินไป โดยไม่มีไม่ฟังเหตุผล สิ่งเหล่านี้เองถือได้ว่ามีผลสืบเนื่องมาจากการมีหรือการดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ไม่ว่าจะ เป็นทางราชการ การเมือง ธุรกิจ ฯลฯ ทำให้อุปนิสัยที่แท้จริงเปลี่ยนแปลงไปสิ้น จึงทำให้เปรียบเทียบอุปมาอุปมัยว่า “การสวมหัวโขน” ทำให้เปลี่ยนไปเช่นนั้น และยากแก่การแนะนำหรือตักเตือนเพราะความหลงอยู่ในลาภ ยศ และสรรเสริญ มีแต่คำเยอเยิน นานาประการให้หลงผิดเข้าใจผิดไม่เชื่อฟังใด ๆ ทั้งสิ้น ทำให้ผู้ที่มีความจริงใจเป็นมิตรแท้ ไม่กล้าเข้าไปแนะนำตักเตือน เพราะไม่ยากที่จะต้องรับความผิดหวังที่สะท้อนกลับมา

* ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง รองศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ในภายหลัง ตราบเท่าที่ยังสวมหัวโขนอยู่ก็ต้องปล่อยไปชั่วขณะหนึ่ง เมื่อใดที่ถอดหัวโขนออกแล้วก็ทราบดีและรู้ความจริงในที่สุด บางทีอาจสายไปหรือเกือบจะไม่พบความจริงก็ได้ เพราะการหลงใหล ๆ ก็ไม่น่ากลัวหรือน่าเป็นห่วงเท่าหลงอำนาจ หลงตำแหน่ง หลงยศ บรรดาศักดิ์ บางคนหลงจนตายจากไปก็มี ดังเราท่านพบเห็นอยู่รอบตัวแล้วทั่วกัน แล้วที่มีตัวอย่างให้เราพบเห็นในอดีตที่ผ่านมาได้อย่างดี

ด้วยเหตุดังกล่าวนี้เอง เพื่อเป็นแนวทางมิให้ผู้ที่มิมีตำแหน่งต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็ทางราชการการเมือง หรือวงการธุรกิจที่สวมหัวโขนอยู่ต้องประสบกับการหลงผิด ๆ การเบียดเบียนผู้ที่อยู่รอบ ๆ ข้างจนทำให้บางครั้งกลายเป็นคนบ้าอำนาจ การหลงเข้าใจผิดว่าตนเองวิเศษเหนือบุคคลอื่น ๆ ทั้งหลาย คิดว่าตนเองคือเทวดา เป็นผู้ที่มีบุญวาสนาส่งส่งทำให้ประพฤติปฏิบัติตนผิด ๆ ด้วยความโง่เขลา เบบัญญา และเข้าข้างตนเองตลอดเวลา ไม่เห็นผู้อื่นสำคัญ สำคัญผิดคิดว่าคนอื่นต่ำต้อยด้อยศักดิ์ไปหมด มีเพียงตนเองเท่านั้นที่ดี ที่เหนือบุคคลทั้งหลาย บุคคลเช่นนี้มีอยู่ทุกยุคทุกสมัยมาโดยตลอด และมากบ้างน้อยบ้างแตกต่างกันออกไปในแต่ละสถานที่ แต่ละหน่วยงานและแต่ละสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ กันออกไป แนวทางที่จะกล่าวในที่นี้เพื่อเป็นเครื่องเตือนใจ เครื่องยับยั้งหังควั้นหรือไม่พึงประพฤติปฏิบัติตนเองในขณะที่กำลังสวมหัวโขน เพื่อมิให้เมื่อถอดหัวโขนออกแล้วต้องรุ่มร้อนใจ อับอายขายหน้า ไม่กล้าสู้หน้า

หรือต้องหลบหลีกหนีไปจากสังคมเป็นบุคคลหายสาบสูญไปเลย นับได้ว่าเป็นเรื่องน่าเสียดายและเสียใจที่หลงผิด ๆ ไปชั่วขณะจนลืมถอดหัวโขนและพิจารณาตนเองอย่างเป็นธรรมและเข้าใจตนเองมากขึ้น หลงตัวเองในทางผิด ๆ ดังปรากฏอยู่เป็นตัวอย่างที่พบเห็นโดยทั่วไปทุกหนแห่ง ☆ แนวทางที่น่าจะคำนึงในขณะที่สวมหัวโขนอยู่ในตำแหน่งต่าง ๆ ที่ใคร่เสนอแนะไว้ในที่นี้ มีดังต่อไปนี้คือ

๑) อย่าหลงตัวเองว่าเก่งคนเดียว

มีบุคคลจำนวนไม่น้อยที่เมื่อมีตำแหน่ง ไม่ว่าจะเป็ทางราชการ ทางการเมือง หรือธุรกิจต่างสำคัญผิดหลงตัวเองว่าเก่งกว่า ฉลาดกว่า มีความสามารถเหนือกว่าคนอื่น ๆ โดยเฉพาะผู้ที่เป็นลูกน้อง ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา มีแนวความคิดว่า โง่กว่าตนเองทั้งสิ้น ไม่มีใครที่จะเก่งจะฉลาดกว่าตนเอง ทำให้หลงผิดหลงตัวเอง ไม่มีใครที่จะกล้าขัดใจหรือให้คำแนะนำได้ ต่างต้องรับฟัง รับคำบัญชา รับคำสั่งแต่เพียงอย่างเดียว ทำให้ความผิดพลาด ความเสียหาย ความบกพร่อง อาจเกิดขึ้นได้อย่างน่าเสียดายเพราะความหลงผิดคิดว่าตนเองเก่งกล้าแต่เพียงผู้เดียวไม่เคยเหลียวแลหรือมองไปให้รอบ ๆ และใช้วิจรรย์ญาณอย่างรอบคอบและเป็นธรรม บุคคลประเภทนี้เมื่ออยู่ในตำแหน่งก็จะมีบุคคลที่ประจบสอพลอ พวกที่ชอบเอาใจผู้บังคับบัญชามักจะสรรเสริญเยินยอให้เข้าใจผิดต่าง ๆ นานาจนหลงและเพลิดเพลินไปกับคำเสแสร้ง คำหวานนানাประการ คิดว่าเป็นความจริงใจ เป็นมิตรแท้ เพราะกรรมมา

บังตาให้เห็นผิดเป็นชอบนั่นเอง ทำให้เห็นกงจักรเป็นดอกบัว ดังคำกล่าวที่รู้จักกันโดยทั่วไปนั่นเอง จึงเป็นบุคคลที่น่าสงสารยิ่งนักที่ต้องหน้ามืดตามัวลงชั่วขณะอย่างน่าเสียดายและน่าเสียใจในภายหลัง เพราะการที่สวมหัวโขนอยู่นั่นเอง จึงทำให้หลงผิดไปต่าง ๆ นานาที่น่าเวทนา



๒) อย่าบ้าอำนาจ บ้ายศฐาบรรดาศักดิ์

นอกเหนือจากการหลงผิดเข้าใจว่าตนเองเก่งคนเดียวในประการแรกแล้ว ในขณะเดียวกันมีบุคคลอีกจำนวนไม่น้อยที่เมื่อสวมหัวโขนแล้ว ทำให้มีอุปนิสัยและพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปจากที่เป็นอยู่เดิม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การบ้าอำนาจ บ้ายศฐาบรรดาศักดิ์ เพื่อให้บุคคลอื่นยกย่อง สรรเสริญเยินยอตนเอง ไม่ยอมให้ผู้ใดขัดใจหรือขัดแย้งได้ เพราะถือว่าตนเองนั้นมีความสามารถเก่งกว่าเหนือกว่าบุคคลทั้งหลายนั่นเอง เพราะเข้าใจผิด ๆ ว่าหัวโขนที่ตนเองสวมบทบาทอยู่ในตำแหน่งต่าง ๆ นั้น มีอำนาจมีอิทธิพล มีสิทธิเหนือคนทั้งหลายที่จะสามารถบันดาลความเป็นความตายให้แก่ผู้ใดก็ได้ และหลงเข้าใจผิด ๆ ว่าตนเองนั้นมียอำนาจล้นฟ้าเหนือกว่า

สิ่งอื่นใด ทำให้ผู้ที่มีนิสัยชอบเอาใจเจ้านายหรือผู้บังคับบัญชา มักจะตามใจ ยกย่องความสามารถให้เป็นพิเศษ เอาอกเอาใจต่าง ๆ นานา ตลอดจนรับใช้ใกล้ชิดพยายามปฏิบัติแต่ในสิ่งที่ชอบที่เจ้านายสนใจ บุคคลเหล่านี้มักจะรู้จักใจ หยั่งใจ และเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ เหล่านี้ดีเป็นพิเศษ และสามารถปรับตัวได้อย่างดีตลอดจนมีการประพฤติปฏิบัติตัวได้อย่างแนบเนียนไม่เคอะเขิน สมจริงสมจัง เจ้านายว่าอย่างไรก็ว่าตาม เข้าตำราที่ว่า “นายว่าข้าพหลอ” ไม่ผิดนัก ท่านลองสำรวจดูบุคคลเหล่านี้รอบ ๆ ตัวท่าน จะพบได้ไม่ยากนักกับบุคคลประเภทนี้

๓) อย่าคิดว่าตำแหน่งนั้นมีความจริงจังยั่งยืน

มีอีกเป็นจำนวนไม่น้อยที่เข้าใจผิด ๆ คิดว่า การมีตำแหน่งนั้นเป็นของที่อยู่ยืนยาวตลอดไป เพราะมีความรู้สึกหลงและคิดอยู่ในลาภ ยศ สรรเสริญ จนบางครั้งเพเลิดเพลินไปกับอำนาจที่ได้รับทำให้หัวโขนที่สวมอยู่ชั่วระยะเวลาหนึ่งนั้นหลงลืมไปว่า มีระยะเวลา มีช่วงเวลา ไม่จริงจังยั่งยืนนานตลอดไป เมื่อหมดวาระครบกำหนดก็ต้องลงจากตำแหน่งและถอดหัวโขนออกปฏิบัติตัวเช่นเดียวกับบุคคลอื่น ๆ ทำให้บางครั้งบุคคลที่หลงอำนาจอยู่ไม่สามารถปรับตัว ปรับใจให้สามารถรับกับสภาพความเป็นจริงได้ จึงต้องหนีหน้าหน้าหายตาไปจากสังคมชั่วคราว บางครั้งกลายเป็นบุคคลมีปมห้อยไปก็มี เพราะสภาพจิตใจไม่สามารถปรับให้เข้ากับความเป็นจริงในชีวิตได้ จึงเป็นที่เฝ้ามองจากบุคคลภายนอก

ให้เห็นทาสแท้ของบุคคลเหล่านี้ได้ และบางครั้งอาจเป็นอาหารปากให้มีการวิพากษ์วิจารณ์ตลอดจนเป็นตัวตลกให้แก่บุคคลอื่นได้ในเวลาเดียวกัน โดยเฉพาะในทางลับหลัง นินทาว่าร้ายต่าง ๆ นานากันจนสนุกปากไปก็มี จึงเห็นได้ว่าการสวมหัวโขนนั้นต้องคิดและเตือนใจตนเองว่า ต้องถอดหัวโขนสักวันไม่จริงยั่งยืนตลอดไป อย่าหลงเพลินเพลินไปกับการประจบสอพลอของคนบางพวก บางกลุ่มที่อยู่ได้ทุกยุคทุกสมัย ไม่ว่าเจ้านายจะมาเป็นใครก็สามารถเอาใจได้อย่างแนบเนียนและสนิทสนมไม่แคร์อะไรทั้งสิ้น ขอให้ตนเองใกล้ชิดเจ้านาย เจ้านายโปรดเป็นพิเศษก็พอแล้วอย่างอื่นไม่สนใจ จึงเป็นบุคคลที่มีความสามารถพิเศษที่เปรียบเสมือนการปรับตัวของจิ้งจอกไม่ผิดนัก และมีอยู่จำนวนมากไม่น้อยด้วยในสังคมนานา ๆ ตัวท่าน ลองเหลียวมองดูอีกครึ่งจะพบไม่ยากนักบุคคลเช่นนี้ที่เป็นจิ้งจอกเปลี่ยนสีได้อย่างแนบเนียนและสมจริงสมจัง ตลอดจนสมบทบาทที่แสดงออกให้ผู้อื่นได้พบเห็นอย่างชัดเจน

๔) อย่าเห็นแก่พวกพ้องของตนอย่างเดียว

ในชีวิตจริงของการทำงานไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานราชการ การเมือง หรือธุรกิจย่อมไม่หนีความจริงในเรื่องการแบ่งพรรคแบ่งพวก พวกเรา พวกเขา หรือพวกเดียวกัน ทำให้การทำงานทุกหน่วยงานต้องมีความขัดแย้ง ความเห็นไม่ตรงกัน หรือความคิดตลอดจนทัศนคติแตกต่างกันออกไป สิ่งเหล่านี้เองเกิดมาจากความจริงในข้อที่ว่า มีการแบ่ง

พรรคแบ่งพวกกัน โดยเฉพาะผู้มีตำแหน่งย่อมต้องหาพวกไว้เป็นฐานรองรับอำนาจของตนเอง หรือเอาไว้เป็นหูเป็นตา สอดส่องดูแล เป็นตัวแทนของตนเพื่อมิให้ตำแหน่งต้องหลุดลอยหรือเก้าอี้ของตนต้องสั่นคลอนหรือมีภัยอันตรายมากล้ำกราย เมื่อเป็นเช่นนี้ผู้ที่เห็นพวกพ้องเป็นบริวารของตนก็ให้การสนับสนุน ส่งเสริม ช่วยเหลือความก้าวหน้า ความเจริญรุ่งเรืองต่าง ๆ นานาเพื่อให้บุคคลเหล่านี้จงรักภักดี ซื่อสัตย์ และไม่ผันแปรไปเป็นอื่น อาทิเช่นการให้ ๒ ชั้นเมื่อสิ้นปีเป็นรางวัลหรือของขวัญปลอบใจ ซึ่งเป็นที่นิยมปฏิบัติกันอยู่ทั่วไปในทุกวงการและในขณะเดียวกัน บุคคลใดที่ไม่ใช่พวกของตนเองก็ปฏิบัติในทางตรงกันข้าม อาทิเช่น ไม่ส่งเสริม ช่วยเหลือสนับสนุนทุกวิถีทางหรือหาทางระงับยับยั้งมิให้เจริญก้าวหน้า บั่นทอนให้หมดกำลังใจ ท้อแท้ใจหรือเกิดตายทั้งเป็น ในขณะที่มีชีวิตอยู่ก็มี ทำให้เป็นเครื่องแสดงการแบ่งพรรคแบ่งพวกกันชัดเจนยิ่งขึ้น สิ่งนี้เองที่ส่งผลสะท้อนให้เกิดความแตกสามัคคี การผัดพ้อหมองใจกัน การทำลายมิตรภาพในกลุ่มบุคคลนั้นให้ขาดสะบั้นลง ตลอดจนการกินแหนงแคลงใจซึ่งกันและกัน ทำให้งานที่ปฏิบัติอยู่หยุดชะงักลงหรือยุติลงอย่างกลางคันและน่าเสียดายยิ่ง เพราะผลสืบเนื่องมาจากการเห็นแก่พวกพ้องของตนนั้นเองเป็นอันตรายที่แฝงอยู่เบื้องหลังที่น่ากลัวมิใช่น้อย

๕) อย่าละเลยเรื่องคุณธรรม

นอกเหนือจากข้อเสนอนั้นะดังกล่าว ๔ ประการข้างต้นแล้ว ยังมีอีกสิ่งหนึ่งที่ถือ

ได้ว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งยวดในการดำรงตำแหน่งไม่ว่าเป็นราชการ การเมือง หรือธุรกิจก็ตาม สิ่งที่ขาดไม่ได้คือเรื่องคุณธรรมหรือธรรมะสำหรับการบริหาร เพราะสิ่งนี้จะเป็นเครื่องประกันความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์แบบแตกต่างจากสัตว์หรือมนุษย์ในเรือนร่างแต่จิตใจเป็นสัตว์นั่นเอง ซึ่งเราท่านพบเห็นได้ไม่ยากนักในสังคมนรอบตัวในปัจจุบัน คุณธรรมหรือธรรมะที่จะกล่าวในประการสุดท้ายนี้คือ **พรหมวิหารสี่** อันประกอบด้วย ความมีเมตตา กรุณา มุทิตาและอุเบกขานั้น ซึ่งเป็นที่รู้จักและเข้าใจค่าแปลโดยทั่วกัน หากแต่มักละเลยหรือหลงลืมไปเสียสิ้น เมื่อจะตัดสินใจปัญหาหรือพิจารณาเรื่องต่าง ๆ ของผู้ได้บังคับบัญชาทั้งหลายมิได้นำเอาพรหมวิหารสี่มาเป็นองค์ประกอบการพิจารณาตัดสินเรื่องราวต่าง ๆ หากแต่ตัดสินใจและพิจารณาด้วยอารมณ์หรือความพึงพอใจของตนเองเป็นประการสำคัญ ตลอดจนการรับฟังผู้ใกล้ชิดที่อยู่ข้างเคียงให้มีส่วนการตัดสินใจหรือพิจารณาเรื่องนั้น ๆ บางครั้งผู้บังคับบัญชาที่ขาดคุณธรรมในเรื่องพรหมวิหารสี่ยอมตัดสินและลงมติเรื่องต่าง ๆ ด้วยความอคติ ความลำเอียงและความไม่พอใจส่วนตัวมากกว่า ทำให้ผลที่ติดตามมาคือ ความเสียใจ ความน้อยใจ ความไม่พึงพอใจของบุคคลที่มีได้เป็นพวก เป็นบริวารของตนเอง บางครั้งยังทำให้อุณหภูมิชีวิตของบุคคลบางคนต้องดับวูบลงหรือหยุดชะงักลงทันทีทันใดก็มี เป็นเรื่องที่น่าสลดใจ น่าสังเวชใจยิ่งนักในหน่วยงานต่าง ๆ ที่ผ่านมา และยังเป็นการบั่นทอน

กำลังใจ ความรู้สึกต่าง ๆ ให้เปลี่ยนแปลงและในทางลบไปก็มีไม่น้อย ด้วยเหตุนี้ผู้ที่สวมหัวโขนทั้งหลายน่าที่จะได้ตระหนักถึงคุณธรรมในเรื่องของพรหมวิหารสี่อยู่เสมอและตลอดไป ให้ยืนนานตราบเท่าที่ยังต้องสวมหัวโขนอยู่

บทสรุปส่งท้าย

จากข้อเสนอแนะดังกล่าว ๕ ประการ อันเป็นแนวทางให้แก่ผู้ที่สวมหัวโขนทั้งหลาย ซึ่งอยู่ในตำแหน่งต่าง ๆ ไม่ว่าจะป็นทางราชการ การเมือง หรือธุรกิจทั้งหลาย น่าที่จะได้ตระหนักหรือเป็นข้อคิดในการเตือนสติหรือการหลงใหลในลาภ ยศ สรรเสริญต่าง ๆ นานา ซึ่งสิ่งเหล่านี้ในทางปฏิบัติยากแก่การที่จะทำได้เต็มร้อยเปอร์เซ็นต์ ไม่ว่าจะป็นวงการใด ๆ เพราะมนุษย์ยังคงมีกิเลส มีความโกรธ ความโลภ และความหลงเป็นพื้นฐานสำคัญ ทำให้หัวโขนที่สวมอยู่จึงมักจะ ไม่มองเห็นหรือกำบังสิ่งต่าง ๆ ดังกล่าวทั้งห้าประการ และก็เป็นไปตามธรรมชาติของบุคคลเมื่อสวมหัวโขนมีตำแหน่งหน้าที่ต่าง ๆ เพราะการเพลิดเพลินกับอำนาจนั่นเอง ตลอดจนอิทธิพลของบุคคลที่อยู่รอบ ๆ ตัวเป็นสำคัญนั่นเอง ทำให้ข้อเสนอแนะดังกล่าวไม่เคยได้รับการเหลียวแลหรือเห็นความสำคัญเลยกับผู้สวมหัวโขนทั้งหลาย แล้วเราท่านทั้งหลายจะเคยหวนคิดทบทวนบ้างหรือเปล่าว่าชีวิตมนุษย์นี้สั้นนักมีเวลาอยู่โลกนี้น้อยเหลือเกินไม่ถึงร้อยปีก็ลาจากกัน ไปแล้วและในที่สุดก็พบกันที่เชิงตะกอนทุกรูปทุกนาม ไม่มีผู้ใดยกเว้น

หรือ ได้สิทธิพิเศษ เวลาเหลือน้อยเช่นนี้ เราท่าน
จะไม่สร้างความคิด สร้างกุศลกันบ้างหรือ จะมัว
แต่ประหัตประหารเอาเป็นเอาตายกัน เอาแพ้
เอาชนะกันอยู่เช่นนี้ โดยสืบไปว่าเมื่อหัวไขน
ถอดออกและปิดฉากลง เราท่านก็ปิดฉากจบ
ชีวิตลงด้วยความตายด้วยกันทั้งสิ้น ช้าหรือเร็ว
เท่านั้น อย่างมัวแต่หลงระเรีงเพลิดเพลินอยู่เลย
ก่อนที่จะจากลงโลก ไปในอนาคคตที่ทุกท่าน
จะต้องไปพบกันที่จุดเดียวกันคือ ความตาย

เป็นจุดที่ทุกคนหนีไม่พ้นเลยสักคนเดียว หรือ ใคร
ว่า ไม่จริง...

ชีวิตนี้ช่างสั้น	ผันผวน
วัยล่วงอายุจวน	ครึ่งร้อย
ความดีที่สมควร	เร่งประกอบ
หาไม่จักโศกสร้อย	เมื่อใกล้มฤตยู

(จาก สึกษาภาษิตของ ศาสตราจารย์ฐะปะนีย์
นาครทรรพ)



นกตัวนี้บินไกลได้ฟากฟ้ากว่า 24 ปี เวิลด์เอ็กซ์เพรส เริ่มบริการเมื่อปีพ.ศ. 2505

บริการด้านพิธีส่งออกและนำเข้าสินค้า
บริการรับส่งสินค้าทางอากาศ
ตัวแทนจำหน่ายบัตรโดยสารเครื่องบินทุกสาย
บริการด้านท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ

บริษัท เวิลด์เอ็กซ์เพรส จำกัด

96 หมู่ 7 ถนนวิภาวดีรังสิต หลักสี่ กรุงเทพฯ 10210

โทร. 5210641-3 และ 5210660

สำนักงานสาขาศึกจกมลณี :

56 ถนนสุรวงศ์ กรุงเทพฯ

โทร. 2337950 และ 2340300

ยุทธวิธีของ ซามูไร

วิโรจน์ ธิรคุณโกวิท

ญี่ปุ่นนั้นขึ้นชื่อมากในระบบของการควบคุมวินัยและการสร้างนิสัยรักงานเป็นชีวิตจิตใจ ดังที่เราได้ประจักษ์มาแล้วในเรื่องของระบบคิว.ซี. ดังนั้นในครั้งนี้จึงขอนำยุทธวิธีของซามูไรนายหนึ่ง ซึ่งมีเพียงแต่จะสอนคนให้เป็นนักรบ แต่ยังสอนคุณธรรม และสุนทรียภาพของความเป็นมนุษย์ และที่สำคัญที่สุดก็คือสอนให้รู้จักศิลปะของการทำงาน

ซามูไรผู้นี้นามว่า มียาโมโตะ มูซาชิ กำเนิดเมื่อ ค.ศ. ๑๕๘๔ (พ.ศ. ๒๑๒๗) ที่ประเทศญี่ปุ่น ขณะที่กำลังอยู่ในยุคฟื้นตัวจากช่วงเวลาในอดีตกว่า ๔ ศตวรรษที่มีการต่อสู้อย่างเข้มข้นในประเทศ ในคริสต์ศตวรรษที่สิบสอง ธรรมเนียมประเพณีที่จักรพรรดิปกครองประเทศด้วยพระราชอำนาจถูกทอดถอนลง และแม้จะยังทรงมีตำแหน่งเป็นพระประมุขของประเทศ พระราชอำนาจก็ถูกลดทอนจนแทบหมดสิ้นไป นับแต่ครั้งนั้นที่ญี่ปุ่นได้ประสบกับไฟสงครามที่ลุกลามไปทั่ว จนจวนเจียนจะเป็นสงครามกลางเมืองอยู่รอมร่อ



สงครามถูกก่อกำขึ้นระหว่างขุนนางในหัวเมืองต่าง ๆ ขุนทหาร นักพรต ผู้เป็นจอมยุทธ และแม้แต่ขุนโจรทั้งปวง การต่อสู้รบพุ่งซึ่งกันและกันนั้น ล้วนเป็นไปเพื่อมุ่งแสวงการยึดครองที่ดิน และการมีอำนาจเหนือกันเป็นสำคัญ

ซามูไรท่านนี้ได้ปรารถนาถึงความเป็นมาของการเขียนหนังสือแห่งยุทธวิธีของซามูไรนี้ว่า

“การเขียนหนังสือเล่มนี้ มิได้เกิดด้วยหลักธรรมของพุทธองค์ หรือคำสั่งสอนของท่านปราชญ์ขงจื้อ รวมทั้งมิได้อาศัยคัมภีร์พิชัยสงครามโบราณ หรือกระทั่งยุทธศาสตร์การทหารจากตำรับตำราเล่มใด ๆ ข้าฯ

เพียงแต่หยิบผู้กันขึ้นมากระหวัดเป็นอรรธา-
ธิบายถึงวิญญานอันแท้จริงของสำนักอิชิ
(ICHI) เสมือนที่ปรากฏเป็นภาพสะท้อน
ในมรรควิธีของสวรงค์และพระแม่เจ้าอมิ-
ตาภา (กวนอิม) กาลนี้เป็นยามค่ำของวัน
ที่สิบ เดือนสิบ ปีชวด (๓-๕ นาฬิกา)”

มรรควิธีแห่งยุทธวิธี

ทั้งในจีนและญี่ปุ่น ผู้คนซึ่งต่างฝึกฝน
มรรควิธีจักได้ชื่อว่า “ผู้ชำนาญแห่งยุทธวิธี”
ขุนศึกทั้งปวงจักต้องเรียนรู้ในมรรควิธีนี้ เมื่อ
ไม่ชำนาญมา ผู้คนไม่น้อยในโลกล้วนอ้างตน
เป็นจอมยุทธกัน แต่โดยแท้จริงแล้ว พวกเขา
เป็นเพียงจอมดาบ ผู้คนที่เป็นศิษย์แห่งศาลเจ้า
กาซึมา กันโตรี ในจังหวัดแห่งหนึ่ง ก็ได้อ้าง
ตำราคำสอนที่ว่ามาจากเทพยดา และได้จัด
ตั้งโรงเรียนขึ้นหลายต่อหลายแห่งเพื่อสอน
บัญชาจากสวรงค์นี้ นั่นเป็นความหมายของ
จอมยุทธอย่างที่คุณคนทั้งหลายเข้าใจกันเมื่อไม่
ชำนาญนี้

ในอดีตกาล ยุทธวิธีได้รับการบรรจุไว้
ในศาสตร์ที่เรียกว่า “สิบคุณลักษณะ และเจ็ด
ศิลปะ” ซึ่งจะยังประโยชน์ต่อผู้ฝึกเป็นอันมาก
ยุทธวิธีนั้นแม้จะเป็นศิลปะ แต่ก็เป็นการปฏิบัติ
ที่ก่อประโยชน์ซึ่งมีจำกัดเพียงแต่ผู้ที่เป็นจอม
ดาบก็หาไม่ คุณค่าอย่างแท้จริงของการพัน
ดาบนั้น มีอาจจะมองเห็นได้ เพียงแค่รู้จัก
กรรมวิธีแห่งการพันดาบเท่านั้น



เปรียบเทียบวิถีของช่างไม้กับยุทธวิธี

เมื่อจักเปรียบเทียบวิถีของช่างไม้ ก็ต้องเปรียบ
ไปถึงการสร้างหมู่บ้านของพวกขุนนาง บ้าน
ของเหล่าชามูไร บ้านของผู้เป็นคหบดี ๔
ประเภท บ้านที่เก่าปรักหักพัง บ้านที่กำลัง
รุ่งเรืองงอกงาม ให้รู้จักลักษณะของบ้าน
ธรรมเนียมในเรื่องของบ้าน และชื่อของบ้าน

ช่างไม้จักต้องออกแบบของบ้านรวม
ในผังรวมฉันทิ มรรควิธีของยุทธวิธีก็จัก
เทียบเท่ากับการวางแผนเพื่อการรณรงค์ฉันทิ
นั้น หากท่านผู้ประสงค์จะเรียนรู้งานฝีมือ
ของการรบ ขอหมั่นตรึกตรองจากคัมภีร์นี้
ผู้สอนเปรียบได้ดั่งเข็มแหลม ผู้เป็นศิษย์เสมือน
ดั่งเส้นด้าย ขอท่านจงได้ฝึกฝนบากบั่นมิได้
ขาด

เฉกเดียวกับหัวหน้าช่างไม้ ขุนพลจักต้อง
เข้าใจให้ถ่องแท้ถึงกฎอันเป็นธรรมชาติบาง
ประการ กฎของประเทศ กฎของบ้าน สิ่งนี้คือ
วิถีของหัวหน้าช่างไม้



หัวหน้าช่างไม้จักต้องเข้าใจหลักการทางสถาปัตยกรรมทั้งของหอคอยและเจดีย์ทั้งแผนที่ตั้งของปราสาทราชมณฑลเคียร มิหนำยังจักต้องว่าจ้างผู้คนที่จะเป็นลูกมือมาช่วยสร้างให้สำเร็จ วิธีของหัวหน้าช่างไม้จึงเป็นสิ่งเดียวกันกับวิธีของขุนพลที่มีกำลังในสังกัดอยู่พร้อมมูล

ในการก่อสร้างหมู่บ้าน จักต้องรู้จักเลือกชนิดของไม้ เช่น ไม้สักที่ตรง ไม้บิดเบี้ยว โค้งงอด้วยแฉ่งตาไม้ ทั้งยังมีรูปร่างสวยงาม จักใช้เป็นเสาค้ำบ้านที่ควรต้องอยู่ในจุดที่มิคนมองเห็นได้เป็นอันมาก ส่วนไม้สักที่ท่อนตรง แต่มีตำหนิบ้างสักเพียงเล็กน้อย ก็อาจใช้เป็นเสาค้ำด้านใน ถ้าเป็นไม้สักที่มีเนื้อสวยละเอียด แม้จะมีความแฉ่งลดลงไปบ้าง ก็จะต้องเลือกนำไปใช้ทำธรณีประตู สลักประตูบานประตู และประตูบานเลื่อน หรือสิ่งอื่นอีกบางประการ ส่วนไม้สักที่แข็งแรง แม้จะมีปุ่มปมและโค้งงอไปบ้าง ก็ยังมีทางที่จะใช้ในงานก่อสร้างได้มากมาย สำหรับไม้สักที่ไม่สู้จะแข็งแรง ทั้งยังมีปุ่มปมตลอดท่อน ก็จักได้นำไปใช้เป็นไม้โครงสำหรับการก่อสร้าง

และในสุดท้ายก็ยังสามรถจะนำไปใช้เป็นเชื้อเพลิงได้

หัวหน้าช่างไม้จะจัดสรรปันส่วนของงานให้แก่ลูกมือตามความถนัด คนบุพื้น ช่างทำประตูบานเลื่อน ธรณีประตู สลักประตู ฝาเพดาน และอื่น ๆ ส่วนผู้ที่ค้ำความสามารถก็ให้เป็นผู้ทำรอกรองพื้นกระดาน และผู้ที่ค้ำไปกว้านนั้นอีก ก็ให้รับทำหน้าที่ทำลิ้มไม้ และงานจีป่าตะกั่ว ๆ ไป หากหัวหน้าช่างไม้จะรู้จักการจัดกระบวนของลูกน้องได้ดีเพียงไร ผลงานที่สำเร็จก็ย่อมจะดีได้เช่นกัน

หัวหน้าช่างไม้จักจะต้องเรียนรู้ทั้งขีดความสามารถของลูกน้อง และจักต้องรู้จักจำกัดด้วยเช่นกัน จ่ายแจกงานโดยทั่วถึง มิต้องซัดถามในสิ่งที่ไม่ไ้เหตุผล หัวหน้าจักต้องรู้ถึงขวัญและจิตใจของผู้ใต้บังคับบัญชา ตลอดจนรู้จักที่จะให้กำลังใจตามความจำเป็น นี่เป็นสิ่งเดียวกันกับหลักการของยุทธวิธีโดยแท้

มรรควิธีแห่งยุทธวิธี

แจกเดียวกับนักรบทั้งปวง ช่างไม้จักต้องฝึนเครื่องมือของตนให้แหลมคมเป็นนิจ เขาจะเป็นผู้นำเครื่องมือที่ใส่ไว้ในกล่องอย่างพร้อมสรรพ สามารถนำไปใช้การในสิ่งที่หัวหน้างานออกคำสั่งไว้ เขาจะถากทำเสาหรือต่งด้วยขวาน ตบแต่งด้วยมีวของพื้นและแผ่น หึงไม้ด้วยกบไสไม้ จักต้องตบแต่งชิ้นงานให้ดูสวยงาม ทั้งขัดถูจนได้ส่วนสัดที่เหมาะสมจะดำเนินการจนเป็นผลงานสำเร็จเยี่ยมที่สุด

ตามแต่ความชำนาญการที่ตนเองมีอยู่ นี่ก็คืองานฝีมือของช่างไม้ เมื่อช่างไม้นั้นสร้างสมความชำนาญการ ตลอดจนได้เรียนรู้ถึงมาตรฐานอันจำเป็นพอเพียงแล้ว เขาก็จักกลายเป็นหัวหน้าช่างไม้ได้

และการที่จะบรรลุผลเช่นนั้น ช่างไม้จักต้องมีเครื่องมือที่เพียบพร้อมที่จะตัดแต่งได้ดั่งใจประสงค์ ไม่ว่าจะเป็นการทำศาลเจ้าเล็ก ๆ เพื่อการเซ่นบูชา ชั้นสำหรับเขียนหนังสือ โต๊ะ โคมไฟกระดาษ เขียงทำอาหาร และฝ่าหม้อ นี่คือความสามารถนานาประการที่จักต้องหาได้ในตัวช่างไม้ สิ่งที่ว่ามาทั้งหมดนี้ก็คล้ายคลึงกับคุณสมบัติทั้งปวงของเหล่านักรบ ท่านจักต้องคิดให้ลึกซึ้งในเรื่องเช่นนี้

ผลสำเร็จของช่างไม้จะบังเกิดขึ้นเมื่อผลงานที่ทำ ไม่เฉไฉไปจากที่ตั้งใจ ข้อต่อทุก

อันเชื่อมได้โดยสนิท งานไม้ทุกชิ้นเป็นไปอย่างประณีตราบเรียบตามระนาบ ไม่แอ่เผยอ และไม่เป็นตะปุ่มตะป่ำ นี่คือสิ่งสำคัญอันควรได้จดจำ

หากท่านประสงค์จะเรียนรู้มรรควิถีย่างนี้ ขอจงได้ตรึกตรองให้ลึกซึ้งถึงบรรดาสิ่งทั้งปวงอันได้กล่าวไว้ในคัมภีร์นี้ และขอจงได้ทำการศึกษาค้นคว้าเรียนรู้ และปฏิบัติภารกิจจนกว่าจะเห็นแจ้งจริงด้วยตนเอง."

...ที่สมนำมาเล่าทั้งหมดนี้ ขอให้ท่านผู้อ่านที่เป็นเพื่อนข้าราชการ (อันจะร่วมทุกข์ ร่วมสุข และร่วมเกษียณอายุ ด้วยกันทั้งหมดทั้งสิ้น) ใ้โปรดครองกุให้รู้แจ้งเห็นจริงด้วยตนเองเถิด ●

ด้วยอภิธานนาการ

จาก

ก

ห้างหุ้นส่วนจำกัด ศรีเจริญภัณฑ์

๖/๑๐๔ วิชาวดิริงสิต บางเขน กทม. โทร. ๕๑๑-๒๐๒๔

(อยู่ระหว่างตึกโตชิบากับบริษัท ตรีเพชร อีซูซุ)

๑๒๔ ถนนพหลโยธิน อ.เมือง จ.ลพบุรี โทร. ๕๑๑-๐๕๗, ๕๑๑-๕๓๗

· สถานีจำหน่ายน้ำมันดีเซล ได้รับโล่เกียรติคุณจากผู้ว่าฯ กทม.

พลตรีจำลอง ศรีเมือง

· บริการรถทัวร์ปรับอากาศ ราคาเป็นกันเอง

นิยมไทย ตรีภทาไทย ไร่ ปตท.

**ยุคทองของครูสอนเก่ง ยุครุ่งเรืองตำราหาความก้าวหน้า
ยุคฟ้าส่งครูรุ่งกำหนดค่า สปช.**

ชีวิตราชการเปรียบเทียบระหว่างครูเหลิมกับครูแดง แห่งโรงเรียนบ้านหนองหมาบ้ำ สังกัด
สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาแห่งชาติ

วันที่	ครูเหลิม	ครูแดง
๑ ตุลาคม ๒๕๒๓	เลื่อนดำรงตำแหน่งอาจารย์ ๑ ระดับ ๓ ขั้น ๒.๖๖๕ บาท (มีวุฒิ พ.ม.)	เลื่อนดำรงตำแหน่งอาจารย์ ๑ ระดับ ๓ ขั้น ๒.๖๖๕ บาท (มีวุฒิ พ.ม.)
๑ มิถุนายน ๒๕๒๔	กปอ.เสนอแนะ และ กปอ. เห็นชอบให้ ดำรงตำแหน่งครูใหญ่โรงเรียนบ้านหนอง หมาบ้ำ	ลาศึกษาต่อระดับปริญญาตรี
๑ ตุลาคม ๒๕๒๔	เงินเดือน ๒.๕๐๕ บาท (เลื่อน ๑ ขั้น)	เงินเดือน ๒.๕๐๕ บาท (เลื่อน ๑ ขั้น)
๑ ตุลาคม ๒๕๒๔	เงินเดือน ๓.๓๒๕ บาท (เลื่อน ๒ ขั้น) ชนะการประกวดผู้บริหารโรงเรียนดีเด่น ระดับกลุ่ม	เงินเดือน ๒.๕๐๕ บาท เท่าเดิม (ไม่ เลื่อนขึ้นเงินเดือนเพราะลาศึกษาต่อ)
๑ เมษายน ๒๕๒๖	รับเงินเดือน ๓.๓๒๕ บาท เท่าเดิม	กลับจากลาศึกษาต่อ วุฒิ ค.บ.เงินเดือน เท่าเดิม
๑ มิถุนายน ๒๕๒๖	ตำแหน่งครูใหญ่ เงินเดือนเหมือนเดิม	เลื่อนดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์ ๔ ชั้น ๓.๖๔๕ บาท (ได้รับคัดเลือกโดยการ สอบและอบรม)
๑ ตุลาคม ๒๕๒๖	เงินเดือน ๓.๕๓๕ บาท (เลื่อน ๑ ขั้น) ชนะการประกวดผู้บริหาร ร.ร.ดีเด่น ระดับอำเภอ	เงินเดือน ๓.๖๔๕ บาท เท่าเดิม (ไม่ เลื่อนขึ้นเงินเดือนเพราะกลับเข้าทำงาน ไม่ครบกำหนด)
๑ ตุลาคม ๒๕๒๗	เงินเดือน ๓.๕๕๕ บาท (เลื่อน ๒ ขั้น) ชนะการประกวดผู้บริหารโรงเรียนฯ ระดับจังหวัด	เงินเดือน ๓.๕๕๕ บาท (เลื่อน ๑ ขั้น) ไม่มีผลงาน เพราะมุ่งแต่อ่านหนังสือ เตรียมสอบ อจญ./ทน.ปอ.
๑ ตุลาคม ๒๕๒๘	เงินเดือน ๔.๔๒๕ บาท (เลื่อน ๒ ขั้น) ชนะการประกวดผู้บริหารโรงเรียนฯ ระดับชาติ	เงินเดือน ๔.๑๖๕ บาท (เลื่อน ๑ ขั้น) เพราะไม่มีผลงาน มุ่งแต่อ่านหนังสือ เตรียมสอบ

วันที่	ครูเฉลิม	ครูแดง
๔ มกราคม ๒๕๒๔ รับสมัครคัดเลือก อจจญ.	ไม่มีสิทธิสมัครคัดเลือกเพราะขาดคุณสมบัติ (วุฒิ พ.ม. ทั้งที่มีประสบการณ์ศึกษา)	สมัครและได้รับคัดเลือกเพราะใช้วิธีสอบ (แข่งขัน) และอบรม ซึ่งได้เตรียมตัวมาแล้วถึง ๒ ปี
๑ พฤษภาคม ๒๕๒๔	เปลี่ยนสายงานไปดำรงตำแหน่งอาจารย์ ๑ ระดับ ๔ ชั้น ๔.๔๒๕ บาท	เลื่อนดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่ ระดับ ๔ ชั้น ๔.๕๔๕ บาท

ชีวิตราชการของครูเฉลิมถ้าไม่นำไปเปรียบเทียบกับครูแดงแล้ว จะเห็นว่าเป็นผู้ประสบผลสำเร็จสูงสุด ขณะการประกวดผู้บริหารโรงเรียนดีเด่นทุกระดับจนถึงระดับชาติ ได้เลื่อนขั้นเงินเดือน ๒ ชั้นเป็นประจำเกือบทุกปี นับว่าเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีค่ายิ่งทางการบริหาร แต่ก็น่าเสียดายเขาไม่มีสิทธิแม้จะสมัครเข้ารับการคัดเลือกเพื่อเลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้นในสายงานเดียวกัน จนในที่สุดต้องขอเปลี่ยนเป็นสายงานผู้สอนที่ไม่ต้องแข่งขันกับสายงานใด ๆ ในการเลื่อนตำแหน่ง เขาเห็นว่าได้อุทิศตัวทำงานผู้บริหารโรงเรียนมาหลายปีมีผลงานเป็นที่ปรากฏ แต่ถึงคราวจะเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นกลับไม่มีสิทธิ หรือหากแม้จะมีสิทธิในภายหลังก็ต้องมาสอบแข่งขันกับบุคคลในสายงานอื่นที่ห้องคำรามาสอบเพื่ออย่างเคียว วัดกันเพียงข้อเขียน ๒-๓ ชั่วโมงเท่านั้น ใครดวงดีก็เก่งข้อสอบถูกก็ได้ไปมันไม่ยุติธรรม

ส่วนชีวิตราชการของครูแดงไม่ต้องทำอะไรมากก็ประสบผลสำเร็จอย่างสูงยิ่งเพียงอ่านหนังสือและฝึกทำข้อสอบมาก ๆ เป็นประจำก็ได้เลื่อนตำแหน่งอาจารย์ใหญ่

โดยไม่ต้องเคยดำรงตำแหน่งครูใหญ่มาก่อน ให้เมื่อย ทำงานได้เลื่อนขั้นเงินเดือนปีละ ๑ ชั้นก็เพียงพอ และยังมีเชื่อมั่นต่อไปอีกว่าภายในปี ๒๕๓๑ จะต้องสอบเลื่อนตำแหน่งเป็น ผช.ผอ.ปจ. ระดับ ๖ ชั้น ๖.๑๓๕ บาท ได้อย่างแน่นอน โดยไม่เห็นจำเป็นจะต้องเข้าดำรงตำแหน่ง หน.ปอ. ก่อน ให้เสียเวลาอ่านหนังสือเตรียมสอบแต่อย่างใด

ข้อเตือนใจ ครูรุ่งเอ๋ยจงอย่าได้หลวมตัว ให้มีการคัดเลือกตำแหน่ง เลขาธิการ กปช. โดยการสอบ (แข่งขัน) และอบรมเขี้ยวนา ฮี ฮี เคี้ยวจะหาว่าครูแดงไม่เตือน

ข้าพเจ้าเห็นว่าการสรรหาบุคคลเพื่อแต่งตั้งหรือเลื่อนให้ดำรงตำแหน่งใด กฎหมายได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่าให้ใช้วิธีการอย่างใดอย่างหนึ่งใน ๓ วิธีนี้ คือ

๑. การสอบแข่งขัน หมายความว่า จะต้องวัดกันด้วยการสอบ ยึดคะแนนผู้ที่ผ่านเกณฑ์ และยึดลำดับที่คะแนนในการเลื่อนและแต่งตั้ง

๒. การสอบคัดเลือก หมายความว่า จะต้องวัดกันด้วยการสอบ ยึดคะแนนผู้ที่ผ่านเกณฑ์ ยึดความเหมาะสมในการเลื่อนและ

แต่งตั้ง ไม่ได้ยึดลำดับที่คะแนนแต่อย่างใด จึงเหมาะที่จะเปิดรับสมัครอย่างกว้างขวาง

๓. การคัดเลือก หมายความว่า จะต้องดำเนินการด้วยวิธีประมินหรือวิธีการอื่นใดที่ไม่ใช่การสอบ ไม่ยึดคะแนนแต่ยึดความเหมาะสม ประวัติ ผลงาน ประสบการณ์ ความประพฤติ ในการเลื่อนและแต่งตั้ง จึงเหมาะที่จะสรรหามุคคัลโดยการเปิดรับสมัครอย่างกว้างขวางจะได้คัดเลือกบุคคลที่มีความเด่นจริง ๆ (ไม่ใช่เด่นทางการสอบ)

การสรรหามุคคัลเพื่อเลื่อนและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งใด ก.ค.เป็นผู้พิจารณา กำหนดว่าควรใช้วิธีการใดจึงจะเหมาะสม และเกิดผลดีที่สุด เช่น ตำแหน่ง ผอ.ปจ./ก.ค. ได้กำหนดให้ใช้วิธีการคัดเลือก แต่ สปช. กลับหลงทางไม่เข้าใจปรัชญาของการคัดเลือก จึงได้ดำเนินการสอบและอบรม ยึดคะแนนเพียงด้านเดียวยิ่งกว่าการสอบแข่งขัน เพราะการสอบแข่งขันทุกคนยังมีโอกาสได้สอบครบทุกภาควิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร จึงจะนำคะแนนที่สอบได้ทั้งหมดมารวมกัน แล้วเรียงลำดับคะแนนของผู้ที่ผ่านเกณฑ์ เพื่อประกาศขึ้นบัญชีทั้งหมด แต่ของ สปช. กลับให้สอบแข่งขันเพียง ๒ ภาควิชาแรก ซึ่งมีคะแนนประมาณ ๖๐% ของทั้งหมดเท่านั้น แล้วจัดลำดับที่ตามโควตาที่ต้องการเพื่อไปอบรมในภาควิชาที่ ๓

เคยปรากฏว่ามีหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอท่านหนึ่ง มีผลงานในตำแหน่งหน้าที่เป็นที่ปรากฏสูงมากจนได้รับการยกย่อง

ให้เป็นคนไทยตัวอย่าง ผลงานที่เกิดจากการปฏิบัติในตำแหน่งหน้าที่ได้รับการเผยแพร่อย่างมากมาย ท่านผู้นี้ได้เคยสมัครเข้ารับการคัดเลือกเพื่อเลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้นในตำแหน่ง ผอ.ปจ.หลายครั้ง แต่ก็ไม่เคยได้รับการคัดเลือกเลยเพราะ สปช. มัวแต่หลงทางไปใช้วิธีสอบแข่งขันเพียง ๒ ภาควิชาแรกเท่านั้น หาก สปช. ใช้วิธีการคัดเลือกตามที่ ก.ค. กำหนดแล้ว ก็เชื่อว่าท่านผู้นี้จะต้องได้รับการคัดเลือกอย่างแน่นอน หรือหาก สปช. ใช้วิธีการสอบคัดเลือกหรือสอบแข่งขันจริง ๆ ก็เชื่อได้ว่าท่านผู้นี้จะต้องทำคะแนนผ่านเกณฑ์ที่กำหนดได้แน่นอนเช่นเดียวกัน

เป็นเรื่องธรรมดาทั่ว ๆ ไปอยู่แล้วสำหรับการจัดลำดับที่คะแนนจากการสอบข้อเขียนเพียงอย่างเดียว ผู้ที่ทำงานมากย่อมจะทำคะแนน ผู้ที่ใช้เวลาท่องตำราสอบเพียงอย่างเดียวไม่ได้ และในท่านองเดียวกันหากมีการวัดทางด้านผลงาน ผู้ที่ท่องตำราสอบก็ย่อมจะมีผลงาน ผู้ที่มุ่งทำงานไม่ได้เช่นเดียวกัน

การดำเนินการสอบคัดเลือกเพื่อเลื่อนและแต่งตั้งตำแหน่งหัวหน้าการประถมศึกษากิ่งอำเภอ (เจ้าหน้าที่บริหารการประถมศึกษา ๕) ของ สปช. ในขณะนี้ก็เข้าทำนองเดียวกัน ทำให้บุคคลในสายงานเสียขวัญหมดกำลังใจที่จะพัฒนางาน สปช. เปิดรับสมัครอย่างกว้างขวางแต่กลับไปใช้วิธีการสอบแข่งขัน ข้าพเจ้าเห็นว่าเป็นการไม่ถูกต้อง ผิดหลักการและปรัชญาของการสอบคัดเลือก การที่ สปช. ใช้ข้อสอบเพียง ๒ ภาควิชาแรก ใช้เวลาเพียง ๒-๓ ชั่วโมง ตัดสินคนเกือบ

๔,๐๐๐ คนให้เหลือเพียง ๘๐ คนนั้น ข้าพเจ้าไม่เชื่อว่าข้อทดสอบที่กรรมการออกมาวัดนั้นจะเป็นเครื่องข่งวิเศษที่จะวัดคน ได้อย่างเที่ยงตรง เพราะกรรมการส่วนมากจะรู้ตัวกระชั้นหันถึงจะมีความรู้ก็ตามตำรา แต่ก็ไม่เคยมีประสบการณ์ในตำแหน่งหน้าที่ที่จะมาออกข้อสอบเลย มักจะออกข้อสอบตามใจตัวเอง ไม่ได้วิเคราะห์หลักสูตร ซึ่งผิดกับผู้เข้าสอบจำนวนมากล้วนแต่มีคุณภาพในเชิงความรู้ที่จะนำมาสอบทั้งนั้นเพราะได้เตรียมสอบกันมาแล้วเป็นปี และยังมีผู้เข้าสอบอีกจำนวนมากที่มีความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ในตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารการประถมศึกษา ๕ อยู่แล้วมาหลายปี จนไม่รู้ว่าจะเลือกตอบข้อสอบเพื่อเอาใจกรรมการ หรือจะตอบตามหลักวิชาการ หรือจะตอบตามหลักปฏิบัติ กันแน่

หาก สปช.ต้องการพิสูจน์ความจริงจะทดลองตั้งกรรมการออกข้อสอบเป็น ๕ ชุดคุ้งบ้างก็ได้ โดยกำหนดเวลาสอบเป็น ๕ วันเพื่อให้ผู้เข้าสอบทุกคนได้ทำข้อสอบจนครบทั้ง ๕ ชุด แล้วนำผลการสอบไปวิเคราะห์ ไปตรวจสอบดูรายชื่อ ๔๐ คนแรกของแต่ละบัญชีว่า จะมีชื่อผู้สอบติดครบทั้ง ๕ บัญชี ถึง ๕ คนหรือไม่ จะเป็นข้อพิสูจน์ได้อย่างดีว่าการดำเนินการขณะนี้มีความเหมาะสม มีความเที่ยงตรงเพียงใด ควรแก้ไขในระหว่างผู้ออกฯและผู้เข้าสอบ หรือว่าควรแก้ไขที่วิธีการ

การดำเนินการสอบครั้งแรกสุดของ สปช. นับว่ามีคุณภาพสูง แต่การดำเนินการครั้งหลังสุดที่ผ่านมาทำให้เกิดความไม่มั่นใจ เพราะมีสิ่งบกพร่องอยู่มาก แม้แต่เรื่องง่าย ๆ

เช่น การจัดห้องสอบก็นับว่าแย่ที่สุด แล้วเรื่องยาก ๆ อย่างเช่นการออกข้อสอบจะทำได้ดีขนาดไหน ข้อสอบมีคุณภาพหรือไม่ การควบคุมทำได้รัดกุมเพียงใด

ถึงเวลาแล้วที่ ก.ค.จะต้องย้าให้แต่ละกรมดำเนินการอย่างถูกต้องตามหลักการระเบียบ กฎหมาย ควรจะได้กำหนดหลักเกณฑ์ให้แน่ชัดว่า การสอบแข่งขัน การสอบคัดเลือก และการคัดเลือกนั้น แต่ละกรณีมีวิธีดำเนินการอย่างไร และควรกำหนดให้ชัดเจนอีกว่า ตำแหน่งใดควรจะสรรหาด้วยวิธีการใดจึงจะเหมาะสมและเกิดผลดีที่สุด สปช.จะได้ไม่หลงทางอีกต่อไป ซึ่งขณะนี้กำลังหลงตัวเองว่าได้ดำเนินการสรรหาด้วยวิธีการที่ดีที่สุดแล้ว โดยใช้หลักการประสมประสานคือการสอบแข่งขัน การสอบคัดเลือก และการคัดเลือก แต่หาว่าไม่ว่าเป็นวิธีการที่มุ่งเน้นเฉพาะการสอบแข่งขันเพียงด้านเดียว ข้ายังกำหนดให้แคบเข้าไปอีกที่ให้สอบข้อเขียนเพียงสองภาควิชาภาคแรกเท่านั้น

การวัดคุณภาพวัดคุณค่าของนักบริหาร โดยการใช้ข้อสอบเพียงอย่างเดียวนั้น เชื่อได้หรือไม่ว่า จะวัดความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ ผลงาน ความรับผิดชอบ ความเสียสละ ความซื่อสัตย์สุจริต ความมีวิญญานครู คุณธรรม ความประพฤติ ภาวะหนี้สินของบุคคล ได้อย่างเที่ยงตรง ข้าพเจ้าเห็นว่าไม่ต่างกันเลยกับการจับสลาก การแข่งขันเฉพาะคะแนนจากการสอบข้อเขียนที่มีเวลาจำกัดนั้น ใครเก่งข้อสอบถูกหรือตอบ ได้ถูก ใจกรรมการก็ได้คะแนนมาก

จึงไม่น่าจะเป็นวิธีการที่ดีที่สุดและยุติธรรม สำหรับนำไปใช้ย้ายหรือเลื่อนตำแหน่งผู้บริหาร เป็นแต่เพียงวิธีการที่ใช้ขจัดข้อโต้แย้ง ใ้เท่านั้น น่าแปลกใจที่เราจริง ๆ จนอยากจะทำการศึกษาวิจัย ว่าวิเคราะห์กันอย่างไรจึงได้ยอมรับกันง่ายคาย จนไม่มีข้อโต้แย้ง ใด ๆ

การสอบแข่งขันจึงน่าจะสรุปได้ว่าเป็นวิธีการที่ไม่เหมาะสม สำหรับการสรรหาบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งผู้บริหาร หาก สปช. จำเป็นที่จะใช้วิธีการสอบแข่งขันแล้ว ก็ควรจะให้ผู้เข้าสอบทุกคนมีสิทธิสอบจนครบทั้ง ๓ ภาควิชา แล้วจึงน่าจะแนะนำผู้ผ่านเกณฑ์ มาเรียงลำดับที่ ซึ่งน่าจะเป็นวิธีการที่แย่น้อยกว่าวิธีที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ส่วนการอบรมนั้น เป็นเรื่องของการพัฒนาบุคลากรในอีกระดับหนึ่ง หรือจะให้สอบ ๒ ภาควิชาก่อนก็ได้ แล้วให้ผู้ที่มีคะแนนผ่านเกณฑ์ไปอบรมภาค วิชาที่ ๓ พร้อมกันทั้งหมด แล้วจึงเรียงลำดับคะแนน ก็พอจะนับได้ว่าเป็นวิธีการที่เหมาะสม อยู่บ้าง

หรือ สปช. จะศึกษาวิธีการสรรหาของ สป. ศธ. คุุบบ้างก็พอจะถือเป็นแม่บทได้ หรือจะให้ ก็ต้องลองศึกษารายละเอียดวิธีการสรรหาของ กรมการปกครองว่าเขาสรรหากันอย่างไร จึงได้ แต่นายอำเภอ และผู้ว่าราชการจังหวัดที่มีคุณภาพ สูงเกือบทั้งนั้น

บทความนี้เพียงต้องการมีโอกาส ได้แสดง ความคิดเห็น ต้องการที่จะรับฟังคำวิจารณ์ จากคนอื่น ต้องการที่จะสร้างสรรค์ ไม่ต้องการ ที่จะทำลายแต่อย่างใด จึงขอความกรุณาจาก ผู้บังคับบัญชาอย่าได้ถือเป็นการผิด และขอ

ความกรุณาจากผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหลาย ไม่ว่าจะ เป็นผู้แทนข้าราชการครูใน อ.ก.ค. สปช. หรือ ผู้แทนข้าราชการครูใน กปช. ได้ศึกษาหลักการ บริหารงานบุคคลให้เข้าใจอย่างละเอียดลึกซึ้ง เพราะว่ามีอยู่หลายเรื่อง ที่ท่านดำเนินการ โดยไม่มีอำนาจจนทำให้เกิดปัญหาสับสนในการ บริหารงานบุคคลในระดับจังหวัด และมีอยู่ หลายอย่างหลายกรณีที่ขาดความยุติธรรม เช่น-

กรณีเจ้าหน้าที่บริหารการประถมศึกษา ศึกษา ๕ (ผู้ช่วยหัวหน้าการประถมศึกษา อำเภอ) จะย้ายไปดำรงตำแหน่งเดียวกันใน ตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารการประถมศึกษา ๕ (หัวหน้าการประถมศึกษากิ่งอำเภอ) ก็ต้อง ให้สอบแข่งขันกับผู้ที่เลื่อนตำแหน่งจากระดับ ๔ ของทุกสายงาน แต่พอจะเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้น ในสายงานเดียวกัน คือตำแหน่งเจ้าหน้าที่ บริหารการประถมศึกษา ๖ (หัวหน้าการ ประถมศึกษาอำเภอ) กลับถูกปิดกั้นไม่ให้มี สิทธิสมัครสอบ ไม่มีโอกาสที่จะเลื่อนไปสู่ ตำแหน่งที่ตัวเองเป็นผู้ช่วยอยู่เลย

หรือ กรณีผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ต้องไป สอบแข่งขันเพื่อย้ายไปดำรงตำแหน่งครูใหญ่ ทั้งที่คุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งกำหนดไว้สูง กว่าครูใหญ่ แต่ก็ยังดีที่มีโอกาสสมัครสอบ แข่งขันเพื่อเลื่อนขึ้นดำรงตำแหน่งอาจารย์ ใหญ่ได้

หรือ กรณีครูใหญ่ที่มีประสบการณ์ มานานแต่ไม่มีวุฒิปริญญาตรีไม่มีโอกาส เลื่อนเป็น อจญ. เลย

หรืออีกกรณีหนึ่งคือ การจะเลื่อนตำแหน่งข้าราชการครู ได้เปิดโอกาสให้ข้าราชการพลเรือนในสังกัดมีสิทธิสมัครสอบฯ แต่พอถึงคราวจะเลื่อนตำแหน่งข้าราชการพลเรือนกลับปิดกั้นข้าราชการครูไม่ให้มีสิทธิสมัครสอบฯ

โธ่! ยังมีอีกหลายอย่างหลายกรณี แต่ขอพูดถึงก่อนเพราะเสียเวลาอ่านหนังสือสอบตำแหน่ง

หน.ปก. เขาจะสอบแข่งขันเพียง ๒ ภาควิชาแรกกันแล้ว

ขอให้มีการพิจารณาทบทวนและปรับปรุงแก้ไขด้วย ●

ด้วยความปรารถนาดี
จากชาวประถมศึกษาแห่งชาติผู้หนึ่ง
(ครูสมชาย วุฒิ ป.กศ. ป.ม. ค.บ.)

ด้วยอภิธานนาการ

จาก

ห้างหุ้นส่วนจำกัด เทียนโป

(ประเทศไทย)

บริษัท เทียนโป จิวเวลรี่

จำกัด

“ผู้ส่งออกชั้นนำทางด้านอัญมณีและเครื่องประดับ”

เลขที่ ๒๔๘/๒๗-๒๘ ถนนสีลม บางรัก

กรุงเทพ ๑๐๕๐๐

โทร. ๒๓๔๓๕๐๘ ๒๓๔๑๗๓๔ ๒๓๖๗๔๒๒

๒๓๔๒๔๕๒ ๒๓๓๔๙๔๘ ๒๓๕๙๗๖๑

ผู้เชี่ยวชาญตำรับเมอร์ฟี

สังกะสี

ผู้เชี่ยวชาญ...เธอ...เป็นเองก็ได้ ง่ายจัง

ใคร ๆ ก็เป็นผู้เชี่ยวชาญได้ ท่าน ก็ท่าน ที่กำลังนั่งอ่านอยู่นี้แหละ ก็เป็นได้ มาเป็นพวกผู้เชี่ยวชาญตำรับเมอร์ฟีกันดีกว่า

ก่อนอื่น ท่านจะเชื่อมั๊ยก็ไม่รู้ว่าท่านนะ จะกลายเป็นผู้เชี่ยวชาญในหน่วยงานของท่านเองไม่ได้หรอก คนเขาไม่ยอมรับแน่เลย เพราะเขาเห็นท่านบ่อย ๆ หรือบางท่านอาจจะเคยไปทำเป็นเท็นมันเทศไว้ให้ขายหน้าชาวประชา เพราะฉะนั้นไปเป็นผู้เชี่ยวชาญที่หน่วยงานอื่นเหอะ เปลี่ยนกันกับเพื่อนก็ได้ เพราะหน่วยงานอื่นเขาอาจจะรู้จักท่านแต่เบื้องหน้า ส่วนเบื้องหลังและเบื้องข้างซ้าย ขวา เขายังไม่รู้ และคนเก่งจากต่างสำนัก มักจะคิดว่าคนเก่งที่เกิดในสำนักเสมอ นอกจากนี้ตามตำรับเมอร์ฟีเขาจำกัดความผู้เชี่ยวชาญไว้ว่า คือใครก็ได้ที่มาจากเมืองอื่น ยิ่งไกลยิ่งดี แฮะ... แฮะ...

เมื่อมาจากเมืองไกลแล้ว ท่านก็ต้องเป็นคนที่ไม่รู้อะไรเลยเป็นอย่างดี อ๊ะ! ข้อนี้อ่าน

ไม่ยาก ที่ว่าต้องไม่รู้อะไรเลย คือ ผู้เชี่ยวชาญเนี่ย เขาจะต้องเก่งเฉพาะทาง นั่นคือ เขาจะต้องรู้มากขึ้น มากขึ้น ในเรื่องที่แควลง แควลง จนในที่สุด เขาก็จะรู้มากที่สุดโดยที่ไม่มีเรื่องอะไรเลย ไม่รู้จะรู้เรื่องมั๊ย ถ้าไม่รู้ก็แสดงว่าท่านเริ่มจะเป็นผู้เชี่ยวชาญแล้วละ แต่อย่าเพิ่งดีใจไป ยังไม่จบหลักสูตร มาฝึกวิทยายุทธกันต่อไปก่อน

พอท่านย้ายสำนัก และชักจะไม่ค่อยรู้เรื่องอะไรได้ที่แล้ว ก็ให้ทำดังนี้เลย คือ ไปทำงานอย่าให้เป็นเวลา และอย่านั่งอยู่ที่โต๊ะ



นานนัก คือ ถ้าท่านง่วนอยู่กับงานให้คนเบา
เห็นซักวันละ ๑๕ นาทีแล้วละก็ ท่านก็เป็น
ผู้เชี่ยวชาญแล้วละ จากนั้นก็จำไว้ด้วยละว่า
อย่าค้นไปตั้งคำถามที่ท่านยังไม่มีคำตอบ
ขึ้นมาเสีย ให้ตั้งคำถามชนิดที่มีท่านคน-
เดียวเท่านั้นแหละที่ตอบได้ แล้วก็พยายาม
ทำอะไรให้มันยาก ๆ ยุ่ง ๆ เข้าไว้ เพราะ
มันง่ายจะตายที่จะทำอะไรให้มันยุ่งยาก
ลำบาก ทำเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่ายนี่ ลำบาก
จริงมัย

ซักจะมีคนนับถือท่านแล้วไซ้มัยละ ที่นี้
ละก้อ อย่าให้เสียฟอร์มเขียนนา ทำเก่งเข้าไว้
ถ้าเขาให้ท่านเปลี่ยนแปลง แก้ไข ปรับปรุง
อะไรก็ตาม หาหนังสือซักเล่ม ลอกทฤษฎีมา
เลย อันไหนก็ได้ (ผู้บริหารบางคนเขาชอบ
บริหารตามทฤษฎี โดยที่ไม่รู้ด้วยซ้ำไปว่า
ใครคิดทฤษฎีนั้น) แต่อย่าให้เป็นทฤษฎีเดิมที่

เขาใช้อยู่ละ แล้วก็เสนอเข้าไปเลย ก็ความ
ก้าวหน้า หรือการพัฒนาอะนะมันไม่ได้เกิด
ขึ้นจากการนำเอาทฤษฎีที่ถูก ไปแทนทฤษฎี
ที่ผิดหรอก แต่มันเกิดจากการนำเอาทฤษฎี
ที่ผิดเข้าไปแทนทฤษฎีที่ผิดอย่างร้ายแรง
คะหาก

เท่านี้ท่านก็เกือบจะได้เป็นผู้เชี่ยวชาญ
เต็มขั้นแล้ว ที่นี้ถ้าเมื่อท่านเกิดสงสัย หรือ
ไม่แน่ใจเรื่องอะไรก็ตาม ก็ให้จัดการคาด-
การณ์ไว้เลยว่า เรื่อง(ที่ท่านกำลังสงสัยอยู่)
นั้น มีแนวโน้มที่จะเป็นอยู่อย่างนั้นต่อไป...
อีกนานเป็ย แล้วก็สุดท้าย เมื่อท่านขี้เกียจ
จะคิดอะไรต่อไปแล้ว ก็ให้สรุปเรื่องจบ
ไปเลย

แค่นี้ท่านก็ได้เป็นผู้เชี่ยวชาญเต็มขั้น
ตำรับเมอร์ฟี ง่ายมัยเล่าท่าน ●

อภินันทนาการ

จาก

บริษัท รีฟริโกอีควิปเมนท์ จำกัด

๗๖ ถนนรามบุตรี แขวงโรงแรมเวียงใต้ บางลำภู กรุงเทพมหานคร

โทร. ๒๘๒-๖๑๓๑, ๒๘๒-๖๑๓๒, ๒๘๑-๘๑๔๓, ๒๘๒-๐๑๗๖, ๒๘๒-๕๖๐๗

**จำหน่ายอะไหล่-อุปกรณ์เครื่องปรับอากาศ
และเครื่องทำความเย็นทุกชนิด**

ด่วนที่สุด

บันทึกถึงยมบาล....

ขอ durations หน่อยเหอะ

รัตติกาล กัลยา



เรื่อง ขอส่งข้าราชการมา durations

เรียน ท่านยมบาล

สิ่งที่แนบมาด้วย รายละเอียดข้อมูลที่ต้องการศึกษา

ด้วยโลกมนุษย์กำลังทำการศึกษาเพื่อปรับปรุงระบบบริหารราชการ เพื่อให้สามารถสนองตอบความต้องการของมนุษย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

จากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเห็นว่า ในนรกน่าจะมีระบบราชการและการบริหารงานบุคคลที่ดีกว่าบนโลกในหลาย ๆ ประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการสืบหาตัวผู้กระทำผิด และการดำเนินการทางวินัย

ทางโลกจึงใคร่จะส่งข้าราชการลงไป durations การบริหารในนรก ดังรายละเอียดข้อมูลที่ต้องการตามเอกสารแนบท้าย

อนึ่ง สำหรับกำหนดเวลาที่จะ durations นั้น จะมีหนังสือแจ้งมาภายหลัง เนื่องจากการคัดเลือกผู้ที่จะส่งมา durations นั้นทำได้ลำบาก เพราะมีผู้ที่มีคุณสมบัติครบที่จะลงนรกเป็นจำนวนมาก

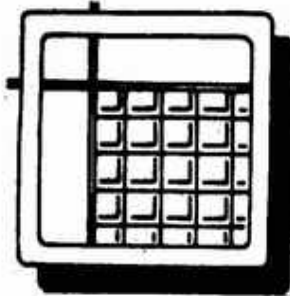
จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการโลก (ก.ล.)

เอกสารแนบท้าย

รายละเอียดข้อมูลที่ต้องการศึกษา

- ๑) นครแบ่งส่วนราชการอย่างไร แบ่งตามประเทศบนโลกใช่หรือไม่ หากแบ่งตามประเทศ กรณีผู้ตายไม่ได้ตายในประเทศเกิด นครประเทศใดจะรับผิดชอบ
- ๒) นครมีองค์กรกลางบริหารงานบุคคลกึ่งองค์กรกลาง หากมีหลายองค์กรกลาง แต่ละองค์กรกลางรับผิดชอบผู้ตายประเภทใด แบ่งตามศาสนาหรือไม่ และมีปัญหาในเรื่องความเหลื่อมล้ำในการรับโทษทัณฑ์หรือไม่
- ๓) ชุมต่าง ๆ ในนครนั้นกำหนดไว้ในกฎหมายระดับใด มีการเปลี่ยนแปลงได้หรือไม่ ถ้ามีทำในรูปคณะกรรมการปฏิรูปหรืออย่างไร กับได้มีการปรับปรุงการกำหนดชุมนคร และโทษทัณฑ์ในแต่ละชุมครั้งสุดท้ายเมื่อใด
- ๔) ในการพิจารณาโทษทัณฑ์เจ้าหน้าที่วิเคราะห์ใช้หลักเกณฑ์อย่างไร ดูจากพฤติกรรมเท่านั้น หรือพิจารณาเจตนาและเหตุผลความจำเป็นด้วย ถ้าคำนึงถึงเจตนาด้วยมีวิธีการหรือหลักเกณฑ์อย่างไร มีคู่มือในการปฏิบัติหรือไม่ ถ้ามีเผยแพร่ได้หรือไม่
- ๕) ในการประเมินผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในนครนั้นพิจารณาจากจำนวนผู้ที่ลงนครใช่หรือไม่ ถ้าใช่เจ้าหน้าที่ในนครมีอำนาจที่จะทำให้มนุษย์ในโลกทำชั่วมากขึ้นหรือไม่ อย่างไร
- ๖) การที่มีวิญญาณ ผี เปรต อสุรกายท่องเที่ยวอยู่บนโลกนั้น เขาเหล่านี้ได้ผ่านการพิจารณาโทษแล้วหรือยัง หากผ่านแล้ว ปัญหานี้เกิดจากการควบคุมในนครบกพร่องหรือมีการคอร์รัปชันในนครหรือเหตุอื่น หากยังไม่ผ่านปัญหาอาจเกิดจากการเกียจงานกันในนครได้หรือไม่ มีวิธีการแก้ปัญหาอย่างไร
- ๗) กรณีมีผู้ตายฟื้นขึ้นมาและเล่าว่าได้ไปนครมานั้น เท่าที่ผ่านมาพอสรุปได้ว่าเกิดจาก ๒ สาเหตุ คือ เอาตัวผิดไป กับ เอาตัวไปก่อนกำหนด กรณีนี้เป็นความบกพร่องของหน่วยงานใด และมีวิธีแก้อย่างไร
- ๘) ขั้นตอนการดำเนินงานตั้งแต่กำหนดวันตาย (ถ้านครเป็นผู้กำหนด) จนถึงการรับโทษเป็นอย่างไร และกรณีมีผู้ระลึกชาติได้เป็นความบกพร่องของขั้นตอนใด
- ๙) ตำแหน่งมีจตุราชมีชื่อทางการบริหารว่าอย่างไร มาจากการเลือกตั้งหรือแต่งตั้ง ถ้าแต่งตั้งใครเป็นผู้แต่งตั้ง และมีวาระการดำรงตำแหน่งอย่างไร กับมีคุณสมบัติที่จำเป็น (นอกเหนือไปจากกรรมดีเท่ากับกรรมชั่ว และมีความสามารถในการดื่มน้ำอมฤตแล้ว) อย่างไร
หมายเหตุ ส่วนผสมของน้ำอมฤตมีอย่างไร
- ๑๐) ข้อมูลตัวเลขของผู้ตกรนครชุมต่าง ๆ แยกตามเพศ



กฎหมายและระเบียบใหม่ พร้อมคำอธิบาย

ที่ นร ๐๖๑๐/ว.๘

สำนักงาน ก.พ.

ถนนพิษณุโลก กท. ๑๐๓๐๐

๑๐ กันยายน ๒๕๒๕

เรื่อง การกำหนดตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ เพื่อประโยชน์ในการย้าย การโอน และการบรรจุ
เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ ซึ่งได้ออกจากราชการไปแล้วกลับเข้ารับราชการ

เรียน (กระทรวง ทบวง กรม และจังหวัด)

อ้างถึง หนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๐๗๑๐/ว.๑๐ ลงวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๒๕
สิ่งที่ส่งมาด้วย คำถาม - คำตอบ เกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติตามหนังสือเวียนฉบับนี้

ตามหนังสือที่อ้างถึง แจ่มติ ก.พ. เกี่ยวกับการกำหนดตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ และหลักเกณฑ์
และวิธีการคัดเลือกเพื่อเลื่อนข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔
มาเพื่อถือเป็นหลักปฏิบัติ ความแจ้งแล้ว นั้น

บัดนี้ ก.พ. ได้พิจารณาเห็นสมควรเพิ่มเติมหลักเกณฑ์และวิธีการกำหนดตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔
ตามหนังสือที่อ้างถึง เพื่อประโยชน์ในการย้าย การโอน และการบรรจุผู้ที่เคยดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่
พิมพ์ดีด ๔ ซึ่งได้ออกจากราชการไปแล้วกลับเข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญและแต่งตั้ง
ให้ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ ในส่วนราชการต่าง ๆ ก.พ. จึงมีมติให้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการ
ดังกล่าวเพิ่มเติมดังนี้

๑. การกำหนดตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๑ ตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๒ หรือตำแหน่งเจ้าหน้าที่
พิมพ์ดีด ๓ ในส่วนราชการใดเป็นตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ ให้กำหนดได้เมื่อส่วนราชการนั้นมีตำแหน่ง
เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๑ ตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๒ หรือตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๓ ว่าง และมีกรณีที่จะ
ย้ายหรือรับโอนผู้ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ มาแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ ใน
ตำแหน่งดังกล่าว หรือมีกรณีที่จะบรรจุผู้ที่เคยดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ ซึ่งได้ออกจากราชการ

ไปแล้วกลับเข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ โดยให้กำหนดตำแหน่งเป็นการเฉพาะตัว และถ้าหากผู้ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ พ้นจากตำแหน่งไปไม่ว่าจะด้วยเหตุใด ๆ ก็ตาม ให้กำหนดตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ นั้นเป็นตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๓ ตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๒ หรือตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๑ แล้วแต่กรณี ตามความจำเป็น

ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๔๔ เปลี่ยนระดับตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๑ ตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๒ หรือตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๓ เป็นตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ หรือเปลี่ยนระดับตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ เป็นตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๓ ตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๒ หรือตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๑ ทั้งนี้ ตามหลักการในวรรคหนึ่ง

๒. การย้ายหรือการรับโอนข้าราชการพลเรือนสามัญซึ่งดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ มาแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๔๔ สั่งย้ายหรือรับโอนมาแต่งตั้งได้โดยไม่ต้องดำเนินการประเมินบุคคลและความเป็นผู้ชำนาญงานพิมพ์ดีดของผู้นั้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกเพื่อเลื่อนข้าราชการพลเรือนสามัญขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ ตามหนังสือที่อ้างถึง

๓. การบรรจุบุคคลซึ่งเคยรับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญในตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ และได้ออกจากราชการไปแล้วกลับเข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว ให้ส่วนราชการที่จะบรรจุดำเนินการตามมาตรา ๕๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๔ ประกอบกับหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๐๗๑๑/ว.๔ ลงวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๒๓ และให้ดำเนินการประเมินบุคคลและความเป็นผู้ชำนาญงานพิมพ์ดีดของผู้นั้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกเพื่อเลื่อนข้าราชการพลเรือนสามัญขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ ตามหนังสือที่อ้างถึง เมื่อผู้ขอบรรจุกลับเข้ารับราชการผ่านการประเมินตามหลักเกณฑ์และวิธีการดังกล่าวแล้ว ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๔๔ สั่งบรรจุแต่งตั้งบุคคลดังกล่าวให้ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ ได้

๔. การรับโอนข้าราชการผู้ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ ที่ไม่ใช่ข้าราชการพลเรือนตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๔ มาบรรจุเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ ให้ส่วนราชการที่จะรับโอนดำเนินการตามมาตรา ๕๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๔ ประกอบกับหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๐๗๐๔/ว.๕ ลงวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๒๕ และให้ดำเนินการประเมินบุคคลและความเป็นผู้ชำนาญงานพิมพ์ดีดของผู้นั้นทำนองเดียวกับกรณีตามข้อ ๓ เมื่อผู้ที่จะโอนผ่านการประเมินตามหลักเกณฑ์และวิธีการดังกล่าวแล้ว ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๔๔ ส่วนของราชการที่จะรับโอนสั่งรับโอนบุคคลดังกล่าวมาบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ ได้

๕. การบรรจุบุคคลซึ่งเคยรับราชการในตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ ที่ไม่ใช่ข้าราชการพลเรือนสามัญตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๔ และได้ออกจากราชการไปแล้ว

กลับเข้ามาเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ ให้ส่วนราชการที่จะบรรจุดำเนินการตามมาตรา ๕๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๔ ประกอบกับหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๐๗๐๔/ว.๕ ลงวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๒๕ และให้ดำเนินการประเมินบุคคลและความเป็นผู้ชำนาญงานพิมพ์ดีดของผู้ยื่นทำนองเดียวกันกับกรณีตามข้อ ๓ และข้อ ๔ เมื่อผู้ขอบรรจุกลับเข้ารับราชการผ่านการประเมินตามหลักเกณฑ์และวิธีการดังกล่าวแล้ว ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๔๔ สั่งบรรจุและแต่งตั้งบุคคลดังกล่าวให้ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ ได้

๖. ในการดำเนินการประเมินบุคคลและความเป็นผู้ชำนาญงานพิมพ์ดีดตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๓ ข้อ ๔ และข้อ ๕ นั้น ถ้าผู้ที่ได้รับแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการประเมินไม่มีความคุ้นเคยกับการปฏิบัติงานของผู้รับการประเมิน หรือไม่เคยเป็นผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้างานของผู้รับการประเมิน ให้ส่วนราชการที่จะรับโอนหรือบรรจุผู้รับการประเมินกลับเข้ารับราชการมีหนังสือสอบถามไปยังส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้รายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประวัติการรับราชการของผู้รับการประเมินให้มากที่สุดมาประกอบการพิจารณาในการประเมิน

๗. ในกรณีที่ผู้รับการประเมินตามข้อ ๓ ข้อ ๔ หรือข้อ ๕ ไม่ผ่านการประเมิน แต่ส่วนราชการนั้นมีความประสงค์จะรับโอนหรือบรรจุผู้ยื่นกลับเข้ารับราชการ แล้วแต่กรณี ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๔๔ สั่งรับโอนหรือบรรจุบุคคลดังกล่าวกลับเข้ารับราชการและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๓ ไปพลางก่อน เมื่อผู้นั้นได้ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๓ มาเป็นระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งผู้บังคับบัญชาพิจารณาเห็นว่าน่าจะมีความสามารถในการพิมพ์ดีดในอัตราความเร็วที่กำหนดไว้ในมาตรฐานกำหนดตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ ได้แล้วก็ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๔๔ ดำเนินการประเมินบุคคลและความเป็นผู้ชำนาญงานพิมพ์ดีดของบุคคลดังกล่าวตามหลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกเพื่อเลื่อนข้าราชการพลเรือนสามัญขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ ตามหนังสือที่อ้างถึง และถ้าผู้รับการประเมินผ่านการประเมิน ก็ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๔๔ เปลี่ยนระดับตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๓ เป็นตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ และสั่งเลื่อนผู้ผ่านการประเมินขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ ได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและถือปฏิบัติต่อไป ทั้งนี้ ได้แจ้งให้กรมและจังหวัดต่าง ๆ ทราบด้วยแล้ว

ขอแสดงความนับถือ
(ลงชื่อ) **สำราญ ดาวราชุศม์**
(นายสำราญ ดาวราชุศม์)
รองเลขาธิการ ก.พ. รักษาการในตำแหน่ง
เลขาธิการ ก.พ.

**คำถาม-คำตอบ เกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๐๖๑๐/
ว.๔ ลงวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๒๙**

๑. คำถาม หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการย้าย การโอน และการบรรจุกลับเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ ตามหนังสือเวียนฉบับนี้ใช้บังคับแก่ข้าราชการทุกประเภทใช่หรือไม่

คำตอบ หลักเกณฑ์และวิธีการตามหนังสือเวียนดังกล่าวใช้บังคับกับข้าราชการพลเรือนสามัญ และข้าราชการตามกฎหมายอื่นที่โอนหรือบรรจุกลับเข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ

๒. คำถาม ถ้าผู้บังคับบัญชาประสงค์จะย้ายเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ จากกองหนึ่งไปแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ ในอีกกองหนึ่ง จะทำได้หรือไม่ อย่างไร

คำตอบ ผู้บังคับบัญชาจะส่งย้ายเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ จากกองหนึ่งไปแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ ในอีกกองหนึ่งได้ต่อเมื่อกองที่จะให้ย้ายไปนั้นมีตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๑-๓ ว่าง และผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๔๔ จะต้องส่งเปลี่ยนตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๑-๓ ที่ว่างนั้นเป็นตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ เสียก่อน แล้วจึงส่งย้ายเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ จากกองหนึ่งไปแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว โดยไม่ต้องประเมินความเหมาะสมและทดสอบความสามารถในการพิมพ์ดีดอีก

สำหรับตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ ในกองเดิมที่ว่างลงนั้นให้เปลี่ยนเป็นตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๓ หรือเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๒ หรือเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๑ แล้วแต่กรณี ตามความจำเป็น

อนึ่ง การเปลี่ยนตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๑-๓ ให้เป็นระดับสูงขึ้นเพื่อการย้าย กับการเปลี่ยนตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ ในกองเดิมที่ว่างให้เป็นระดับต่ำลงนั้น อาจดำเนินการพร้อมกันโดยออกเป็นคำสั่งฉบับเดียวกันได้

๓. คำถาม การรับโอนข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ จากส่วนราชการหนึ่งมาแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ ในอีกส่วนราชการหนึ่ง ตามมาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๔ จะกระทำได้อย่างไร

คำตอบ กระทำได้ ถ้าส่วนราชการที่ประสงค์จะรับโอนมีตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๑-๓ ว่าง โดยผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๔๔ จะต้องเปลี่ยนตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๑-๓ ที่ว่างนั้นเป็นตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ ก่อน แล้วจึงรับโอนผู้ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ จากส่วนราชการอื่นมาแต่งตั้ง ทั้งนี้ โดยไม่ต้องประเมินความเหมาะสมและทดสอบความสามารถในการพิมพ์ดีดอีก

๔. คำถาม ข้าราชการพลเรือนสามัญซึ่งเคยดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ และได้ออกจากราชการไปแล้ว ถ้าสมัครเข้ารับราชการและทางราชการต้องการจะรับผู้เช่นนั้นเข้ารับราชการในตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ จะกระทำได้อย่างไร

คำตอบ ส่วนราชการที่ต้องการจะบรรจุผู้ซึ่งเคยเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญในตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ กลับเข้ารับราชการในตำแหน่งดังกล่าว จะต้องดำเนินการดังนี้

๑. ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อประเมินผู้ซึ่งประสงค์จะบรรจุกลับเข้ารับราชการตามหลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกเพื่อเลื่อนข้าราชการพลเรือนสามัญขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ ตามที่ระบุไว้ในข้อ ๓ ของหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๐๗๑๐/ว. ๑๐ ลงวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๒๕

๒. ถ้าคณะกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งไม่มีความคุ้นเคยกับการปฏิบัติงานของผู้ขอบรรจุกลับเข้ารับราชการ หรือไม่เคยเป็นผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้างานของผู้ขอบรรจุกลับเข้ารับราชการมาก่อน ก็จะต้องมีหนังสือสอบถามไปยังส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้รายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประวัติการรับราชการของผู้ขอบรรจุกลับเข้ารับราชการให้มากที่สุด แล้วจึงดำเนินการประเมินบุคคลตามหลักเกณฑ์และวิธีการตามข้อ ๑

๓. เมื่อผู้ขอบรรจุกลับผ่านการประเมินแล้ว ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๔๔ ของส่วนราชการที่ต้องการจะบรรจุจะต้องเปลี่ยนตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๑-๓ ที่ว่างอยู่เป็นตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ เพื่อบรรจุและแต่งตั้งบุคคลดังกล่าวกลับเข้ารับราชการในตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ ต่อไป

๕. คำถาม หากผู้ขอบรรจุกลับเข้ารับราชการตามข้อ ๔ ไม่ผ่านการประเมิน แต่ส่วนราชการมีความประสงค์จะบรรจุผู้เช่นนั้นกลับเข้ารับราชการ จะมีวิธีการทำได้อย่างไร

คำตอบ ส่วนราชการอาจบรรจุผู้ที่ไม่ผ่านการประเมินตามข้อ ๔ เข้ารับราชการและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๓ ไปก่อนได้ และในโอกาสต่อไปหากส่วนราชการประสงค์จะเลื่อนผู้นั้นขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ ก็ให้ดำเนินการประเมินบุคคลดังกล่าวตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๐๗๑๐/ว. ๑๐ ลงวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๒๕ อีกครั้งหนึ่ง

๖. คำถาม การรับโอนเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ ซึ่งเป็นข้าราชการตามกฎหมายอื่นมาบรรจุและแต่งตั้งเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญในตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ จะกระทำได้อย่างไร

คำตอบ การรับโอนเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ ซึ่งเป็นข้าราชการตามกฎหมายอื่น เช่น ข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย เป็นต้น มาบรรจุเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ จะต้องดำเนินการตามมาตรา ๕๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๕ ประกอบกับหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๐๗๐๔/ว. ๕

ลงวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๒๕ โดยจะต้องได้รับอนุมัติจาก ก.พ. ก่อน แล้วจึงจะดำเนินการประเมินบุคคลตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๐๗๑๐/ว.๑๐ ลงวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๒๕ หลังจากนั้น จึงดำเนินการตามหลักเกณฑ์ในหนังสือเวียนฉบับนี้ต่อไป

๗. คำถาม ผู้ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ ที่มีไขข้าราชการพลเรือนสามัญและได้ออกจากราชการไปแล้ว ถ้าสมัครเข้ารับราชการและทางราชการต้องการจะรับผู้นั้นเข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ จะกระทำได้หรือไม่ อย่างไร

คำตอบ ส่วนราชการที่ต้องการจะบรรจุผู้เคยดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ ตามกฎหมายอื่นซึ่งได้ออกจากราชการไปแล้ว กลับเข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ จะต้องดำเนินการตามมาตรา ๕๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ ประกอบกับหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๐๗๐๔/ว.๕ ลงวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๒๕ โดยจะต้องได้รับอนุมัติจาก ก.พ. ก่อน แล้วจึงจะดำเนินการประเมินบุคคลตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๐๗๑๐/ว.๑๐ ลงวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๒๕ หลังจากนั้นจึงดำเนินการตามหลักเกณฑ์ในหนังสือเวียนฉบับนี้ต่อไป

๘. คำถาม ในกรณีที่มีผู้สอบแข่งขันได้ขึ้นบัญชีรอการบรรจุในตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๑ อยู่ ส่วนราชการจะบรรจุข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ และได้ออกจากราชการไปแล้วกลับเข้ารับราชการในตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ หรือเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๓ แล้วแต่กรณี ได้หรือไม่ เพียงใด

คำตอบ การบรรจุผู้เคยเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญกลับเข้ารับราชการดังกล่าวจะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการบรรจุผู้ออกจากราชการไปแล้วกลับเข้ารับราชการตามที่ระบุไว้ในหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๐๗๑๑/ว.๘ ลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๒๓ ทุกประการ ดังนั้น การจะบรรจุข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ กลับเข้ารับราชการในกรณีนี้จึงต้องดำเนินการตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ข้างต้น และจะต้องดำเนินการประเมินบุคคลตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร ๐๗๑๐/ว.๑๐ ลงวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๒๕ ด้วย

๙. คำถาม การกำหนดตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๑-๓ เป็นตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ เพื่อประโยชน์ในการย้าย การโอน หรือการบรรจุกลับเข้ารับราชการนั้น ส่วนราชการที่จะดำเนินการต้องขออนุมัติ ก.พ. ก่อนหรือไม่

คำตอบ ส่วนราชการสามารถเปลี่ยนตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๑-๓ เป็นตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ เพื่อประโยชน์ในการย้าย การโอน หรือการบรรจุกลับเข้ารับราชการได้โดยไม่ต้องขออนุมัติ ก.พ. ทำนองเดียวกับการเปลี่ยนตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๓ เป็นตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ เพื่อประโยชน์ในการเลื่อนข้าราชการพลเรือนสามัญขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔

๑๐. คำถาม เมื่อมีการย้าย การโอน หรือการบรรจุกลับรับราชการพลเรือนสามัญในตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ แล้ว หากตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ ดังกล่าวว่างลงในภายหลัง จะมีวิธีดำเนินการอย่างไร

คำตอบ ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ พ้นจากตำแหน่งไปไม่ว่าจะด้วยเหตุใด ๆ ก็ตาม ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๔๔ มีคำสั่งเปลี่ยนตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ เป็นตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๓ ตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๒ หรือตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๑ แล้วแต่กรณี ตามความจำเป็น

๑๑. คำถาม ผู้เคยดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ ซึ่งได้รับบรรจุกลับเข้ารับราชการในตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๓ เนื่องจากไม่ผ่านการประเมินบุคคลเพื่อบรรจุกลับเข้ารับราชการ ในตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ จะต้องดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๓ เป็นระยะเวลา นานเท่าไร จึงจะมีคุณสมบัติที่จะได้รับการพิจารณาคัดเลือกเพื่อเลื่อนขึ้นแต่งตั้งให้ดำรง ตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔

คำตอบ ผู้เคยดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ ซึ่งได้รับบรรจุกลับเข้ารับราชการในตำแหน่ง เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๓ เนื่องจากไม่ผ่านการประเมินบุคคลดังกล่าวจะมีคุณสมบัติได้รับการ พิจารณาคัดเลือกเพื่อเลื่อนขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ ได้จะต้องเป็น ผู้ที่ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๓ มาโดยตลอดนับตั้งแต่วันที่ได้รับบรรจุกลับเข้ารับ ราชการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ ส่วนระยะเวลาการดำรงตำแหน่งนั้น อยู่ในดุลพินิจ ของผู้บังคับบัญชาที่จะพิจารณาเห็นสมควร

๑๒. คำถาม ผู้เคยดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ ซึ่งได้รับบรรจุกลับเข้ารับราชการในตำแหน่ง เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๓ เนื่องจากไม่ผ่านการประเมินบุคคลเพื่อบรรจุกลับเข้ารับราชการใน ตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ และได้รับแต่งตั้งให้ไปดำรงตำแหน่งในสายงานอื่น แล้วต่อมา ได้ย้ายกลับมาดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๓ อีกครั้งหนึ่ง จะมีคุณสมบัติที่จะได้รับการ พิจารณาคัดเลือกเพื่อเลื่อนขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ ตั้งแต่เมื่อใด

คำตอบ ข้าราชการในกรณีดังกล่าวจะมีคุณสมบัติที่จะได้รับการพิจารณาคัดเลือกเพื่อเลื่อนขึ้น แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ ต่อเมื่อได้ย้ายกลับมาดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่ พิมพ์ดีด ๓ เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๔ ปี ติดต่อกันจนถึงวันที่ได้รับการประเมิน ●

คำอธิบาย

หนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร. ๐๖๑๐/ว ๘ ล.ว ๑๐ ก.ย. ๒๕๒๙
เรื่อง การกำหนดตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ เพื่อประโยชน์ในการย้ายการโอน
และการบรรจุเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ ซึ่งได้ออกจากราชการไปแล้วกลับเข้ารับราชการ

การออกหนังสือฉบับนี้มีเหตุผลอย่างไร

เหตุผลในการออกหนังสือฉบับนี้ สืบเนื่องมาจากเกณฑ์การกำหนดตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ ตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ สร. ๐๗๑๐/ว ๑๐ ล.ว ๕ พ.ย. ๒๕๒๕ ได้กำหนดให้ส่วนราชการสามารถกำหนดตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๓ ให้เป็นตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ ได้เฉพาะกรณีจะเลื่อนผู้ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๓ ซึ่งได้ผ่านการคัดเลือกแล้วให้ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ เท่านั้น การกำหนดเพื่อจะบรรจุกลับ รับโอน หรือย้าย ข้าราชการไม่อาจกระทำได้ จากข้อกำหนดดังกล่าวในทางปฏิบัติเกิดความไม่คล่องตัวจึงได้ออกหนังสือฉบับนี้ เพื่อเพิ่มเติมให้ส่วนราชการมีความคล่องตัวขึ้น

สาระสำคัญของหนังสือฉบับนี้มีอย่างไร

หนังสือฉบับนี้มีสาระสำคัญสรุปได้ ๒ ประการคือ

๑. ประการแรก เกี่ยวกับการกำหนดตำแหน่ง ซึ่งได้เพิ่มเติมให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตาม ม.๔๔ แห่ง พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ กำหนดตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๑-๓ ที่ว่างอยู่ให้เป็นตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ เพื่อจะย้ายหรือรับโอนหรือบรรจุกลับข้าราชการพลเรือนสามัญ หรือข้าราชการพลเรือนที่มีใช่เป็นข้าราชการพลเรือนสามัญตาม พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือนสามัญ พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ ได้

๒. ประการที่สอง เกี่ยวกับการประเมินบุคคล และความเป็นผู้ชำนาญงานพิมพ์ดีด ซึ่งแยกเป็น ๒ กรณี คือ

กรณีแรก หากเป็นการย้ายหรือการรับโอนข้าราชการพลเรือนสามัญ ซึ่งดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ อยู่แล้ว มาแต่งตั้งในตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ กรณีดังกล่าวไม่ต้องประเมิน

กรณีที่สอง หากเป็นการบรรจุกลับผู้ซึ่งเคยเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ หรือการรับโอน หรือบรรจุกลับข้าราชการพลเรือนประเภทอื่นซึ่งมิใช่เป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ ตาม พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ หรือเคยดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ มาบรรจุแต่งตั้งในตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๔ จะต้องประเมินบุคคลและความเป็นผู้ชำนาญงานพิมพ์ดีดก่อน

ทั้งนี้ หากไม่สามารถผ่านการประเมินและส่วนราชการนั้นมีความประสงค์จะรับโอนหรือบรรจุกลับข้าราชการก็อาจจะสั่งบรรจุและแต่งตั้งในตำแหน่งเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๓ ไปพลางก่อนก็ได้ ●

ด้วยอภิธานนาการ

จาก

บริษัท เอฟ.อี. ซิลลิค (กรุงเทพฯ) จำกัด

แผนกเกษตร ผู้แทนจำหน่ายยาเคมีป้องกัน

กำจัดแมลง ศัตรูพืช โรคพืช วัชพืช

ยารักษาโรคสัตว์ และอาหารเสริม

● ถนนสีลม

กรุงเทพฯ

โทร. ๒๒๓๕๘๓๐

วินัยข้าราชการ

อุทธรณ์ก่อนทำผิด

เอกศักดิ์ ตรีภรณาสวัสดิ์

เดือนนี้ ขอนำชีวิตของผู้ที่ทำงานอยู่ใน
แวดวงของป่าเขาลำเนาไพร และทรัพยากร
จากป่ามาเล่าสู่กันฟังต่อจากเดือนที่แล้ว เพื่อ
เป็นอุทาหรณ์เตือนใจเพื่อนข้าราชการด้วยกัน

เฉื่อยลมไชย

นายเฉื่อย ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชา
ให้รับผิดชอบการปฏิบัติงานตามโครงการอาสา
พัฒนาปลูกป่าในฤดูฝน อันเป็นนโยบายที่สำคัญ
ของรัฐบาล แต่นายเฉื่อย ปฏิบัติงานไปโดยไม่มี
การบันทึกผลงาน ไม่รายงานผลงานตามระยะเวลา
ที่กำหนด นอกจากนี้ เวลาไปราชการนอกสถานที่
ทำงานก็ไม่ได้ขออนุญาตต่อผู้บังคับบัญชา อีกทั้ง
เมื่อกลับมาก็ไม่รายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบอีก
เช่นกัน และปล่อยให้งานค้างคั่งจนจังหวัดต้องเดือน
เกิน ๓ ครั้ง แต่ยังไม่เกิดความเสียหายแก่ราชการ
อย่างร้ายแรง การกระทำของนายเฉื่อย เป็นการ
ไม่ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความเอาใจใส่
ระมัดระวัง และไม่ปฏิบัติตามแบบธรรมเนียมของ
ทางราชการ ตามมาตรา ๖๘ และมาตรา ๗๔ แห่ง
พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.
๒๕๑๘ โทษที่ได้รับคือ ตัดเงินเดือน ๑๐% ๔ เดือน
(กษ. ตัด ๑๘/๒๒)

พบไม้หาย

นายสวน พร้อมด้วยเพื่อนข้าราชการออกไป
ดำเนินการปราบปรามผู้กระทำผิดเกี่ยวกับกฎหมาย
ป่าไม้ในเขตที่รับผิดชอบ ปรากฏว่า นายสวน ได้
พบไม้แปรรูปจำนวนหนึ่งวางกองไว้ที่บริเวณก่อสร้าง
โรงเรียนแห่งหนึ่ง ซึ่งมีนายช่าง เป็นผู้รับเหมา
และนายสวน จำได้ว่าเป็นไม้ของกลางที่เคยกอง
ไว้ที่หน่วยงานของตนและได้สูญหายไป ด้วยความ
ดีใจ นายสวน จึงได้ขนไม้แปรรูปเหล่านั้นกลับคืนไป
เก็บรักษาไว้ที่หน่วยงานตามเดิม โดยไม่ได้แจ้ง
ความดำเนินคดีอาญากับผู้รับเหมาแต่อย่างใด เพราะ
นึกไม่ถึงว่าจะต้องแจ้งความดำเนินคดีกับไม้ที่เป็น
ไม้ของกลางอยู่แล้วอีกครั้งหนึ่ง ส่วนไม้ที่ผิดกฎหมาย
อื่น ๆ ก็ได้ทำการตรวจยึดและมอบให้ป่าไม้อำเภอ
รับไปดำเนินคดีพร้อมตัวผู้ต้องหาต่อไป แต่กรณียังไม่
เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง อีกทั้งนายสวน
เพิ่งเข้ารับราชการเพียงปีเดียวเท่านั้น การกระทำ
ของนายสวน คงเป็นเพียงไม่ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ราชการ
ตามระเบียบของทางราชการด้วยความเอาใจใส่
ระมัดระวังรักษาผลประโยชน์ของทางราชการ
ตามมาตรา ๖๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบ
ข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ โทษที่ได้รับคือ
ภาคทัณฑ์ (กษ. ตัด ๒๕/๒๒)

เบิกไม่ตรง

นายสอง กับนายสาม ได้รับคำสั่งให้ไปร่วมปฏิบัติงานปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับกฎหมายป่าไม้ มีกำหนด ๑๕ วัน โดยมีนายสาม เป็นผู้ทำยืมเงินทรงรองจากทางราชการ ปรากฏว่าในการออกไปราชการครั้งนี้ นายสอง ได้ไปปฏิบัติราชการที่อื่น รวม ๔ วัน ครั้นเมื่อเสร็จสิ้นการปฏิบัติงาน นายสอง มิได้เขียนรายงานประจำวันตามระเบียบเป็นเหตุให้นายสามเขียนรายงานการเบิกเงินเบี่ยงเลี้ยวและค่าเช่าที่พักหักล้างเงินยืมไม่ตรงกับความเป็นจริง รวม ๔ วันแต่อย่างไรก็ตาม วันเวลาดังกล่าวนั้น นายสอง ก็ยังมีสิทธิเบิกเบี่ยงเลี้ยวและค่าเช่าที่พักโดยชอบด้วยกฎหมายและระเบียบอยู่ทุกประการ จึงยังไม่เกิดความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง การกระทำของนายสอง และนายสาม เป็นการไม่ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ราชการตามระเบียบของทางราชการด้วยความระมัดระวังรักษาผลประโยชน์ของทางราชการ ตามมาตรา ๖๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๔ โทษที่ได้รับคือ ตัดเงินเดือนนายสาม ๑๐% ๒ เดือน และภาคทัณฑ์นายสอง (กษ. ตัด ๒๕/๒๒)

ใบเบิกทาง

นายท่อน ได้ดำเนินการออกใบเบิกทางกำกับไม้ท่อนและเสาเข็มนอกประเภทหวงห้าม โดยมีได้ดำเนินการตรวจสอบการทำไม้ก่อน รวม ๔๖ ฉบับ เป็นไม้ท่อนนอกประเภทหวงห้าม จำนวน ๕,๗๐๐ กว่าท่อน และไม้เสาเข็มนอกประเภทหวงห้ามอีก ๔๐๐ กว่าท่อน นอกจากนั้น ในการออกใบเบิกทางกำกับไม้นอกประเภทหวงห้ามเหล่านี้ นายท่อน

ได้ดำเนินการไปโดยมิได้นำเสนอนายอำเภอท้องที่ป่าหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย ออกใบเบิกทางนำไม้เคลื่อนที่จากตอไม้ถึงด่านป่าไม้ด่านแรก การกระทำของนายท่อน เป็นการไม่ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ราชการตามระเบียบของทางราชการ ตามมาตรา ๖๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๔ โดยที่ไม่ในเรื่องนี้เป็นไม้นอกประเภทหวงห้าม และไม่มีหลักฐานที่จะพิจารณาได้ว่า นายท่อนมีเจตนาทุจริตในกรณีนี้ โทษที่ได้รับคือ ตัดเงินเดือน ๑๐% ๖ เดือน (กษ. ตัด ๒๒/๒๒)

ล่าลายเซ็น

นายจืด ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบในการดำเนินการเขียนใบเบิกทางและใบเสร็จรับเงินค่าธรรมเนียมต่าง ๆ เกี่ยวกับงานในหน้าที่ (ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอแทนผู้ที่ย้ายไป แต่ยังไม่มีคนใหม่มาแทน) แล้วนำเสนอนายอำเภอลงนาม แต่นายจืด กลับยินยอมให้ผู้ขอเป็นผู้เขียนรายการทั้งในใบเบิกทางและใบเสร็จรับเงิน และมอบใบเบิกทางและใบเสร็จรับเงินที่เขียนรายการแล้วให้กับผู้ขอถือตามไปให้นายอำเภอเซ็นยังท้องที่ต่าง ๆ ที่นายอำเภอไปราชการเป็นเหตุให้ใบเบิกทางฉบับที่ยังไม่ได้ใช้ถูกฉีกออกไปทั้งต้นขั้วและคู่ฉบับ จำนวน ๑ คู่ การกระทำของนายจืด เป็นการไม่ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ราชการตามระเบียบของทางราชการด้วยความเอาใจใส่ระมัดระวังรักษาผลประโยชน์ของทางราชการและขัดคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ตามมาตรา ๖๔, ๗๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๔ แต่โดยที่ไม่ปรากฏว่าใบเบิกทางดังกล่าวได้มีการนำไปใช้ประโยชน์ โทษที่ได้รับคือ ตัดเงินเดือน ๑๐% ๑ เดือน (กษ. ตัด ๕/๒๒)

ตาไม่ถึง

นายเป๋อ ได้ออกไปตรวจสอบรับรองตีตราไม้หวงห้ามประเภท ก. จำนวน ๘๐ กว่าท่อน ปริมาตรประมาณ ๘๐ กว่าลูกบาศก์เมตร คิดเป็นเงินค่าภาคหลวง จำนวน ๑,๗๐๐ กว่าบาท ในที่กองไม้ในป่าเป็นไม้เสี้ยนนอกประเภทหวงห้าม จนถูกดำเนินคดีอาญา ขอให้ใช้ดวงตราประทับไม้ของทางราชการโดยมิชอบ คดีถึงที่สุด ศาลพิพากษายกฟ้อง เพราะจำเลยไม่รู้ว่าเป็นไม้หวงห้าม จึงขาดเจตนากระทำผิด แต่อย่างไรก็ตาม การที่นายเป๋อ ออกไปตรวจสอบตีตรารับรองในป่านั้น เป็นการกระทำไปโดยไม่มีอำนาจ เพราะตามระเบียบกำหนดให้ตรวจสอบตีตรารับรองไม้ที่ทำออกโดยไม่ต้องรับอนุญาต เมื่อนำไม้ั้นมาถึงด่านป่าไม้ด่านแรกแล้ว ซึ่งเป็นหน้าที่ของนายด่านป่าไม้ด่านแรก และยังทำให้ผิดพลาดเสียหายด้วย การกระทำของนายเป๋อเป็นการไม่ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ราชการตามระเบียบของทางราชการด้วยความเอาใจใส่ระมัดระวังรักษาผลประโยชน์ของทางราชการ ตามมาตรา ๖๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ โทษที่ได้รับคือ ตัดเงินเดือน ๑๐% ๖ เดือน (กษ. ตัด ๔/๒๒)

ลาป่วย (จริง ๆ)

ผู้บังคับบัญชาได้ส่งตัวนายร่ม เข้ารับการอบรมทางวิชาการ ปรากฏว่า นายร่ม ขาดการอบรมเป็นช่วง ๆ ช่วงละ ๒-๘ วัน รวมทั้งหมด ๑๗ วัน แต่วันเวลาที่ขาดการอบรมนั้น นายร่ม กลับมาสะสางงานที่ค้างค้างอยู่ และติดต่อขอยืมเงิน

ตรองค่าเบี้ยเลี้ยงฝึกอบรม โดยนายร่มมิได้ขออนุญาตต่อผู้ควบคุมการฝึกอบรมหรือผู้บังคับบัญชาต้นสังกัดแต่อย่างใด และในระหว่างวันหยุดราชการว่างเว้นจากการฝึกอบรม นายร่ม มีอาการเจ็บแน่นหน้าอก จึงได้เดินทางกลับภูมิลำเนาโดยไม่ได้ขออนุญาตอีกเช่นกัน และเมื่อกลับถึงภูมิลำเนา ก็ได้เข้ารับการตรวจรักษาที่โรงพยาบาลจังหวัด แพทย์ระบุว่าป่วยเป็นโรคปอดบวม จึงออกใบรับรองแพทย์ให้พักฟื้นมีกำหนด ๒ อาทิตย์ นายร่ม จึงเขียนใบลาพร้อมกับแนบใบรับรองแพทย์ส่งถึงเพื่อนให้ช่วยนำส่งใบลาต่อผู้บังคับบัญชาด้วย (แต่เพื่อนหลงลืมมิได้นำส่ง) ครั้นครบกำหนดก็ยังไม่หาย แพทย์จึงออกใบรับรองแพทย์ให้พักฟื้นอีกรวม ๔๔ วัน เมื่อหายดีแล้วจึงเดินทางกลับมายังใบลาป่วย ๒ ฉบับ พร้อมใบรับรองแพทย์ ๒ ฉบับต่อผู้บังคับบัญชา แล้วจึงเดินทางไปเข้ารับการฝึกอบรมต่อตามปกติ การกระทำของนายร่ม เป็นการไม่ปฏิบัติตามระเบียบและแบบธรรมเนียมของทางราชการ ตามมาตรา ๗๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ แต่ไม่มีเจตนาละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการ เป็นเหตุให้เกิดเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรงแต่อย่างใด โทษที่ได้รับคือ ตัดเงินเดือน ๑๐% ๔ เดือน (กษ. ตัด ๑๘/๒๑)

ชี้แจงเขียนรายงาน

นายกลม ได้รับแต่งตั้งให้เป็นเจ้าหน้าที่สำรวจพิสูจน์สิทธิในที่ดินของราษฎรในเขตป่าสงวนแห่งชาติหรือที่สงวนหวงห้ามร่วมกับเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการอื่น ปรากฏว่านายกลม มิได้ออกไปปฏิบัติงานร่วมกับเจ้าหน้าที่อื่นอย่างสม่ำเสมอ และมีได้

เขียนรายงานประจำวันการปฏิบัติราชการส่งให้จังหวัดซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาได้ทราบถึงผลการปฏิบัติราชการของตน การกระทำของนายกลมเป็นการไม่ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ราชการตามระเบียบราชการด้วยความเอาใจใส่และทอดทิ้งหน้าที่ราชการตามมาตรา ๗๒ และ ๗๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๔๗ (มาตรา ๖๘ และ ๗๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘) โทษที่ได้รับคือ ตัดเงินเดือน ๑๕% ๖ เดือน (อัตราโทษตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๔๗) (กษ. ตัด ๑๖/๒๑)

ยิงปืน และ ปากเสีย

ขณะที่อยู่บนบ้านพักนั้น นายเม้า ได้รับแจ้งจากชาวบ้านว่า มีคนเอาไฟเผาไม้ซุงท่อน ซึ่งกองอยู่ในป่าและทางราชการได้อายัดไว้สอบสวน และอยู่ในความรับผิดชอบของนายเม้า อีกด้วย นายเม้า จึงได้รับเดินทางไปยังที่เกิดเหตุ แล้วได้ใช้วาจาไม่สุภาพตะโกนเรียกชาวบ้านซึ่งกำลังพัฒนาถนนในบริเวณนั้นให้ช่วยดับไฟ จึงเกิดการโต้เถียงกันขึ้น เป็นเหตุให้ชาวบ้านไม่พอใจโห่ร้อง พร้อมทั้งถือจอบ เสียม มีด เดินเข้าไปรุมล้อม นายเม้า จึงชักปืนพกออกมายิงขึ้นฟ้า ๒ นัด ชาวบ้านจึงล่าถอยไป หลังจากนั้น ชาวบ้านจึงได้มีหนังสือร้องเรียนต่อทางราชการ การกระทำของนายเม้า เป็นการประพฤติชั่ว ตามมาตรา ๗/๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๔๗ (มาตรา ๘๑ วรรคแรก แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘) โทษที่ได้รับคือ ตัดเงินเดือน ๑๐% ๓ เดือน (กษ. ตัด ๑๒/๒๑)

บริการล่วงหน้า

ราษฎรจำนวนหนึ่งได้ยื่นคำขอทำไม้พุงต่อทางราชการ(ขณะยื่นคำขอนั้น ที่ดินยังไม่ได้ ออก น.ส.๓) ทางราชการได้แต่งตั้งนายดีแสน กับพวก รวม ๓ คน ออกไปตรวจสอบสภาพที่ดินและไม้ เจ้าหน้าที่ทั้ง ๓ คน ได้ออกไปตรวจสอบเมื่อวันที่ ๑ เมษายน และทราบดีว่าผู้ขอยังไม่มีหลักฐาน น.ส.๓ แต่ก็ได้บันทึกการตรวจสอบว่าถูกต้องตามหลักเกณฑ์ พร้อมทั้งระบุเลขที่ น.ส.๓ ไว้ทุกรายแล้วนำเสนอต่อนายอำเภอ นายอำเภอเกิดความสงสัยจึงดำเนินการสอบสวนย้อนกลับไป จึงได้ทราบข้อเท็จจริงที่ถูกต้องว่า ที่ดินดังกล่าวในขณะยื่นคำขอและขณะตรวจสอบนั้นยังไม่มี น.ส. ๓ ที่ดินเหล่านั้นพึงจะได้ น.ส.๓ หลังจากที่ดินตรวจสอบเสร็จแล้วถึง ๗ วัน การกระทำของนายดีแสน กับพวกเป็นรายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชา ตามมาตรา ๗๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ แต่อย่างไรก็ตามยังไม่เกิดความเสียหายแก่ทางราชการอย่างร้ายแรง โทษที่ได้รับคือ ตัดเงินเดือนนายดีแสน ๑๐% ๓ เดือน และภาคทัณฑ์ผู้ร่วมงานอีก ๒ คน (กษ. ตัด ๒๔/๒๑)

ไม่ลงชื่อและไม่บันทึก

นายเขียว มาปฏิบัติราชการแต่มิได้ลงลายมือชื่อในสมุดลงเวลาทำงานหลายครั้ง บางครั้งออกไปปฏิบัติราชการในท้องที่ก็มีได้เขียนรายงานประจำวันไว้ เป็นเหตุไม่สามารถนำพยานหลักฐานมายืนยันว่าตนได้มาปฏิบัติราชการจริงหรือไม่ รวมเวลา

ที่ขาดราชการทั้งสิ้น ๓๐ วัน ไม่ติดต่อกัน โดยขาด เป็น ๓ ช่วง คือ ๑๓, ๔ และ ๑๓ วัน ตามลำดับ การกระทำของนายเขียว เป็นการไม่ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ราชการตามระเบียบและแบบธรรมเนียมของทางราชการตามมาตรา ๖๘, ๗๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ โทษที่ได้รับคือตัดเงินเดือน ๑๐% ๔ เดือน (กรณีนี้เป็นความผิดกรณีละทิ้งหน้าที่ราชการ ตามมาตรา ๗๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ อีกด้วย) (กษ. ตัด ๒๓/๒๑)

ไม้ของกลางหาย

เจ้าหน้าที่ตำรวจป่าไม้และพนักงานป่าไม้ ได้ร่วมกันทำการจับกุมรถยนต์บรรทุกไม้พร้อมสาส์นพ่วงรวม ๒ คัน ซึ่งไม่มีหมายเลขทะเบียนและบรรทุกไม้ผิดกฎหมาย รวม ๖ ท่อน ปริมาตรไม้ประมาณ ๒๐ ลูกบาศก์เมตร แล้วได้แจ้งความดำเนินคดีพร้อมริบของกลางไว้ เจ้าหน้าที่ตำรวจได้มอบไม้ของกลางให้นายม้า รับผิดชอบ และนายม้า ได้ทำสัญญาจ้าง นายช่าง ฝ่่ารักษาไว้ที่อีกแห่งหนึ่ง อันเป็นการขัดกับคำสั่งที่ผู้บังคับบัญชาสั่งไว้ว่าให้เก็บรักษาไม้ของกลางไว้ที่สถานีตำรวจนั่นเอง เป็นเหตุให้ไม้สูญหายไป การกระทำของนายม้า เป็นการขัดคำสั่งของผู้บังคับบัญชาและไม่ถือปฏิบัติตามแบบธรรมเนียมของทางราชการ ตามมาตรา ๗๑ และ ๗๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๗ แต่อย่างไรก็ตาม นายช่างผู้ฝ่่าก็ได้ยินยอมชดใช้ค่าปรับไม้ให้แก่ทางราชการ ลูกบาศก์เมตรละ ๓๐๐ บาทแล้ว และไม่มีหลักฐานที่จะแสดงว่านายม้า มีส่วนรู้เห็นหรือช่วยเหลือนายช่าง แต่อย่างไร โทษที่ได้รับคือ ตัดเงินเดือน ๑๐%

๖ เดือน (อัตราโทษตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๗) (กษ. ตัด ๘/๒๑)

ค่าไม้ล่วงหน้า

พ่อค้าได้รับชำระเงินค่าไม้จากนายหนู เป็นเช็คเมื่อถึงกำหนดปรากฏว่า พ่อค้าเบิกเงินไม่ได้จึงได้ฟ้องนายหนู เป็นคดีอาญา ต่อมาโจทก์ถอนฟ้อง เพราะคู่กรณีตกลงยอมความกันได้ นอกจากนั้น นายหนู ยังได้รับเงินจากพ่อค้าไว้เป็นเงินล่วงหน้าเพื่อจัดหาซื้อไม้เสาเหลี่ยมประตูและชิงชัน แต่นายหนู จัดหาไม้ส่งให้แก่พ่อค้าไม่ได้ และไม่คืนเงินให้ จึงได้มีการร้องเรียนกันขึ้นที่สุด พ่อค้ายินยอมให้นายหนู ผ่อนชำระหนี้ได้ การกระทำของนายหนู เป็นการประพฤติชั่วตามมาตรา ๗๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๗ โทษที่ได้รับคือตัดเงินเดือน ๑๐% ๖ เดือน (อัตราโทษตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๗) (กษ. ตัด ๑/๒๑)

คำสั่งขู่

นายแก่ เป็นลูกจ้างประจำรายเดือนของส่วนราชการแห่งหนึ่ง เรียวแรงในการทำงานถดถอย ทำให้ชอบอุ้งงานอยู่บ่อยครั้ง ทำงานได้น้อยลง นายหนุ่ม ซึ่งเป็นหัวหน้าหน่วยงานขนาดเล็ก ๆ ที่นายแก่ทำงานอยู่ เห็นว่า หากปล่อยให้เป็นอย่างนี้ คงจะไม่ดีแน่ เพราะว่าตักเตือนด้วยวาจาแล้วแต่ก็ยังเหมือนเดิม คงจะต้องดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อเป็นการปรามให้นายแก่ เกิดความเกรงกลัวจะได้มาทำ

งานตามปกติโดยสม่ำเสมอ นายหนุ่ม จึงได้จัดพิมพ์คำสั่งของหน่วยงานนั้นเองขึ้นฉบับหนึ่ง (ทั้งที่ตัวเองไม่มีอำนาจออกคำสั่งดังกล่าวแต่อย่างใด) มีใจความว่าให้นายแก่ ออกจากงานเพราะสุขภาพไม่แข็งแรง แล้วนำมาให้นายแก่ ดู พร้อมกับบอกว่า หากนายแก่ ยังคงปฏิบัติงานเช่นนี้อีก จะต้องถูกออกจากการงานตามคำสั่งนี้ ทำให้นายแก่ ให้คำรับรองว่าจะมาทำงานโดยสม่ำเสมอ หากช่วงใดเจ็บป่วยหรือสุขภาพไม่แข็งแรงมาทำงานไม่ได้ ก็จะให้ลูกหรือเมีย หรือเพื่อน มาทำหน้าที่เฝ้ารักษาและทำความสะอาดแทน และได้แบ่งเงินให้แก่ผู้มาทำงานแทนด้วยทุกครั้ง นายหนุ่ม จึงเก็บคำสั่งดังกล่าวไว้ และนายแก่ ก็มาทำงานตามปกติทุกวันตลอดมาหากวันใดนายแก่ ไม่สามารถมาทำงานได้ ก็จะให้คนอื่นมาทำแทน ทำให้นายแก่ มิได้ลงชื่อมาปฏิบัติราชการตั้งแต่นั้นมา แต่นายแก่ ก็ยังคงมาทำงานอยู่ตามปกติหลังจากนั้นอีก ๕ ปี นายแก่ ก็ได้ลาออกจากราชการตามคำแนะนำของนายหนุ่ม และเมื่อนายหนุ่ม ย้ายไปทำงานที่อื่น และนายหนุ่มมาดำรงตำแหน่งแทน นายหนุ่ม ตรวจสอบว่ามีคำสั่ง (ฉบับนั้นแหละ) ของส่วนราชการนี้ให้นายแก่ ออกจากราชการ เก็บไว้ในสมุดปิดคำสั่ง (แต่มิได้ปิดติดไว้ในสมุด) และปรากฏว่า นายแก่ มิได้ลงชื่อมาทำงานในสมุดลงเวลาทำการประมาณ ๔-๕ ปีด้วย จึงรายงานให้ผู้บังคับบัญชา ผลการสอบสวนได้ความดังกล่าวข้างต้น การกระทำของนายหนุ่ม เป็นการไม่ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ราชการตามระเบียบของทางราชการ ตามมาตรา ๖๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๔ โทษที่ได้รับคือ ตัดเงินเดือน ๑๐% ๔ เดือน (กษ. ตัด ๑๖/๒๕๒๔)

ส่งใบลาช้า

ทางราชการได้มอบหมายให้นายแดง กับพวก ออกทำงานปลูกสวนป่า ปรากฏว่าด้วยความลึกลับของ นายแดง ขับขี่รถมอเตอร์ไซด์ไปเกิดอุบัติเหตุ ทำให้เอ็นข้อเท้าฉีกขาดไป ๑ ข้าง นายแดง ได้เข้ารับการรักษาพยาบาลในโรงพยาบาลของทางราชการ พร้อมกับหมอออกไปรับรองแพทย์ ให้หยุดพักรักษาตัว ๓ อาทิตย์ แต่นายแดง ก็มีได้แจ้งให้ผู้บังคับบัญชา จนกระทั่งนายแดง หายดีแล้ว จึงกลับทำงานพร้อมกับยื่นใบลาขอลาป่วย ๒๐ วัน พร้อมใบรับรองแพทย์ฉบับดังกล่าว ผู้บังคับบัญชาพิจารณาแล้วเห็นว่า มีเหตุผลอันสมควร จึงได้อนุญาตการลาเรียบร้อยแล้ว นอกจากนั้น เวลาออกไปปฏิบัติงานในท้องที่ก็มีได้ขออนุญาตต่อผู้บังคับบัญชาเสียก่อน การกระทำของนายแดง เป็นการไม่ถือและปฏิบัติตามระเบียบและแบบธรรมเนียมของทางราชการตามมาตรา ๗๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๔ โทษที่ได้รับคือ ตัดเงินเดือน ๑๐% ๔ เดือน (กษ. ตัด ๑๐/๒๕๒๔)

ตีตราผิดพลาด

ณ ที่บริเวณคอไม้แห่งหนึ่งซึ่งมีไม้ที่ถูกยึดมากองปนอยู่ด้วย นายต้น ได้รับมอบหมายให้ไปตีตราประทับลงบนไม้หมอนรถไฟ จำนวนประมาณ ๑,๕๐๐ ท่อน ปรากฏว่า ผู้แทนของลูกช่วงได้แอบให้คนงานถากตรายึดไม้ของกลางออก แล้วนำมาวางปนกับไม้หมอนรถไฟดังกล่าว นายต้นไม่ได้ตรวจสอบให้ถี่ จึงได้ตีตรา ภาล. ซ้ำลงไปบนท่อนไม้มีตรายึดไว้แล้ว จำนวน ๑๒ ท่อน จึงได้มีการดำเนินคดีอาญากับนายต้น คดีถึงที่สุด อัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้อง การกระทำของนายต้น เป็นการไม่ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความเอาใจใส่

ระมัดระวังรักษาผลประโยชน์ของทางราชการ ตามมาตรา ๖๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ โทษที่ได้รับคือ ตัดเงินเดือน ๑๐% ๔ เดือน (กษ. ตัด ๗/๒๕๒๔)

หลับตาทำงาน

นายข้า ได้นำคำขอใบเบิกทางนำไม้หรือของป่าเคลื่อนที่ และหนังสือกำกับไม้แปรรูป จำนวน ๑ ฉบับ มายื่นต่อนายชั้น เมื่อนายชั้น รับคำขอ ดังกล่าวไว้แล้ว ก็มีได้ออกไปตรวจสอบไม้ตามคำขอ ไม่ได้ตรวจสอบรายการชำระเงินค่าภาคหลวง และบัญชีจำหน่ายไม้ด้วย แต่นายชั้น กลับลงลายมือชื่อของตน ทั้งในช่องผู้ตรวจและช่องเจ้าหน้าที่

ด้วย เพื่อแสดงว่าได้ออกไปตรวจสอบแล้วทั้งไม่เป็นความจริง เพราะว่าอาศัยความไว้วางใจที่เคยติดต่อกับนายข้าอยู่เสมอ และบังได้ลงลายมือชื่อกำกับลงในบัญชีที่ทำการตรวจสอบแล้ว และบันทึกเสนอนายอำเภอว่าควรอนุญาต แล้วนายชั้น ในฐานะทำการแทนนายอำเภอก็ได้ลงลายมือชื่อออกใบเบิกทางไปเป็นเหตุให้ถูกฟ้องคดีอาญา คดีถึงที่สุด ศาลพิพากษาจำคุก ๑ ปี ๔ เดือน โทษจำให้รอการลงอาญาไว้ ๔ ปี จากการสอบสวนไม่ปรากฏว่านายชั้น มีเจตนาทุจริตแต่อย่างใด การกระทำของนายชั้นเป็นการไม่ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความสุจริตเอาใจใส่ระมัดระวังรักษาผลประโยชน์ของทางราชการ ตามมาตรา ๖๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ โทษที่ได้รับคือ ตัดเงินเดือน ๑๐% ๔ เดือน (กษ. ตัด ๑๙/๒๕๒๗) ●

บริษัท ประชาชน จำกัด

แผนกการพิมพ์

๑๕ ซอยพิพัฒน์ ถนนสีลม กรุงเทพฯ โทร. ๒๑๔-๒๐๖๒, ๒๑๕-๐๑๘๔

รับผลิตสิ่งพิมพ์คุณภาพดีทุกประเภท ด้วยระบบออฟเซ็ท

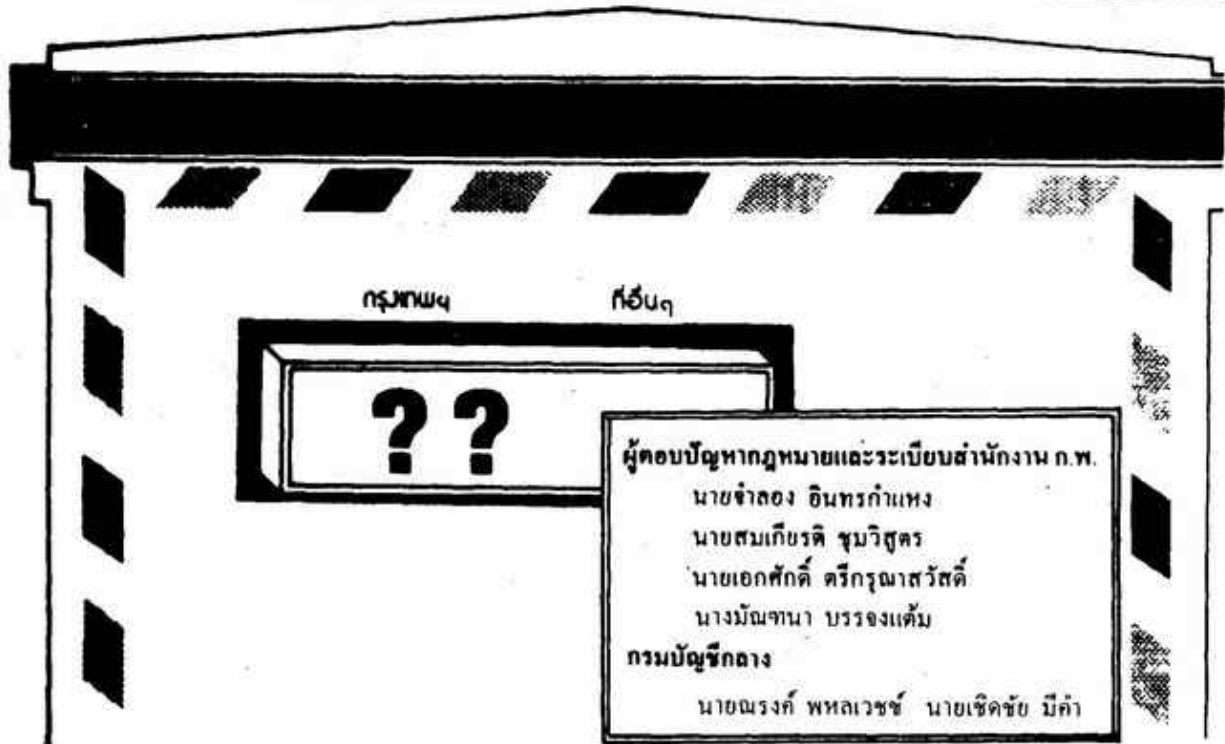
ดำเนินงานเองทุกขั้นตอน ทำแบบ ถ่ายฟิล์ม ทำเพลท จนถึงพิมพ์

รวดเร็ว ทันเวลา ราคาเยา

รับเรียงตัวด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ไทย-อังกฤษ สูตรคำนวณ และสูตรเคมี

มีหนังสือกายบริหารและบริหารจิตแจกฟรี ขอได้ที่ บริษัท ประชาชน จำกัด

ปัญหาระเบียบข้าราชการพลเรือน



เรื่อง สิทธิของผู้ที่สอบคัดเลือกได้ และสิทธิในการขอลาออก จากราชการ

ถาม สมาชิกใหม่

ดิฉันมีปัญหาที่สงสัย ๒ ข้อ ดังนี้

๑. ข้าราชการระดับ ๕ ผู้หนึ่งเคยสอบคัดเลือกเพื่อเลื่อนชั้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับ ๖ ได้ ต่อมาได้ลาออกจากราชการไปสมัครรับเลือกตั้ง แต่ไม่ได้ จึงได้บรรจุกลับเข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญในตำแหน่งเดิม แต่โดยที่บัญชีสอบคัดเลือกที่เคยสอบได้วันนั้นยังไม่หมดอายุ จึงสงสัยว่า กรณีเช่นนี้จะนำผลการสอบคัดเลือก

ได้ของผู้นี้ก่อนที่จะลาออกจากราชการมาพิจารณาเพื่อเลื่อนชั้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้นหลังจากได้รับการบรรจุกลับเข้ารับราชการได้หรือไม่

๒. ข้าราชการรายหนึ่งได้ยื่นหนังสือขอลาออกจากราชการเมื่อวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๒๙ โดยจะขอลาออกจากราชการในวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๒๙ เป็นต้นไป ซึ่งผู้บังคับบัญชาซึ่งเป็นผู้มีอำนาจอนุญาตการลาออกจากราชการได้พิจารณาแล้ว อนุญาตให้ลาออกได้ตามที่ผู้ยื่นขอลา ต่อมาวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๒๙ ข้าราชการดังกล่าวได้มีหนังสือขอระงับเรื่องการลาออกของตนก่อนที่การลาออกของตนจะมีผล กรณีเช่นนี้ ผู้บังคับบัญชาจะไม่รับใบระงับการลาออกนั้นได้หรือไม่

ตอบ

๑. ข้าราชการพลเรือนสามัญที่สอบคัดเลือกเพื่อนเลื่อนขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งระดับ ๖ ได้ไว้แล้ว ได้ลาออกจากราชการไปก่อนที่จะได้รับการเลื่อนขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งตามผลดังกล่าว ผู้นี้ย่อมพ้นสภาพการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญไปแล้ว ประโยชน์จากการสอบคัดเลือกได้ดังกล่าว ย่อมสูญสิ้นไปด้วย แม้ว่าต่อมาผู้นี้จะได้รับบรรจุกลับเข้ารับราชการในกรมเดิม และได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเดิมก็ตาม ผู้บังคับบัญชาที่ไม่อาจนำผลการสอบคัดเลือกในตำแหน่งระดับ ๖ ที่สอบได้ไว้ก่อนลาออกจากราชการมาพิจารณาเพื่อเลื่อนผู้นี้ขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับ ๖ ได้

๒. โดยที่เรื่องการลาออกจากราชการพลเรือนสามัญนั้น มาตรา ๔๕ วรรคหนึ่งแห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ ให้สิทธิแก่ข้าราชการพลเรือนสามัญที่จะขอลาออกจากราชการเมื่อใดก็ได้ โดยจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ดังนั้น ตามที่เป็นปัญหานี้ แม้ว่าข้าราชการผู้นี้จะได้ยื่นหนังสือขอลาออกจากราชการแล้ว และผู้บังคับบัญชาได้พิจารณาอนุญาตให้ลาออกแล้วก็ตาม แต่ในขณะที่การลาออกนั้นยังไม่มีผลสมบูรณ์ตามกฎหมายเพราะยังไม่ถึงกำหนดวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๒๙ ที่ผู้นี้ขอลาออก ข้าราชการผู้นี้ก็ได้เปลี่ยนใจไม่ประสงค์จะลาออกโดยได้ยื่นหนังสือขอระงับการลาออกเมื่อวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๒๙ ผู้บังคับบัญชาจึงต้องรับหนังสือขอระงับการลาออกดังกล่าว

เรื่อง การดำเนินการทางวินัยแก่
ผู้ที่ถึงแก่กรรม

ถาม นิติกรเอกชน

ลูกจ้างรายหนึ่งได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ยามรักษาคลังน้ำมัน แต่ได้เป็นผู้กระทำการลักน้ำมัน จากคลังดังกล่าว ปรากฏว่าขณะที่กระทำการลักน้ำมัน ได้เกิดอุบัติเหตุเพลิงไหม้น้ำมันขึ้น บุคคลดังกล่าวได้รับบาดเจ็บสาหัสจากไฟลวก ซึ่งเรื่องนี้ผู้บังคับบัญชาได้สั่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยด้วย ผลการสอบสวนคณะกรรมการเห็นควรลงโทษ แต่ผู้บังคับบัญชายังไม่ทันได้ออกคำสั่ง ลูกจ้างรายนี้ได้ถึงแก่กรรมเสียก่อน จึงขอทราบว่าการกระทำของลูกจ้างรายนี้ เป็นกรณีของข้าราชการพลเรือนสามัญ ผู้บังคับบัญชาจะดำเนินการอย่างไรต่อไป

ตอบ

ถ้ากรณีที่ถามมานี้เป็นการกระทำของข้าราชการพลเรือนสามัญ ผู้บังคับบัญชาจะต้องพิจารณาคำเนินการตามนัยมาตรา ๘๙ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งกำหนดไว้ว่า "ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดมีกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง แม้ภายหลังผู้นั้นจะออกจากราชการไปแล้ว ผู้มีอำนาจตามมาตรา ๘๖ หรือมาตรา ๘๒ วรรค ๓ แล้วแต่กรณี ก็ยังมีอำนาจสั่งดำเนินการลงโทษหรือเปลี่ยนแปลงคำสั่งให้เป็นไปตามหมวดว่าด้วยวินัยได้ เว้นแต่ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้นั้นจะออกจากราชการเพราะตาย ฉะนั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าข้าราชการที่อยู่ระหว่างการดำเนินการทางวินัย ได้ถึงแก่กรรมไปแล้ว ผู้บังคับบัญชาจึงไม่อาจดำเนินการทางวินัยต่อไปได้ และในทางปฏิบัติของทางราชการเมื่อข้าราชการผู้ใดถึงแก่กรรมลง ส่วนราชการเจ้าสังกัดก็จะใช้วิธีประกาศให้ทราบทั่วกัน

เรื่อง สิทธิเกี่ยวกับการลาประเภทต่าง ๆ ของลูกจ้างชั่วคราว

ถาม สมาชิก ส.๐๓๔๘

กระผมขอเรียนถามว่า ลูกจ้างชั่วคราวมีสิทธิลาป่วย ลาก่อนลาคลอดบุตร และลาพักผ่อนประจำปี โดยได้รับค่าจ้างหรือไม่ ถ้าได้ได้อย่างไรละก็วันตามระเบียบอะไร

ตอบ

ตามระเบียบว่าด้วยการจ่ายค่าจ้างลูกจ้างของส่วนราชการ พ.ศ. ๒๕๒๖ ได้กำหนดการจ่ายค่าจ้างระหว่างลาของลูกจ้างชั่วคราวได้ดังนี้

ลาพัก ถ้าผู้บังคับบัญชาอนุญาตให้ลาได้ตามความจำเป็นก็หยุดได้ แต่ไม่มีสิทธิได้รับค่าจ้างระหว่างลา

ลาป่วย ในปีหนึ่ง ลูกจ้างชั่วคราวมีสิทธิลาป่วย โดยได้รับค่าจ้างอัตราปกติระหว่างลาไม่เกิน ๑๕ วันทำการ ในกรณีเริ่มเข้าปฏิบัติงานในปีแรกมีสิทธิลาป่วยโดยได้รับค่าจ้างไม่เกิน ๘ วันทำการ เว้นแต่ในกรณีที่เริ่มเข้าปฏิบัติงานในปีแรกหลังเดือนมีนาคม ไม่มีสิทธิได้รับค่าจ้าง

ลาก่อนคลอด ถ้าผู้บังคับบัญชาอนุญาตให้ลาได้ตามความจำเป็นก็ไม่ถือว่าขาดราชการ แต่ไม่มีสิทธิได้รับค่าจ้างระหว่างลา

ลาพักผ่อน การลาพักผ่อนประจำปี ลูกจ้างชั่วคราวมีสิทธิลาได้เช่นเดียวกับกรณีของข้าราชการพลเรือน กล่าวคือ ข้าราชการมีสิทธิสะสมวันลาพักผ่อนได้เท่าใด ลูกจ้างชั่วคราวก็มีสิทธิสะสมวันลาพักผ่อนได้เช่นเดียวกัน แต่จะต้องเป็นการจ้างติดต่อกันเกินหนึ่งปี

เรื่อง สิทธิในการเบิกค่าใช้จ่ายเมื่อต้องไปปฏิบัติราชการในต่างจังหวัด

ถาม คุณเริงฤทธิ์

ข้าราชการพลเรือนสามัญได้รับคำสั่งจากกระทรวงเจ้าสังกัดให้ไปปฏิบัติราชการต่างจังหวัดเป็นการประจำไปพลางก่อน โดยให้เบิกจ่ายเงินเดือนทางสังกัดเดิม จะมีสิทธิเบิกอะไรได้บ้าง

ตอบ

ตามปัญหาถือว่าผู้บังคับบัญชามีเจตนาให้ข้าราชการในสังกัดไปปฏิบัติราชการเป็นการประจำในต่างจังหวัด จึงมีสิทธิเบิกค่าใช้จ่ายจากทางราชการได้ดังต่อไปนี้

๑. ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ
 - ๑.๑ เบี้ยเลี้ยงเดินทาง
 - ๑.๒ ค่าเช่าที่พัก
 - ๑.๓ ค่าพาหนะ รวมถึงค่าเช่ายานพาหนะ ค่าเชื้อเพลิงหรือพลังงานสำหรับยานพาหนะ ค่าระวางบรรทุก ค่าจ้างคนทาบตาม และอื่น ๆ ทำนองเดียวกัน
 - ๑.๔ ค่าใช้จ่ายอื่นที่จำเป็นต้องจ่าย เนื่องในการเดินทางไปราชการ
 - ๑.๕ ค่าขนย้ายสิ่งของส่วนตัวในลักษณะเหมาจ่าย
 - ๑.๖ ค่าเช่าที่พักและค่าพาหนะสำหรับบุคคลในครอบครัวโดยประหยัด
๒. ค่าเช่าบ้านข้าราชการตามสิทธิที่พึงจะได้รับ

เรื่อง สิทธิเบิกค่าเช่าบ้าน

ถาม คุณปรีดา

ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้หนึ่งมีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการ และได้ใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการโดยตลอด ต่อมาทางราชการได้สร้างอาคารแฝด ๒ ชั้น และได้จัดให้ข้าราชการผู้นั้นเข้าอยู่อาศัยซึ่งที่พักที่ทางราชการจัดให้นั้น ทำให้ครอบครัวของข้าราชการผู้นั้นไม่สะดวกที่จะอยู่อาศัยในที่พักที่ราชการได้จัดให้ จึงขอถามปัญหาดังต่อไปนี้

๑. ข้าราชการผู้ที่ทางราชการจัดที่พักให้แล้ว จะอาศัยสิทธิเฉพาะเมื่อข้าราชการได้รับคำสั่งให้อยู่เวร ตั้งแต่ ๒๐.๐๐ น. เป็นต้นไปจนถึงรุ่งเช้า จะทำให้เสียสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านหรือไม่

๒. ผู้บังคับบัญชาได้จัดให้ข้าราชการเข้าอยู่อาศัยในที่พักที่ทางราชการจัดให้โดยมิได้กล่าวเป็นอย่างอื่น ข้าราชการผู้นั้นจะอยู่เฉพาะนอนเวร จะมีผลทางกฎหมายอย่างไร

๓. ข้าราชการจะตกลงกับคณะกรรมการบ้านพัก ให้จัดอยู่เฉพาะอยู่เวรเท่านั้น จะกระทำได้หรือไม่

๔. มีวิธีแก้ไขแนะนำได้อย่างไรบ้าง

ตอบ

กฎหมายค่าเช่าบ้านข้าราชการ มีหลักการให้ข้าราชการผู้ได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานต่างท้องที่มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการ เว้นแต่ผู้นั้นทางราชการได้จัดที่พักให้ข้าราชการผู้มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านเข้าพักอาศัยแล้ว ข้าราชการผู้นั้นหมดสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการ

ตามปัญหาที่ถาม ข้าราชการที่ทางราชการจัดที่พักให้แล้ว จึงไม่มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้าน และกฎหมายค่าเช่าบ้านข้าราชการมิได้มีการยกเว้นเป็นอย่างอื่น จึงไม่อาจกระทำตามปัญหาข้อ ๓ และข้อ ๔ ได้ ●

ด้วยอภินันทนาการ

จาก

สมาคมผู้ส่งออกกาแฟ

เลขที่ ๑๖/๑ ถนนเกษมราษฎร์

แขวงคลองตัน เขตพระโขนง

โทร. ๒๒๑๖๐๕๐

ก่อนปิดปก

ที่เราวางเป้าหมายของวารสารข้าราชการฉบับตุลาคมเอาไว้ว่า จะเสนอเรื่องของงบประมาณแผ่นดินก็ด้วยเหตุผลที่ว่า หอถึงเดือนตุลาคม งบประมาณแผ่นดินก็ผ่านสภาไปเรียบร้อยแล้ว

ทุกปีเป็นอย่างนั้น

แล้วมีอะไรที่น่าจะพูดถึงยิ่งกว่าเรื่องของงบประมาณแผ่นดิน ในเดือนตุลาคม

แม้ใครบางคนจะบอกว่าเดือนตุลาคมนั้นน่าจะพูดถึงเรื่องตำแหน่งว่าง เพราะความเปลี่ยนแปลงทางตำแหน่งซึ่งจะมีอยู่มากในเดือนนี้ เป็นเรื่องที่น่าจับตามอง และน่าลุ้น - ใครคนที่ว่านี่เป็นคนชอบกริธาประเภทคู่ แต่ใครอีกบางคนซึ่งชอบกีฬามวยก็เฝ้าคัดค้าน ด้วยเหตุผลที่ว่า การพูดถึงเรื่องตำแหน่งในเดือนนี้ ถ้าพูดจากาษานักเลงมวยแล้ว เขาเรียกว่าเป็นแค่ "ลูกคิดหัน" ไม่ใช่ "ลูกหนัก"

จนวันที่เราจะปิดต้นฉบับวารสารฉบับนี้แล้ว เรื่องของงบประมาณแผ่นดินก็เพิ่งจะอยู่ในวาระที่สอง ในการพิจารณาของรัฐสภา

งบประมาณแผ่นดินนั้น รอให้ผ่านเดือนตุลาคมไปก่อนก็ได้

แต่วารสารข้าราชการฉบับตุลาคมนั้น รอไม่ได้

เราจึงเสนอตัวเลขของงบประมาณแผ่นดิน จำแนกตามประเภทและตามส่วนราชการ โดยมีตารางเปรียบเทียบอัตราเพิ่ม (หรืออัตราลด) ระหว่างปีที่แล้วกับปีปัจจุบัน

และมีบทความที่น่าสนใจมาก ๆ เกี่ยวกับเรื่องงบประมาณแผ่นดิน

แถมด้วยเรื่องสั้น ๆ ของสำนักงบประมาณและภาพตึกใหม่ที่ขอยออารีย์สัมพันธ์ให้ด้วย

เพื่อที่เราจะได้ผ่านเรื่องราวของงบประมาณไปอย่างไม่มีอะไรค้างใจนัก

สำหรับวารสารข้าราชการฉบับพฤศจิกายน เราตั้งใจจะเสนอเรื่องราวของผู้ตรวจราชการ ซึ่งบอกได้โดยว่าเป็นตำแหน่งที่มีความสำคัญมากในวงราชการ

แม้บางครั้งบางหน ในความรู้สึกนึกคิดหรือในถ้อยกล่าวขานถึง จะสร้างภาพอันมีลักษณะค่อนข้างติดลบอยู่บ้าง

แต่ทองแท้ต้องทนไฟ - ภาชิตร์านชาตองกับภาชิตร์องจ่านำบอกเอาไว้อย่างนั้น

ซึ่งไม่รู้เหมือนกันว่าเกี่ยวกับเรื่องที่กำลังพูดอยู่นี้หรือเปล่า

จึงขอเสนอ "หัวอกผู้ตรวจราชการ"

ท่านผู้ตรวจท่านใดมีความในใจประการใดที่อยากจะพูดผ่านวารสารข้าราชการบ้าง โปรดอย่าตั้งใจที่จะเขียนถึงเรา

เราเปิดประตูออก อัมรินทร์ต้อนรับ และร้องเชื้อเชิญ

ผ่านตุลาคมไปด้วยความรู้สึกของนักเดินทาง

รับรู้ในพันธนาแห่งหน้าที่ และเงื่อนไขของกาลเวลา

คณะบรรณาธิการ

๑๖ ตุลาคม ๒๕๒๕

